

DODACI

JAKOŠĆE ULOGE MEDIJA
U UNAPREĐENJU KRIVIČNOG PRAVOSUĐA
U CRNOJ GORI

ANALITIČKI IZVJEŠTAJ O MEDIJSKOM IZVJEŠTAVANJU U OBLASTI KRIVIČNOG PRAVOSUĐA U CRNOJ GORI

prof. dr Aneta Spaić

Centar za demokratiju i ljudska prava/TV PRVA

Podgorica, jul 2017. godine

**JAČANJE ULOGE MEDIJA
U UNAPREĐENJU KRIVIČNOG PRAVOSUĐA U CRNOJ GORI**

**ANALITIČKI IZVJEŠTAJ
O MEDIJSKOM IZVJEŠTAVANJU
U OBLASTI KRIVIČNOG PRAVOSUĐA
U CRNOJ GORI**

prof. dr Aneta Spaić

DODACI

Centar za demokratiju i ljudska prava/TV PRVA

Podgorica, jul 2017. godine

© Centar za demokratiju i ljudska prava (CEDEM)

Izdavač:

Centar za demokratiju i ljudska prava – CEDEM
www.cedem.me

Za izdavača:

Milena Bešić

Autorka:

prof. dr Aneta Spaić

Grafički dizajn, prelom teksta i štampa:

M Studio, Podgorica

Tiraž:

50 primjeraka

This Analytical Report was prepared with financial assistance of the European Union. The views expressed in this Report are those of the consultant and do not necessarily reflect those of the European Union.

SADRŽAJ

DODATAK I: MEDIJSKI SAVJET ZA SAMOREGULACIJU.....	1
NAČELO I KODEKSA NOVINARA/NOVINARKI CRNE GORE.....	3
NAČELO III KODEKSA NOVINARA/NOVINARKI CRNE GORE.....	37
NAČELO V KODEKSA NOVINARA/NOVINARKI CRNE GORE.....	45
NAČELO VIII KODEKSA NOVINARA/NOVINARKI CRNE GORE.....	49
NAČELO IX KODEKSA NOVINARA/NOVINARKI CRNE GORE.....	55
NAČELO X KODEKSA NOVINARA/NOVINARKI CRNE GORE.....	59
 DODATAK II	 81
VIJESTI OMBUDSMAN.....	83
 DODATAK III	 97
DAN OMBUDSMAN.....	99
 DODATAK IV	 133
AGENCIJA ZA ELEKTRONSKE MEDIJE	135

DODATAK I: MEDIJSKI SAVJET ZA SAMOREGULACIJU

NAČELO I

KODEKSA NOVINARA/NOVINARKI CRNE GORE

Dužnost je novinara/novinarke da poštuje istinu i istrajno traga za njom, imajući uvijek u vidu pravo javnosti da zna i ljudsku potrebu za pravičnošću i humanošću.

Smjernice za načelo 1, 1.1. Opšti standardi: Novinari/novinarke moraju da njeguju najviše profesionalne i etičke standarde. Novinari/novinarke su obavezni da, u profesionalnom smislu, preduzmu sve kako bi bili sigurni da objavljuju isključivo tačne informacije, i da su njihovi komentari čestiti. Novinari/novinarke nikada ne smiju da objave informaciju za koju znaju da je lažna ili zlonamjerna. Novinari/novinarke nikada ne smiju da objave neosnovanu optužbu na račun drugih, koja ima za cilj da ugrozi reputaciju tih osoba. Pravo je novinara/novinarke da odbije zadatak koji je u suprotnosti sa ovim etičkim Kodeksom. 1.2. Tačnost: a) Prije objavljivanja izvještaja, novinar/novinarke treba da bude siguran/na da su preduzete sve odgovarajuće mjere kako bi se provjerila njegova tačnost. Novinari/novinarke moraju težiti da obezbijede cjelovite izvještaje o događajima i ne smiju prećutkivati ili potiskivati suštinske informacije. (b) Pravo javnosti da zna ne može biti opravdanje za senzacionalističko izvještavanje. Stoga, novinari/novinarke ne smiju iskrivljivati informacije pretjerivanjem, neadekvatnim naglašavanjem jednog aspekta priče ili jednostranim izvještavanjem. Novinari/novinarke moraju izbjegavati naslove ili reklamne slogane koji bi mogli navesti na pogrešan zaključak o suštini događaja ili pojave. Činjenice ne smiju biti iskrivljivane tako što će biti

stavljene izvan konteksta u kome su se desile. 1.3. Seopštenje za medije: Saopštenje za medije od predstavnika vlasti, političkih partija, javnih službi, udruženja, klubova i ostalih interesnih grupa, moraju biti jasno označena kao takva. 1.4. Skupovi u toku izborne kampanje: Kada izvještavaju o skupovima organizovanih tokom izborne kampanje, novinari će takođe izvještavati o stavovima i vrijednostima s kojima se možda ne slažu. Takav pristup je pitanje korektnosti novinara; on služi pravu građana na slobodu informacija i podržava princip jednakih mogućnosti za sve političke partije i druge učesnike u izbornom procesu.

1. U dnevnom listu Informer 06.08.2016., u tekstu “Milošević pod lupom da sve zaduženo vrati”, na stranama 4 i 5 i ima nadnaslov: “HIT u ZZCG oprezni pred odlazak direktora, člana URA” i podnaslov: “Oni koje je odlazeći direktor Rade Milošević kontrolisao u protekla dva meseca sada kontrolišu njega i proveravaju da li će razdužiti sve što je zadužio preuzimanjem funkcije”. Informer je, između ostaloga, objavio: „Milošević će biti pod prismotrom zbog sumnji da je na ranijim poslovima i angažmanima povezivan sa nestankom telefona, laptopa iz Pozitivne, čiji je nekada bio član, ali i da je kao klinac krao bicikla i pisaće mašine.“ „Da podsetimo, odlazeći direktor Zavoda za zapošljavanje Rade Milošević 2008. oteran je iz Uprave za kadrove zbog sumnje da je povezan sa nestankom telefona u toj instituciji. Dosije u policiji ima još od 13. godine, kada je krao bicikla, pisaće mašine, a sa drugarima je podmetnuo i požar u garaži svog sugrađanina.“

Komisija za žalbe konstatuje da nije ispoštovano pravilo druge strane, odnosno obaveza da se obezbijede cjeloviti izvještaji o događajima. Takođe Komisija konstatuje da predmetni tekst, za brojne i ozbiljne optužbe, nije uputio ni na jedan kredibilan izvor, niti ponudio dokaze na osnovu kojih su iste saopštene, te da je riječ o senzacionalističkoj

formi izvještavanja. Zbog svega navedenog Komisija smatra da je u predmetnom tekstu prekršeno načelo I Kodeksa novinara, smjernica 1.2 Tačnost.¹

2. U dnevnom listu Informer od 11.07.2016 objavljen je tekst "Rade Milošević oteran iz UZK zbog krađe telefona". Tekst je najavljen na naslovnoj strani sa naslovom „Zbog krađe, najurili ga iz UZK“ i podnaslovima „Policija ga hapsila i za podmetanje požara“, "Rade Milošević ima debeli policijski dosije, ali su mu i pored toga poverili Zavod za zapošljavanje". Tekst "Rade Milošević oteran iz UZK zbog krađe telefona" objavljen je na stranama 2 i 3, tabloida Informer sa nadnaslovom "Strašno – Delikvent na čelu Zavoda za zapošljavanje". Tekst se bavi biografijom Rada Miloševića i iznosi niz optužbi na njegov račun. Novinar prenosi niz optužbi neimenovanog izvora, između ostaloga da je Milošević odgovoran za nestanak nekoliko telefona iz Uprave za kadrove gdje je nekad radio, da mu zbog toga nije produžen ugovor o poslu, te da je kao maloljetnik bio odgovoran za podmetanje požara i krađu dvije pisaće mašine, pečata od jedne organizacije i bicikla iz jednog potkrovlja. Od navedenih optužbi u tekstu je navodno dat prostor Miloševiću da objasni da je Upravu za kadrove napustio jer ga nisu plaćali i da nije tačno da je dobio otkaz. U boxu teksta su date kopije navodnih krivičnih prijava protiv Miloševića dok je bio maloljetan, ali ih nije moguće pročitati zbog loše vidljivosti. Razmatrajući ovaj tekst Komisija za žalbe je konstatovala da on obiluje optužbama na račun Miloševića, koje dominiraju na naslovnoj strani i stranama 2 i 3. Vezano za ovaj predmet treba napomenuti da Komisija za žalbe nema mogućnosti da utvrđuje istinitost navoda koji se objavljuju. Ne ulazeći u istinitost ovih navoda Komisija primjećuje da za najveći dio optužbi za koje se Milošević tereti u tekstu on sam

1 <http://medijskisavjet.me/index.php/zalbe-i-postupci/60-odluka-po-zalbi-rada-milosevica-protiv-informera-23-09-2016>

nije dobio mogućnost da se izjasni od strane Informera. Komisija za žalbe konstatuje kršenje Kodeksa novinara jer je u predmetnom tekstu "Rade Milošević oteran iz UZK zbog krađe telefona" koji je objavljen u dnevnom listu Informer od 11.07.2016, izostalo mišljenje druge strane odnosno Miloševićev stav o brojnim optužbama. Na taj način ovaj tekst – čitalac ostaje uskraćen za cjelovitost informacije, a tekst poprima formu tendenciozne price. Komisija zaključuje da je u tekstu "Rade Milošević oteran iz UZK zbog krađe telefona" prekršeno načelo I, smjernica 1.2 Tačnost.²

3. U emisiji "Minut, dva", koja je emitovana više puta 11.07.2016 na TV Pink M, predstavljeno je da je izvjesno dokazano da je Rade Milošević lopov, odnosno osoba koja je otuđivala stvari, kako na prethodnom poslu tako i privatno, i koja je sklona podmetanju požara tj. uništavanju tuđe imovine: „Aktuelni direktor Zavoda za zapošljavanje, Rade Milošević, praktično je otjeran iz Uprave za kadrove zbog krađe telefona u toj instituciji 2008 godine, piše današnja štampa. Ipak, afera je zataškana zbog straha da bi mogla da ugrozi kredibilitet tog, u tom momentu, malog državnog organa. No, njegova biografija je inače puna nestašluka. Prvi put je privođen sa nepunih 14 godina, zbog krađe i podmetanja požara. Prema krivičnim prijavama Milošević i njegova dva druga su 19. septembra 2000. podmetnuli požar u podrumu Dragana Ignjatovića u zgradi T 20 pri čemu su prostorije u potpunosti izgorjele kao i stvari koje su se u njima nalazile. Nekoliko mjeseci nakon ovoga događaja, Milošević je sa jednim drugom iz prostorija službe pravne pomoći u ulici Radoja Dakića u Nikšiću, ukrao dvije pisane mašine i pečat te organizacije, a nekoliko dana kasnije i biciklo sa tavana stambene zgrade. U izjavi za našu televiziju Milošević kaže da nije dobio otkaz u Upravi, već da je dobio novi posao i da se

² <http://medijskisavjet.me/index.php/zalbe-i-postupci/59-odluka-po-zalbi-rada-milosevica-protiv-informera>

protiv njega ne vodi nikakav krivični postupak, što će uskoro, kako kaže i dokazati. „Moram reći da je ovo jedna onako dosta prizemna kampanja, i, kao što sam već ranije upoznao javnost, nikad krivično nijesam odgovarao, protiv mene se ne vodi nikakav krivični postupak što ću uskoro i dokazati zvanična dokumentacija državnih organa Crne Gore.“

Komisija za žalbe je konstatovala da TV Pink M nije ponudila nikakve dokaze za tvrdnje da je Rade Milošević ukrao neku od stvari koje se pominju u spornom prilogu. Komisija je registrovala da se na četiri mjesta u prilogu Rade Milošević optužuje za krađu. Prvi put za krađu telefona iz Uprave za kadrove, zatim kao maloljetnik za krađu pišaće mašina i pečata jedne organizacije i na kraju za krađu bicikla. Na osnovu navedenog, Komisija je takođe utvrdila da je prilog bio uvredljivog karaktera te smatra da je došlo do kršanja načela I, II i IV Kodeksa novinara.³

4. „Vijesti“ su 14. Decembra 2015.godine najavile na naslovnoj, a objavile na stranama 2 i 3 tekst „Ponuđači za Kraljičinu plažu zatrpani tužbama“ sa nadnaslovom „Istraživanje: U Rojal grupi i firme za koje se sumnja da su upletene u korupciju“. Dok u crnogorskoj javnosti sa jedne strane kruži priča da je arapska Rojal grupa jedan od najprestižnijih investitora u svijetu, u Vijestima je objavljen tekst da je ova investiciona grupa zatrpana tužbama i da postoje sumnje u korupciju. „Vijesti“ se pozivaju na pisanje Njujork tajmsa, ali nije navedeno iz koje godine, da je jedna od kompanija koja posluje u sklopu ove grupe kasnila sa jednim projektom u Abu Dabiju i da je zbog toga zatrpana velikim brojem tužbi. Ime ove kompanije je Hidra propertis i ona posluje u sklopu Rojal grupe kojoj pripada i kompanija Queens beach

³ <http://medijskisavjet.me/index.php/zalbe-i-postupci/58-odluka-po-zalbi-rada-milosevica-protiv-tv-pink-m>

development, koja je ponuđač za Kraljičinu plažu kod Bara. Iako se tekst odnosi na ponuđače za Kraljičinu plažu, u njemu osim adrese i imena izvršnog direktora nema drugih informacija o ovoj kompaniji. Ostale informacije se odnose na osobe koje se indirektno povezuju sa ovom kompanijom, a za koje postoje indirektna informacije koje ih diskredituju. Tako se i pominje firma Hidra properties koja kasni sa građevinskim radovima, a koja je u Rojal grupi. Pominjanje Muhameda Dahlana se vezuje za pisanje arapskog medija Asrar Arabia po kome on stoji iza firme Queens Beach development iako u CRPSu nema njegovog imena. Jedan čitav box u tekstu je posvećen Dahlanu i navodnim optužnicama protiv njega u Palestini, kao i protiv njegovog saradnika Muhameda Rašida. Iako se novinar potrudio da sa što više sumnjivih detalja poveže kompaniju, koja je ponuđač za Kraljičinu plažu, MSS smatra da je morala da postoji ograda od optužbi koje su iznesene u tekstu. Ovako je bez dovoljno prezentovanih dokaza jedna kompanija optužena za nelegalne radnje i korupciju, kako i stoji u naslovu teksta. MSS smatra da je u ovom tekstu prekršeno načelo 1 Kodeksa novinara, smjernica 1.2 b) koja se odnosi na tačnost.⁴

5. Dnevni list Vijesti su 21. januara i 7. februara 2015 objavile tri teksta o osnivanju novog Regionalnog ronilačkog centra i o Vesku Mijajloviću direktoru prethodnog centra. Tekstovi sa naslovima „Lazović čuvar Veskovog monopola“ od 21. januara i „Vadiće utopljene o trošku države“ od 7. februara bave se odlukom Vlade o osnivanju Regionalnog ronilačkog centra. Tekst objavljen 23. januara pod naslovom „Vesko izabran nelegalno 2012“ bavi se izborom Veska Mijajlovića za direktora Regionalnog centra za obuku ronilaca za podvodno deminiranje, pružanje pomoći, spašavanje i kontrolu

⁴ Izvještaj XV: Izvještaj o radu crnogorskih medija za period 1. decembar 2014. –15. februar 2015 available at: http://medijskisavjet.me/images/sampled/data/dokumenti/Izvjestaj_XV.pdf

na moru. U tekstu od 21.janura sa naslovom „Lazović čuvar Veskovog monopola“ i nadnaslovom „Ronjenje: Vlada ukida, pa osniva Mijajlovićev centar“ autor piše o osnivanju novog Regionalnog ronilačkog centra od strane Vlade i navodi više podataka vezanih za predlog odluke o osnivanju. I dok su ove informacije manje više korektno prenesene, nije jasno odkud je iz teksta izvučena naslovna konstrukcija da je ministar Vujica Lazović čuvar monopola Veska Mijajlovića, direktora prethodnog ronilačkog centra. U tekstu stoji da je prethodnoj javnoj ustanovi „Regionalnom centru za obuku ronilaca za podvodno deminiranje, traganje, spasavanje i kontrolu na moru“(RCUD) odlukom Ustavnog suda da je Uredba o vršenju podvodnih aktivnosti nestavna i nezakonita praktično ukinut svaki pravni osnov za postojanje. U tekstu takođe stoji da od tada Mijajlović pokušava da se „vrati u sedlo“, i da opet bude presudan faktor u ronilačkoj djelatnosti. U tome ima podršku potpredsjednika... Vlade Vujice Lazovića...“ Novinar u tekstu dalje ne objašnjava ni kako je došao do informacija da Mijajlović želi da se „vrati u sedlo“ kako on kaže, niti kako to ima podršku ministra Lazovića za takvo nešto. Novinar je kontaktirao nadležno ministarstvo za neke odgovore, ali Veska Mijajlovića i RCUD koje optužuje nije. MSS smatra da novinar Siniša Luković nije ponudio argumente za tvrdnje u tekstu da je „(Vujica) Lazović čuvar Veskovog (Mijajlović)“ monopola, niti za tvrdnje da „Mijajlović...pokušava da se vrati u sedlo“, a za to „ima podršku potpredsjednika Vlade Vujice Lazovića“, kao ni za nadnaslov „Ronjenje: Vlada ukida, pa osniva Mijajlovićev centar“. Novinar takođe nije uputio tim povodom ni pitanja Lazovićevom resoru, jer je uredno naveo sva pitanja i odgovore koje je dobio od tog ministarstva. MSS smatra da je naslov i nadnaslov teksta krajnje maliciozan i predstavlja pokušaj diskreditovanja Veska Mijajlovića i ministra Vujice Lazovića. U samom

tekstu novinar nije naveo informacije kojima bi potvrdio ove optužbe i opravdao naslov teksta. U ovom tekstu je prekršeno načelo 1 Kodeksa novinara, smjernica 1.1 Opšti standardi. U tekstu od 7. Februara „Vadiće utopljene o trošku države“ ponovo je tema osnivanje novog Regionalnog ronilačkog centra(RRC). Ovaj put se dodaju dodatne informacije o predlogu osnivanja preduzeća od neimenovanih izvora iz Vlade. Iako nije povezano sa ovom temom u posebnom boxu pod naslovom „Mijajlovićeva nadoknada tajna, jer najviše rizikuje u poslu“ novinar izvještava o sjednici Upravnog odbora RCUD-a od 15 maja prošle godine i zaključku da se Izvještaj o realizovanim projektima i predlog naknada angažovanih na realizaciji projekta budu zaštićene od javnosti u skladu sa zakonskim propisima. Iz zapisnika sa sjednice se citira stav jednog člana UO da je veoma važno da se odredi nadoknada za direktora Mijajlovića, jer on snosi najviću odgovornost i sa stanovišta rizika i sa stanovišta cjelokupne pripreme i realizacije posla. U sledećem boxu pod naslovom „Ima pravo da se ugrađuje“, podsjeća se da su Vijesti ranije objavile:“ ..da je odlukom UO RCUD-a Mijajloviću omogućeno da se 25 procenata ugrađuje u komercijalne poslove RCUD-a. Za tvrdnje izrečene u boxovima novinar nije zatražio stav niti Veska Mijajlovića, niti UO RCUD. Kako su u naslovima boxova izrečene konstatacije koje optužuju direktora Veska Mijajlovića da radi nešto nezakonito, MSS smatra da je bila obaveza novinara Vijesti da kontaktira ili UO ili Mijajlovića kako bi se dobio i stav druge strane. Bez ovoga iznesene informacije nijesu cjelovite i predstavljaju kršenje načela 1 Kodeksa novinara i smjernice 1.2 Tačnost. U tekstu od 23.januara „Vesko izabran nelegalno“ izvještava se o sjednici Upravnog odbora „Regionalnog centara za obuku ronilaca za podvodno deminiranje, traganje, spasavanje i kontrolu na moru“(RCUD) od 9.juna 2012. Novinar

„Vijesti“ tvrdi da je uvidom u zapisnik sa te sjednice zaključio da nije bilo kvoruma da bi direktor bio legalno izabran. Naime od sedam članova UO bila su prisutna samo tri. Na osnovu ovoga zaključuje da je Vesko Mijajlović bio nelegalno izabran na funkciju direktora RCUD-a. U boxu pod naslovom „Želio bi da rukovodi i novom firmom“ citira se izjava Veska Mijajlovića data Skala radiju da: „ne vidi razloga za izmjenu izbora za rukovođenje“. Novinar se ponovo za izrečene tvrdnje nije obratio nikome iz RCUD-a da provjeri tačnost navedenih informacija. MSS ponovo konstatuje da informacija nije cjelovito prezentirana jer nema stava druge strane i ponovo je prekršeno načelo 1 Kodeksa novinara 1.2 Tačnost. MSS konstatuje da je u sva tri teksta izneseno više optužbi na račun aktuelnog direktora RCUD-a Veska Mijajlovića i da novinar ni jednom nije pokušao da kontaktira, niti ovu javnu ustanovu, niti Mijajlovića lično kako bi provjerio neku od izrečenih konstatacija ili optužbi. Serija tekstova bez stava druge strane može da se protumači samo kao namjera da se diskredituje određena osoba ili da joj se nanese šteta.⁵

6. Dnevni list Dan je 23.decembra 2014 najavio preko polovine naslovne strane, a objavio na strani 11 tekst sa naslovom „Kraljičinu plažu kupuju parama ukradenim od naše države“, i nadnaslovom „Iz biroa palestinskog predsjednika Mahmuda Abasa za „Dan“ saopšteno da Muhamed Dahlan i Mohamed Rašid nijesu investitori već odbjegli kriminalci“. „Dan“ je uputio više pitanja kabinetu palestinskog predsjednika o Mahmudu Abasu, između ostalog i o korišćenju pronevjerenih sredstava iz Palestine, posebno za kupovinu Kraljičine plaže. U odgovoru stoji da su oni sigurni da je taj novac palestinski novac i da ga „Dahlan i Rašid nelegalno koriste za investicije u Crnoj Gori“. Iz ovog odgovora i pisanja jednog arabskog sajta

5 Izvještaj XV: Izvještaj o radu crnogorskih medija za period 1.decembar 2014. –15.februar 2015 available at: http://medijskisavjet.me/images/sampled/data/dokumenti/Izvjestaj_XV.pdf

Asrar Arabija da je kompanija Queens beach development u vlasništvu Muhameda Dahlana, autor teksta je izvukao zaključak za naslovnu konstrukciju da Muhamed Dahlan stoji iza kupovine Kraljičine plaže. Premda se u CRPS nigdje ne pominje ime Muhameda Dahlana kao osnivača firme Queens beach development i premda je novinar naveo da je njen osnivač firma Hidra Commercial investment, koja pripada kraljevskoj Rojal grupi iz Ujedinjenih arapskih emirata, novinar nije ni znak pitanja stavio poslije naslovne konstrukcije teksta. MSS smatra da je autor teksta prekršio načelo 1 Kodeksa novinara sa konstatacijom u naslovu teksta da je Muhamed Dahlan kupac Kraljičine plaže i da je taj objekat kupljen parama pronevjerenim u Palestini. Za ove zaključke se koriste izjave iz kabineta palestinskog predsjednika i pisanje jednog arapskog sajta, što po nama nije bio dovoljan osnov za ovakav naslov. Podsjećamo na načelo 1 smjernica 1.2.⁶

7. Vijesti 21. novembar 2014, na naslovnoj strani su najavile tekst sa nadnaslovom "Porodica Ramović krivi bjelopoljsku bolnicu za smrt svog djeteta 5 avgusta" i naslovom: "Ljekarka rekla da je sepsa, dijete umrlo zbog srčane mane". U legendi pod fotografijom navedene su riječi majke umrle bebe: "Tjerali su me da dojim dijete, koje sam tako, u stvari ubijala". Tekst je objavljen na strani 11. Uz najavu je objavljena manja fotografija ljekarke Andrijane Vojinović- Kočović i njena izjava da odgovorno tvrdi da nije ni bila pripravna u vrijeme nesrećnog događaja, te da beba ne bi bila živa ni da je ostala ni u Bijelom Polju. MSS smatra da je optužba iz naslova teška, te da je izuzetno dominantan naslov u odnosu na demanti koji suštinski ne mijenja ništa u odnosu na teške tvrdnje, odnosno, da je samo formalno ispoštovano pravilo druge strane. Stoga MSS smatra da

⁶ Izvještaj XV: Izvještaj o radu crnogorskih medija za period 1.decembar 2014. –15.februar 2015 available at: http://medijskisavjet.me/images/sampled/data/dokumenti/Izvjestaj_XV.pdf

je ovdje prekršeno pravilo 1 Kodeksa MSS napominje da je nakon infekcije u bjelopoljskoj bolnici i smrti jedne od beba, objavljen u štampi niz tekstova u kojima se osoblje ove ili nekih drugih bolnica optužuje za nesavjestan rad i javašluk, što je dobilo oblike medijske kampanje protiv cijele ljekarske branše. Pri tome su uzimane izjave od potpunih laika i nestručnih ljudi koji su na svoj način tumačili čisto stručne pojmove i zdravstvene probleme, što je pristup koji ne doprinosi niti rasvjetljavanju nemilog događaja u bjelopoljskoj bolnici, niti tome da se takvo nešto ponovo ne desi.⁷

8. INFORMER, 28. januar 2014. godine je na naslovnoj i na stranama 2 i 3 objavljen je tekst "Luka Kotor: Mučke Nikole Konjevića" sa naslovom "Sariću dao garanciju od 250. 000 eura" i podnaslovom "Predsjednik Borda direktora Luke Kotor Nikola Konjević dao garanciju za kredit privatnoj kompaniji Montenegrošoreks čiji je većinski vlasnik privatna firma Kotor open tur iza koje stoji hrvatski državljani Željko Sarić. Konjević garanciju sakrio od države i opštine Kotor, koje su većinski vlasnici Luke". Nadnaslov na unutrašnjim stranama je "Bahato: Kako Luka Kotor raspolaže našim parama". Sagovornik za ovaj tekst Informeru je bio izvršni direktor Montenegrošoreksa Predrag Vukadinović koji je kazao da je tačno da je Luka bila garant za podizanje kredita od 250 hiljada eura. Luka Kotor je suosnivač Montenegrošoreksa, turističke agencije zajedno sa Kotor Open Turom iza kojeg stoji hrvatski državljani Sarić te španska Karoserija ajats". Riječ je o pozajmici od 10 hiljada eura koja je data na 13 mjeseci da bude vraćena do 2014. godine. U tekstu se navodi da se ne zna da li je suma vraćena u tom roku. Iz teksta se može zaključiti da je problem što se za davanje ove garancije od 10 hiljada eura nije raspravljano na opštinskoj skupštini.

⁷ Izvještaj XIV: Izvještaj o radu crnogorskih medija za period 15. septembar – 1. decembar 2014., available at: <http://medijskisavjet.me/images/sampled/data/dokumenti/Izvjestaj-XIV.pdf>

MSS smatra da je naslov tendencizan, jer se ne može tvrditi da je riječ, kako piše list, o “mučkama Nikole Konjevića” s obzirom da on, iako predsjednik, nije jedini član Borda direktora Luke Kotor, niti list iznosi uvjerljive dokaze da je Konjević sakrio garanciju od države i opštine Kotor, koje su većinski vlasnici ove kompanije. Ovo tim prije, što je Luka Kotor jedan od suosnivača pomenute firme Montenegrošoreks, a većinski vlasnik Luke je kako i list navodi, grad Kotor. MSS smatra da je ovdje riječ o pokušaju lične diskreditacije, te da su prekršeni članovi 1 i 3 Kodeksa. Prekršene su po mišljenju MSS-a i smjernice za načelo 1: Novinari moraju da njeguju najviše profesionalne i etičke standarde. Oni moraju da preduzmu sve razložne korake kako bi bili sigurni da objavljuju isključivo tačne informacije, i da su njihovi komentari čestiti. Novinari nikada ne smiju da objave informaciju za koju znaju da je lažna ili zlonamjerna i neosnovanu optužbu na račun drugih, koja ima za cilj da ugrozi njihovu reputaciju. Pravo je novinara da odbije zadatak koji je u suprotnosti sa etičkim kodeksom. Prije objavljivanja izvještaja, novinar treba da bude siguran da su preduzete sve odgovarajuće mjere kako bi se provjerila njegova tačnost. Novinari moraju težiti da obezbijede cjelovite izvještaje o događajima i ne smiju prećutkivati ili potiskivati suštinske informacije.⁸

9. INFORMER, 27. januar 2014, je na naslovnoj strani najavio tekst “Mučke u firmi koju kontrolišu DPS i SDP” bio je nadnaslov, a naslov “Luka Kotor: Kome se namješta 84 hiljade eura” i podnaslov: “Za javne nabavke neposrednim sporazumom ili šoping metodom, Luka Kotor planirala da od 773 hiljade eura potroši čak 161 hiljadu, iako po zakonu za to može da izdvoji tek desetinu ukupne cifre, odnosno samo 73 hiljade eura.” U posebnoj boksu na

⁸ Izvještaj X: Izvještaj o radu crnogorskih medija za period 1. decembar 2013. – 15. februar 2014
<http://medijskisavjet.me/images/sampled/data/dokumenti/Izvjestaj-X.pdf>

naslovnoj strani stoji: „Bezakonje: Ovo omogućavaju Nikola Konjević i Ranko Krivokapić”. List se u tekstu ne poziva ni na jedan imenovani izvor niti je ispoštovao pravilo druge strane, da ima izjavu nekoga od lica koje optužuje. Zato MSS smatra da je tekst neutemeljen te da je time prekršen član 1 Kodeksa, odnosno njegove smjernice.⁹

10. Vijesti su 11. novembar 2014. godine objavili izvode iz intervjua koji je bivši njemački ambasador Pius Fišer dao za TV Vijesti. Naslov teksta je bio “Korupcija i kriminal na licu države”. Fišer u intervjuu nije, međutim kazao “na licu države” već je koristio izraz “imidžu države”, što su mogli znati samo čitaoci koji su gledali intervju na TV Vijesti ili pročitali Fišerov demanti objavljen u Vijestima 12. novembra. Bivši njemački ambasador u Crnoj Gori kazao je u svom reagovanju da “list na senzacionalistički način distorzira pravi sadržaj i duh intervjua”. MSS smatra da je ovdje riječ o namjernom ili nenamjernom iskrivljavanju činjenica, koje je dovelo do potpuno netačne interpretacije ambasadorovih riječi. MSS smatra da je prekršen član 1 Kodeksa o opštim standardima i smjernici koja kaže: Novinari moraju da njeguju najviše profesionalne i etičke standarde. Oni moraju da preduzmu sve razložne korake kako bi bili sigurni da objavljuju isključivo tačne informacije, i da su njihovi komentari čestiti. Novinari nikada ne smiju da objave informaciju za koju znaju da je lažna ili zlonamjerna i neosnovanu optužbu na račun drugih, koja ima za cilj da ugrozi njihovu reputaciju. Pravo je novinara da odbije zadatak koji je u suprotnosti sa etičkim kodeksom.

Odgovor na žalbu Dr Zorana Vukčevića I Medijski Savjet za samoregulaciju je dobio žalbu od Zorana Vukčevića v.d. Izvršnog direktora Investiciono-razvojnog fonda

⁹ Izvještaj X: Izvještaj o radu crnogorskih medija za period 1. decembar 2013. – 15. februar 2014
<http://medijskisavjet.me/images/sampled/data/dokumenti/Izvjestaj-X.pdf>

zbog objavljivanja neistinitih i netačnih tvrdnji u tekstu „Najpovoljnije kredite davali firmama bliskim DPS-u“ u Danu od 18.06.2014. Nadnaslov teksta je „Istraživački centar MANS-a otkrio malverzacije u Investiciono-razvojnog fondu“. Vukčević se žalio i zbog nemogućnosti da objavi reagovanje na pomenuti tekst u ovoj dnevnoj novini. U spornom tekstu objavljenom u Danu rukovodstvo Investiciono-razvojnog fonda je optuženo za malverzacije u poslovanju tokom 2013 g., a tekst je između ostaloga ilustrovan i fotografijom Zorana Vukčevića, koji se na čelu ove institucije nalazi od februara 2014. U tekstu je za navodne neregularnosti optužen upravo Zoran Vukčević, iako u tom periodu nije bio zaposlen u fondu. MSS je razmatrajući sporni tekst, demanti koji je poslao Zoran Vukčević, a koji nije objavljen, i tekst žalbe, konstatovao da je u članku izneseno više optužbi za navodne malverzacije u radu IRF-a u 2013 godini. MSS takođe primjećuje da novinar, nije kontaktirao IRF i zatražio objašnjenje ili pak provjeru informacijama, koje je prikupio prije objavljivanja. U tekstu se kao jedini odgovoran ispred IRF-a pominje Zoran Vukčević. Kada je riječ o neobjavljivanju demantija MSS konstatuje da je Dan morao objaviti makar onaj dio koji se odnosi na demantovanje netačnih informacija. To je bila minimalna obaveza ove novine, obzirom da prilikom pisanja inicijalnog teksta nijesu uzeli izjavu druge strane. Dan je morao prije svega objaviti informaciju kada je Zoran Vukčević stupio na dužnost u IRF-u, jer su upravo njega optužili za poslovanje ovog fonda u 2013, iako on tada nije radio u njemu. Na ovaj način se stiče utisak da je tekst pisan sa očigledno namjerom da se diskredituje Zoran Vukčević sa lažiranim podacima, a da se istovremeno onemogućiti objavljivanje demantija tih informacija. MSS konstatuje da je u ovom slučaju iznošenjem netačnih i tendencioznih podataka, kao i ne

objavljivanjem mišljenja druge strane, prekršeno načelo 1. Kodeksa novinara i smjernica 1.2. Medijski Savjet za samoregulaciju je dobio žalbu od Zorana Vukčevića v.d. Izvršnog direktora Investiciono-razvojnog fonda zbog objavljivanja neistinitih i proizvoljnih tvrdnji u tekstu „Ivanovići kupili Leonardo kreditom IRF-a“ u Vijestima od 23.06.2014. Nadnaslov teksta je „Krčmljenje: Nova praksa Investiciono-razvojnog fonda“. Vukčević se žalio i zbog nemogućnosti da objavi reagovanje na pomenuti tekst u Vijestima. U spornom tekstu objavljenom u Vijestima je izrečeno više optužbi na rad Investiciono-razvojnog fonda u toku 2013 g., a tekst je na naslovnoj strani ilustrovan fotografijom Zorana Vukčevića koji se na čelu ove institucije nalazi od februara 2014. MSS je razmatrajući sporni tekst, demanti koji je poslao Zoran Vukčević, a koji nije objavljen, i tekst žalbe, konstatovao da je u tekstu izneseno više optužbi za nezakonit rad IRF-a u 2013 godini. MSS takođe primjećije da redakcija, koja se potpisala ispod teksta, nije kontaktirala IRF i zatražila objašnjenje o informacijama koje su objavili. U tekstu se kao odgovoran ispred IRF-a pominje jedino Zoran Vukčević, ali se ne precizira kada je on preuzeo rukovođenje IRF-om. Kada je riječ o neobjavljivanju demantija MSS konstatuje da su Vijesti morale objaviti makar onaj dio koji se odnosi na demantovanje netačnih informacija (ako nijesu htjeli da objave dio demantija koji je mogao da se protumači kao uvredljiv). To je bila minimalna obaveza ove novine, obzirom da prilikom pisanja inicijalnog teksta nijesu uzeli izjavu druge strane. Vijesti su morale prije svega objaviti informaciju kada je Zoran Vukčević stupio na dužnost u IRF-u, jer su upravo njega optužili za poslovanje ovog fonda u 2013, iako on tada nije radio u njemu. MSS konstatuje da je u ovom slučaju iznošenjem netačnih i tendencioznih podataka, kao i ne objavljivanjem mišljenja druge strane, prekršeno

načelo 1. Kodeksa novinara i smjernica 1.2 Tačnost. MSS nije zatražio mišljenje Ombudsmana Vijesti povodom ove žalbe, jer je ona stigla po isteku 30 dana od dana objavljivanja. Po poslovniku Ombudsmana žalbe se primaju samo u roku od 30 dana od dana objavljivanja.¹⁰

11. Vijesti i Dan su 7, 8, 9, 10 i 11. aprila 2014, objavile niz istih tekstova, samo sa različitom redakcijskom opremom. Svi su tekstovi najavljeni na naslovnica, kao noseći pomenutih dana. Nije riječ o redakcijskim, već o tekstovima koje su uradili MANS i OCCRP, odnosno istraživačka mreža Organized Crime and Corruption Reporting Project. Ova dva dnevna lista objavila su 7. aprila tekst baziran na, kako se kaže, istraživanju koje su uradili OCCRP i MANS, a koje je, kako se tvrdi, otkrilo dogovor DPS-a i pljevaljskog narko bosa optuženog za šverc kokaina, Darka Šarića. Vijesti navode da je riječ o tekstu autorke Mirande Patručić (OCCRP) iz istraživačke mreže Organized Crime and Corruption Reporting Project (OCCRP) i Dejana Milovca iz MANSa. Dokumenti otkrivaju tajni dogovor zvaničnika DPS-a i Darka Šarića” je nadnaslov, a naslov “Fudbal, politika i kokain”. Na naslovnoj strani, na kojoj je tekst najavljen, naslov je “DPS Šariću namještao Lugove” i podnaslov “Lanac interesa koji ide od kosca trave na stadionu do premijera, dokumenti koji govore kako je vlast htjela Šariću da dozvoli gradnju tornjeva u Budvi” i nadnaslovom “Otkrivene veze vlasti sa pljevaljskim bosom”. U Danu je naslov teksta objavljenog na strani 8 i 9 “Milionsku imovinu Mogrena poklonili Šariću” i podnaslovom “Dokumenta u posjedu istraživačke mreže OCCRP pokazuju da je direktor kluba Boro Lazović postigao tajni dogovor sa Darkom Šarićem, optuženim vođom moćne balkanse kriminalne organizacije koja je godinama krijumčarila kokain iz Južne Amerike u Eropu.”

¹⁰ Izvještaj XIV: Izvještaj o radu crnogorskih medija za period 15. septembar – 1. decembar 2014., available at: <http://medijskisavjet.me/images/sampled/data/dokumenti/Izvjestaj-XIV.pdf>

U tekstu se tvrdi da dokumenti u posjedu istraživačke mreže OCCRP pokazuju da je direktor FK "Mogren" iz Budve Boro Lazović, postigao tajni dogovor sa Darkom Šarićem. Kopije tih dokumenata nisu objavljene. U tekstu se sa Šarićem dovodi u vezu i crnogorski ministar poljoprivrede i ruralnog razvoja, Petar Ivanović, i to u kontekstu tvrdnji da on zna istinu ko je nepoznati vlasnik firme Adriatic Overseas Holding. Autori teksta se pozivaju na dopis iz crnogorskog privrednog registra koji su advokati sa Paname poslali na Ivanovićevu kućnu adresu. Riječ je o punomoćju namijenjenom advokatu Zorici Đukanović, za koju se takođe tvrdi da je povezana sa Šarićima. O Ivanovićevim navodnim vezama sa Šarićima, autori se pozivaju i na dokumenta ovdje neimenovane putničke agencije koja potvrđuju da je jedna osoba istovremeno kupila avionske karte za Francusku za Šarića i Ivanovića. MSS konstatuje da tekst vrvi od tvrdnji za čiju se vjerodostojnost ne daje nikakvo potkrepljenje, te da nije navedeno koji su izvori korišćeni. Niko od navedenih osoba, koje se dovode u vezu sa narko-bosom nije kontaktiran, čime je, kako smatra MSS, prekršeno načelo 1 Kodeksa novinara. Budući da tekst nije nastao u redakcijama Vijesti iz Dana, već da je plod rada MANS-a, koji je formalno nevladina organizacija, te OCCRP, čija je aktivnost u crnogorskoj javnosti nepoznata, MSS konstatuje neuobičajeno visok nivo povjerenja u informacije dostavljene redakcijama sa pomenutih adresa. MSS podsjeća na član 7 Kodeksa koji kaže: Pravo i obaveza je novinara da štiti povjerljive izvore informacija, ali i da uvijek provjeri motive povjerljivog izvora prije nego mu obeća anonimnost i zaštitu. Budući da je riječ o tekstu koji bi trebalo da potvrdi iznesenu tezu o uskoj povezanosti biznisa, vlasti i organizovanog kriminala u Crnoj Gori, zbog kojih "nečasnih saveza" Crna Gora, kako se dalje tvrdi, u međunarodnim okvirima sve više stiče

reputaciju kriminalne države, MSS smatra da su za takve tvrdnje potrebni utemeljeniji dokazi. MSS smatra da su redakcije, kao odgovorne za sav sadržaj objavljen na mediju, morale pokazati dužnu obazrivost prema sadržajima koji nisu rezultati rada njihovih novinara i urednika, te da one nisu mogle biti sigurne u potpunu istinitost navoda. MSS smatra da su ovdje prekršene smjernice za načelo 1 koje govori o opštim standardima, a koje glase: Novinari moraju da njeguju najviše profesionalne i etičke standarde. Oni moraju da preduzmu sve razložne korake kako bi bili sigurni da objavljuju isključivo tačne informacije, i da su njihovi komentari čestiti. Novinari nikada ne smiju da objave informaciju za koju znaju da je lažna ili zlonamjerna i neosnovanu optužbu na račun drugih, koja ima za cilj da ugrozi njihovu reputaciju. Pravo je novinara da odbije zadatak koji je u suprotnosti sa etičkim kodeksom 1.2 Tačnost.¹¹

12. VIJESTI i DAN 10. april 2014, Listovi donose tekst o navodnim vezama Stanka Subotića sa narkobosom Darkom Šarićem. U Vijestima je nadnaslov isti kao prethodnog dana, a naslov "Šarići žirirali Canetu za milionski kredit kod Aca". U Danu je naslov teksta "Investicija propala, milionske dugove plaćaju građani", a nadnaslov "Istraživanje OCCRP i MANS-a o poslovima Stanka Subotića u Crnoj Gori i transakcijama sa Prvom bankom". Za tvrdnje u tekstu da su poslovanja Prve banke bila loša, izvor su, kako se navodi "sedam tajnih izvještaja do kojih je došla istraživačka mreža Organized Crime and Corruption Reporting Project (OCCRP), a koje su napravili "šest timova vrhunskih kontrolora" koje je u kontrolu poslala Centralna banka između 2007. i 2010 godine. U tekstu se tvrdi da su za Subotićev kredit kod Prve banke garantovali Šarići, odnosno firma koja je bila

11 Izvještaj XI: Izvještaj o radu crnogorskih medija za period 15.februar– 30. april 2014., available at: <http://medijskisavjet.me/images/sampled/data/dokumenti/Izvjestaj-XI-1.pdf>

u njihovom vlasništvu, pozivaju se na izvještaj Centralne banke, mada se ne navodi koji izvještaj je u pitanju, da li neki od naprijed navedenih “tajnih” izvještaja, za koje se nije rečeno na koji način se do njih došlo. Pri kraju, kaže se da je Subotićeva firma San Investnebt ponovo promijenila vlasnika, da je kupila jedna firma sa Paname, Adriatic Overseas Holdings, “dok stvarno vlasništvo nad obje firme ostaje skriveno iza advokata”. A onda se ponavlja tvrdnja iz teksta od 7. aprila da “jedna osoba zna istinu”: “Prije nego što je preuzela firmu San Investments, firma iz Paname je poslala pismo, te punomoć Petru Ivanoviću, Đukanovićevom čovjeku od povjerenja, kolegi i ministru poljoprivrede i ruralnog razvoja Crne Gore. Punomoć je, kako se kaže, bila naslovljena na Zoricu Đukanović, da sklopi posao u njihovo ime.” MSS smatra da se radi o veoma ozbiljnim optužbama određenih lica, a da nije objavljeno njihovo mišljenje ili stav, ili bar pokušano da se do njega dođe. MSS ponavlja da je i ovdje prekršeno načelo 1 Kodeksa novinara, a koji se tiče poštovanja pravila druge strane.¹²

13. VIJESTI 10. April 2014. List je na naslovnoj i na strani 13 objavio tekst sa nadnalovom: “Pješački: Podgoričanka pretučena nasred ulice” i naslovom “Kad direktorica nema kočnice...” u kojem Podgoričanka Maja Sekulić-Gvozdenović tvrdi da ju je na ulici pretukla direktorka marketinga Plantaža Vesna Klikovac-Katanić. MSS smatrada je naslov i cijeli tekst pretenciozan ako se ima u vidu da nema druge strane, da je nafotografiji uz tekst ženska osoba koja ne izgleda pretučeno, teda u samom tekstu ima krajnje neumjesnih izjava poput: “Tada sam joj rekla da ne mogu da vjerujem što je uradila ida za takvo ponašanje zaslužuje da bude ubijena.” Demanti i verzija događaja gospođe Vesne Klikovac-Katanić objavljen je 13.

¹² Izvještaj XI: Izvještaj o radu crnogorskih medija za period 15.februar– 30. april2014., available at:<http://medijskisavjet.me/images/sampled/data/dokumenti/Izvjestaj-XI-1.pdf>

aprila, ali ne na strani na kojoj je objavljen tekst, čime je prekršen član 4 Kodeksa: Obaveza novinara je da dopuni nepotpunu i ispravi netačnu informaciju, pogotovo onu koja može naškoditi, pridržavajući se, pri tom, pravila da ispravka mora biti istaknuta na odgovarajući način. MSS smatra da je druga strana trebala biti saslušana prije objavljivanja inicijalnog teksta, jer su efekti demantija ograničeni u odnosu na štetu koju može da proizvede negativno pisanje. Takođe, pravilo 1 Kodeksa kaže: Dužnost je novinara da poštuje istinu i istrajno traga za njom, imajući uvijek u vidu pravo javnosti da zna i ljudsku potrebu za pravičnošću i humanošću.¹³

14. DAN, 21. april 2014, List je na naslovnoj ina stranama 8 i 9 objavio tekst pod oznakom “ekskluzivno” “Roćenov kum oštetio državu za 560.000 eura” i nadnaslovom “Istraživački centar MANS-a otkrio kako su pojedini barski biznismeni i čelnici katastra utajili porez i nezakonito uknjižili imovinu”. U njemu se tvrdi da su biznismeni Ratko Vujačić i Sergej Lebedev, osmislili šemu za utaju poreza kroz zaključivanje fiktivnih ugovora sa kupcima stanova. Uz tekstove je objavljena i fotografija bivšeg ministra vanjskih poslova Milana Roćena. Međutim, u tekstu se Roćen pominje samo u kontekstu tvrdnje da je njegov sin Filip 2004 godine krstio Vujačićevig sina Rada. Nigdje u tekstu se ne spominje Roćen kao neko ko ima veze sa navodnim malverzacijama o kojima se u tekstu govori. MSS smatra da ovakva oprema dovodi u zabludu čitaoca, i da je riječ o manipulaciji. S druge strane, ni tvrdnje u tekstu nisu potkrijepljene, niti je naveden izvor informacija, niti na kojim se dokumentima baziraju tvrdnje. Kao izvor se navodi MANS, odnosno njegov “istraživački tim”. MSS smatra da su u ovom slučaju prekršene smjernice za opšta načela iz člana 1 Kodeksa.¹⁴

13 Izvještaj XI: Izvještaj o radu crnogorskih medija za period 15.februar– 30. april2014. , available at:<http://medijskisavjet.me/images/sampled/data/dokumenti/Izvjestaj-XI-1.pdf>.

14 Izvještaj XI: Izvještaj o radu crnogorskih medija za period 15.februar– 30. april2014. , available at:<http://medijskisavjet.me/images/sampled/data/dokumenti/Izvjestaj-XI-1.pdf>.

15. VIJESTI su, 29. oktobar 2014.godine, na strani 37 objavili tekst "Podgoričanka optužila osoblje Kliničkog i tvrdi: Nijesu htjeli da liječe bebu" i podnaslovom "Iz Instituta za bolesti djece Kliničkog centra odbacuju optužbe navodeći da je dijete više puta bilo hospitalizovano". U tekstu se tvrdi da je osoblje Instituta za bolesti djece odbilo da pruži zdravstenu pomoć njenom djetetu. U tekstu se iznosi niz optužbi na njihov rad, na navodni javašluk i neljubaznost i tome slično. MSS smatra da na posebno pažljiv i delikatan način treba publikovati tekstove u kojima se iznose ovako teške tvrdnje kao što je odbijanje ljekarske pomoći djeci i izbjegavati senzacionalističke naslove koji ne doprinose rješavanju problema ukoliko ga ima. Po mišljenju MSS-a prekršen je član 1 Kodeksa.¹⁵
16. DAN, 4.maj 2014 je najavio na naslovnoj, a na strani 2 i objavio tekst „Pred izbore za povrće i masline 300 000 eura“. Nadnaslov teksta je „Istraživački centar MANS-a otkrio nove zloupotrebe državnog novca u partijske svrhe u Ministarstvu poljoprivrede“. Tekst se bavi agrobudžetom Ministarstva poljoprivrede i kao sporno navodi to što je ovaj resor ove godine osmislio dvije posebne linje za podršku poljoprivrednika, koji se bave povrtlarstvom i maslinarstvom u iznosu od 300 000 eura. Autor teksta zaključuje da kada se ima u vidu da se povrće najviše gaji u Zeti, a masline u Baru i da se upravo u ovim opštinama održavaju uskoro lokalni izbori, da je :“ indikativna namjera Vlade da im baš ove godine pomogne sa dodatnim programima. MSS smatra da su u pomenutom tekstu izrečene vrlo teške optužbe na račun Ministarstva poljoprivrede bez realnih argumenata za tako nešto. MSS takođe konstatuje da novinar nije ni pokušao da provjeri optužbe NVO MANS kod nadležnog ministarstva. U ovom slučaju se radi o kršenju načela 1

15 Izvještaj XIV: Izvještaj o radu crnogorskih medija za period 15. septembar – 1.decembar 2014., available at: <http://medijskisavjet.me/images/sampled/data/dokumenti/Izvjestaj-XIV.pdf>

Kodeksa novinara: Dužnost je novinara da poštuje istinu i istrajno traga za njom, imajući uvijek u vidu pravo javnosti da zna i ljudsku potrebu za pravičnošću i humanošću.¹⁶

17. Dnevni list Dan je 14. maja 2014 godine najavio na naslovnoj, a na strani 2 objavio tekst „Pare od MIDAS-a za sigurne glasove DPS-a“. Nadnaslov teksta je „Istraživački centar MANS-a otkrio da Vlada namjerava da i uoči lokalnih izbora nastavi zloupotrebu novca namjenjenog poljoprivrednicima“. U tekstu se iznose sumnje i optužbe da DPS koristi poljoprivredne kredite za ostvarivanje političkog uticaja pred lokalne izbore. Iako su iznesene ozbiljne optužbe novinari nijesu našli za shodno da kontaktiraju drugu stranu, to jest Ministarstvo poljoprivrede, i saznaju njihovo mišljenje ili stav povodom ovih optužbi. MSS smatra da je prekršeno načelo 1 Kodeksa.¹⁷

18. Dnevni list Blic 26. septembra 2014 je na naslovnoj strani najavio, a na strani 3 objavio tekst „Mafija danima vozila Bogojevića u gepeku?“. List se poziva na izjave nekih opozicionih funkcionera da je vlast u Podgorici formirana pod pritiskom mafije i na tvit Nebojše Medojevića da je neko vožen u malo većem gepeku. Iako je poslije naslovne konstrukcije stavljen znak pitanja, Medijski savjet za samoregulaciju smatra da se radi o senzacionalizmu bez relanog pokrića. Same činjenice iznesene u tekstu teško da mogu da budu opravdanje za gore navedenu naslovnu konstrukciju. MSS konstatuje da je u ovom slučaju prekršeno načelo 1 Kodeksa.¹⁸

19. DNEVNE NOVINE, 13. avgust 2014 na naslovnoj najavile tekst objavljen na 5. strani. Na naslovnoj je nadnaslov

16 Izvještaj XII: available at: Izvještaj o radu crnogorskih medija za period 1. Maj – 1. Jul 2014, available at: <http://medijskisavjet.me/images/sampled/data/dokumenti/Izvjestaj-XII.pdf>

17 Izvještaj XII: available at: Izvještaj o radu crnogorskih medija za period 1. Maj – 1. Jul 2014, available at: <http://medijskisavjet.me/images/sampled/data/dokumenti/Izvjestaj-XII.pdf>

18 Izvještaj XIV: Izvještaj o radu crnogorskih medija za period 15. septembar 1. decembar 2014., available at: <http://medijskisavjet.me/images/sampled/data/dokumenti/Izvjestaj-XIV.pdf>

“Uhapšeni zbog iznude” i naslovom “Radnici šlep službe prijetili Kosovarima i uzeli 450 eura”. Na strani 5 je nadnaslov “Hapšenje” i naslov “Iznudili 450 eura na ime navodnih šlep usluga” i podnaslovom u kojem se kaže da su pripadnici podgoričke policije uhapsili sugrađane S.B (Sašu Božovića) i Z.M. (Zdravka Makočevića) zbog sumnje dasu od kosovskih državljana kojima su objavljeni inicijali iznudili novac. List se poziva na policijsko saopštenje. U tekstu je osumnjičenima objavljen puni identitet, dok su onima koji su ih osumnjičili dati samo inicijali. Tekst je baziran na policijskim sumnjama zasnovanim na izjavi dvoje navodno oštećenih, dok je istinitost optužbi istraga tek trebalo da utvrdi. MSS smatra da je prekršeno pravilo prezumcije nevinosti, da nije trebalo objavljivati puno ime i prezime osumnjičenih, iako je identitet osoba očigledno dobijen iz policije, te da su prekršene smjernice za načelo 1.¹⁹

20. Blic, 12. jun 2014, je najavio na naslovnoj strani tekst „Gojkoviću odbornici tražili mito“, dok na strani 3 gdje je i objavljen, ovaj tekst ima naslov “Gojković nesposoban, odbornici tražili pare“. Tekst se bavi međusobnim optužbama odbornika SNP-a u hercegovačkoj opštini. Kandidat za gradonačelnika Obrad Gojković je optužio četiri odbornika SNP-a da su mu kao uslov za podršku na mjesto gradonačelnika ispostavili različite zahtjeve. U tekstu oni to demantuju i optužuju Gojkovića za laži. MSS smatra da je naslov na naslovnoj strani Blica netačan. Novinar je, obzirom da nije uspio da utvrdi ko govori istinu, morao pored takve naslovne konstrukcije da stavi makar znak pitanja. Ovako je jednu stranu istine favorizovao bez ikakvih dokaza. MSS smatra da je na ovaj način prekršeno načelo 1 Kodeksa novinara.²⁰

19 Izvještaj XII: available at: Izvještaj o radu crnogorskih medija za period 1.Maj – 1. Jul 2014, available at: <http://medijskisavjet.me/images/sampled/data/dokumenti/Izvjestaj-XII.pdf>

20 Izvještaj XII: available at: Izvještaj o radu crnogorskih medija za period 1.Maj – 1. Jul 2014, available at: <http://medijskisavjet.me/images/sampled/data/dokumenti/Izvjestaj-XII.pdf>

21. Informer je 16.juna 2014 godine objavio tekst „Knežević prokrijumčario sliku vrijednu 90 000 eura“. Tekst je najavljen i na naslovnoj strani, a nadnaslov je „Lider SDP saučesnik u švercu umjetničkog blaga“. Pozivajući se na „dobro obavještene izvore“ ova novina je objavila priču o navodnom krijumčarenje slike portret Omer-paše Latasa od strane Gorana Kneževića, direktora Komercijalne banke. Na granici mu je navodno telefonskim pozivom carinicima, pomogao lider SDP-a, Ranko Krivokapić da prošvercuje sliku. Ova senzacionalistička priča i optužba nije potkrijepljena ni jednim dokazom ili izjavom od makar jednog svjedoka. Novinar čak na kraju tekst i prihvata izjavu Gorana Kneževića da nije on vozi auto, već njegov sin. MSS smatra da ovakvi tekstovi spadaju u senzacionalističko novinarstvo, koje nije potkrijepljeno bilo kakvim činjenicama i dokazima, i koje ima za cilj dikreditaciju određenih ličnosti. U ovom slučaju je prekršeno načelo 1 Kodeksa novinara i smjernica 1.2 Tačnost.²¹
22. Dnevni list Dan je i 6.maja 2014 objavio tekst „Privatnicima pred izbore po 10 000 eura“ u kome se ponovo iznose optužbe o zloupotrebama državnih sredstava pred izbore, bez stava druge strane o opužbama, u ovom slučaju Ministarstva ekonomije. MSS konstatuje da se radi ponovo o kršenju načela 1 Kodeksa novinara koje se odnosi na cjelovitost informacija. Kao olakšavajući momenat MSS napominje i da je sutradan objavljeno reagovanje Ministarstva ekonomije kojim se negiraju tvrdnje MANS-a.²²
23. Informer je u dvobroju od 29 i 30 marta 2014 objavio na naslovnoj i na stranama 2 i 3 tekst „U Kapetaniji isparilo 400 000, Sumnjiv i Ranko“. Tekst se bavi istragom o nestanku

21 Izvještaj XII: available at: Izvještaj o radu crnogorskih medija za period 1.Maj – 1. Jul 2014, available at: <http://medijskisavjet.me/images/sampled/data/dokumenti/Izvjestaj-XII.pdf>

22 Izvještaj XII: available at: Izvještaj o radu crnogorskih medija za period 1.Maj – 1. Jul 2014, available at: <http://medijskisavjet.me/images/sampled/data/dokumenti/Izvjestaj-XII.pdf>

400 000 eura iz Lučke kapetanije u Kotoru. U kontekstu ove priče novinar pominje i Socijaldemokratsku partiju i njenog predsjednika Ranka Krivokapića. Novinar se nije pozvao ni na jedan konkretan izvor za svoje tvrdnje, niti je kontaktirao nekog od ljudi koje optužuje da provjeri optužbe koje iznosi u ovom tekstu. MSS smatra da je prekršeno na ovaj način načelo 1 Kodeksa novinara.

24. DAN i Vijesti su 27. Marta 2014 godine objavile tekstove koji se baziraju na tvrdnjama 18-godišnjeg Podgoričanina Vasilija Šundića da mu je policijski inspektor Martin Orlandić nudio u ime službe 10 hiljada eura da za uzvrat lažno prepozna muškarce koji su podmetnuli bombu ispred stana šefa barske policije Miloša Radulovića. Ovi su tekstovi najavljeni na naslovnicama listova. U Danu, na naslovnoj strani tekst je sa nadnaslovom „Vasilije Šundić (18) optužio policiju da je pokušala da fingira rješenje napada na Miloša Radulovića i paljenje vozila „Vijesti“ i naslovom „Inspektor nudio 10 hiljada za lažno svjedočenje“. U Vijestima, tekst je na strani 14 pod naslovom „Inspektor mi nudio pare da lažno svjedočim“. U tekstu pomenuti 18-godišnjak tvrdi da je službenik Uprave policije Martin Orlandić tražio od njega da nađe nekoga ko će potvrditi da su Aleksanadar Keković i Janko Vukadinović podmetnuli eksploziv Milošu Raduloviću, šefu barske policije, a po nalogu džudiste Marka Radulovića. Listovi su Orlandićevu izjavu objavili u malim boksovima. MSS smatra da je Orlandićeva izjava data na neadekvatan način, da bi se formalno ispoštovalo pravilo druge strane, a da je suštinski neuporedivo uočljivije data teška optužba na njegov račun, i to od strane osobe koja ima policijski dosije. MSS smatra da je prekršeno načelo 1 Kodeks.²³
25. DAN, 10. Mart 2014 godine je na strani 2. i naslovnoj objavio tekst „DPS uhvaćen u krađi“ i nadnaslovom „Izborni dan u Beranama obilježile dokazane zloupotrebe

23 Izvještaj XI: Izvještaj o radu crnogorskih medija za period 15.februar– 30. april 2014., available at: <http://medijskisavjet.me/images/sampled/data/dokumenti/Izvjestaj-XI-1.pdf>

vladajuće partije, kupovina glasova i ličnih karata”. Dan je, kako se objašnjava u podnaslovu, objavio specijalni dodatak sa spiskom DPS-a za navodnu kupovinu glasova, kao i spisak namijenjen nadoknadi za putne troškove za dolazak iz drugih crnogorskih gradova, ali i iz inostranstva na glasanje u Beranama. MSS smatra da je objavljivanjem spiska ljudi koji su, kako se tvrdi, učestvovali u nezakonitoj radnji političke korupcije, prekršio presumpciju nevinosti, koja se tretira u članu 10 Kodeksa, koji kaže da: “novinar mora uvažavati pretpostavku da je svako nevin dok se ne dokaže suprotno”. U tekstu se tvrdi da je koalicija “Zdravo Berane” tokom prethodnog dana na dva mjesta, kako navodi list, u dva mini štaba DPS-a, u naselju Talum i u kući Selmanovića u centru grada zaplijenila “ogromnu količinu materijala”, da je spiskove izdao OO DPS-a i mjesni odbori, a da su ih potpisali aktivisti DPS-a i građani kojima je, kako se tvrdi, mito dodijeljen. U tekstu se tvrdi da su novac dijelili Tarzan Milošević, Ervin Mandžukić, Vojo Vujović i Radojica Bučković. Vjerodostojnost tvrdnji potkrepljuje se transkriptom sa dva snimka koji postoje na internetu. MSS je pregledao oba snimka, koji su postavljeni na Jutjubu. Kao autor snimka potpisana je Koalicija “Zdravo Berane”. Svo vrijeme, čuje se samo neprijatna svađa između nepoznate muške osobe koja snima i nekog aktiviste DPS-a koji stoji unutar partijskih prostorija sa nekim osobama i ne može se konstatovati nikakva zloupotreba izbornog procesa. Za drugi snimak, “Berane, kupovina glasova za 25 eura”, kao autor potpisan je internet portal In4S, dok jedna muška osoba tvrdi da je upravo uzela 25 eura od izvjesnog Banje Nenadovića. MSS smatra da je na ovaj način prekršeno I načelo 6 Kodeksa novinara: Za prikupljanje informacija u bilo kom obliku, novinar koristi profesionalno časne i pravno dozvoljene metode. Odstupanje od ovog pravila dopušteno je jedino u slučajevima kada te metode nijesu dovoljne, a informacija do koje treba doći izuzetno je važna za javnost. Nadležnost

MSS-a nije da ocjenjuje vjerodostojnost ovih snimaka, već je to, na institucijama sistema. Budući da je na drugom snimku pomenuto jedno ime, MSS je stava da je u tom slučaju trebalo kontaktirati pomenutu osobu, kako bi se ispoštovalo pravilo “druge strane”. List je u istom broju objavio na 8 strana i spisak lica kojima je DPS navodno dijelio novac na dan izbora u Beranama. Na tom spisku ima lica kojima je objavljen, nekima broj mobilnog telefona, a nekima matični broj, čime je prekršeno I načelo 8 koje se odnosi na zaštitu privatnosti.²⁴

26. VIJESTI 11. Mart 2014 List je na naslovnoj strani 2. objavio tekst sa nadnaslovim “Policija istražuje političku korupciju, prijave i za one koji su primili pare” i naslovom “Zaplijenjen rokovnik funkcionera pun podataka”. Na strani 2. tekst ima naslov “Policija zove da dostave dokaze”. Riječ je o navodnoj političkoj korupciji povodom lokalnih izbora u Beranama, za koju su dokaze prikupili neki partijski aktivisti i funkcioneri Socijalističke narodne partije i DF-a “upadom uimprovizovane štabove DPS-a”. Uz tekst je objavljena i fotografija sa legendom “Dio dokumenacije iz štaba DPS-a na kome se nalaze imena i potpisi ljudi koji su primili materijalnu pomoć”. Fotografija je mutna, i nazire se spisak imena i sa potpisima ljudi koji su, tvrdi list, uzeli u Beranama novac da bi glasali za DPS, u zamjenu za jednokratnu socijalnu pomoć. MSS smatra da se ljudi ne mogu optuživati za političku korupciju na osnovu listića ispisanih rukom čija vjerodostojnost nije dokazana. Politička borba u Crnoj Gori poprimila je i neke nesvakidašnje metode, kao što su upadi u partijske štabove političkih protivnika, što je nezabilježeno u dosadašnjoj praksi, a neki su mediji dali na ovaj način podršku takvim metodama. MSS smatra da je ovdje prekršena smjernica za načelo 1. a novinara I smjernica 1.2 Tačnost.²⁵

24 Izvještaj XI: Izvještaj o radu crnogorskih medija za period 15.februar– 30. april2014. , available at:<http://medijskisavjet.me/images/sampled/data/dokumenti/Izvjestaj-XI-1.pdf>

25 Izvještaj XI: Izvještaj o radu crnogorskih medija za period 15.februar– 30. april2014. , available at:<http://medijskisavjet.me/images/sampled/data/dokumenti/Izvjestaj-XI-1.pdf>

27. Vikend DNEVNE NOVINE, 9. i 10. novembar 2013 List je na naslovnoj i na strani 3 objavio tekst „Đukić je iz zatvora prijetio klanu Đurovića“. Riječ je o tekstu u kojem se kalkuliše o pojedinostima vezanim za ubistvo Baranina Stefana Đukića, koje se desilo nekoliko dana ranije. U podnaslovu teksta na naslovnoj strani objavljena je nezvanična informacija od neimenovanog izvora, u kojoj se iznosi tvrdnja o detaljima vezanim za Đukićev boravak u spuškom zatvoru, i to detaljima koji se stavljaju u direktan kontekst sa njegovim ubistvom. (Da je Đukić u zatvoru prijetio članu jedne barske kriminalne grupe, te da je „nagovještavao da će im nauditi“). Pored toga, lid teksta na strani 2. koji govori o saslušanju nekoliko mladića iz Bara, zbog pomenutog ubistva, označen je kao „nezvanična informacija“. MSS smatra da je tema ovog teksta bila suviše delikatna da bi tekst, i to noseći, sa naslovnice, bio baziran na nezvaničnim informacijama, te da je ovim tekstom prekršeno načelo 1.²⁶
28. DAN i Vijesti su 28. januar 2014 godine na naslovnoj strani i na strani 9 objavio tekst „Dječaka vezali, majku mučili“ u kojem su iznijete tvrdnje da su trojica maskiranih napadača zlostavljali članove porodice policajca Nedžada Kočana u Podgorici. Uz tekst je i na naslovnoj strani objavljena fotografija ispremetane prostorije, što su navodno učinili navodni napadači. I dnevni list VIJESTI je istog dana, 28. januara na naslovnoj i na strani 15 objavio tekst o istom, kasnije će se ispostaviti, izmišljenom događaju, sa naslovom „Vezali ženu i sina i odnijeli nakit i 650 eura“ i nadnaslovom „RAZBOJNIŠTVO: Trojica upala usred noći u kuću policajca dok je bio na poslu“. Tekstovi su bazirani na izjavi Kočanove supruge. Cijeli je događaj, demantovan nakon nekoliko dana, zbog čega je Kočan saslušavana u osnovnom tužilaštvu. MSS smatra da je prekršena smjernica za načelo 1.²⁷

26 Izvještaj IX: Izvještaj o radu crnogorskih medija za period 1.oktobar 2013. – 1.decembar 2013. , available at: <http://medijskisavjet.me/images/sampledata/dokumenti/Izvjestaj-IX.pdf>

27 Izvještaj X: Izvještaj o radu crnogorskih medija za period 1. decembar 2013. – 15.februar 2014

29. Dnevni list Dan, 17.februar 2014 , je objavio dva teksta „Stočnom hranom kupovali glasove“ i „Ivanoviću deset hiljada iz agrobudžeta“. U oba teksta su iznesene teške optužbe na račun aktuelnog ministra poljoprivrede Petra Ivanovića. U prvom tekstu se ministarstvo optužuje da je isplatom novca za stočnu hranu kupovalo glasove uoči predsjedničkih izbora koji su održani u aprilu prošle godine. U drugom tekstu se ministar poljoprivrede Petar Ivanović optužuje da je angažovao dvije svoje firme da urade sektorsku analizu voća i povrća za 10 000 eura. U oba slučaja novinari Dana nijesu zatražili mišljenje ili izjavu strane koju optužuju za zloupotrebe, u ovom slučaju to bi bilo ministarstvo poljoprivrede i ministar Petar Ivanović. MSS smatra da je u oba teksta prekršeno načelo 1 Kodeksa novinara i smjernica 1.2 Tačnost.²⁸
30. Dnevni list Dan je objavio 7. maja 2014 tekst „Opet kupuju glasove novcem IRF-a“. Tekst koristi istraživanja nevladine organizacije MANS o navodnim zloupotrebama izbornih procesa. Iako naslov teksta sugerije da se tekst bavi zloupotrebom sredstava Investiciono razvojnog fonda u cilju kupovine glasova, u samom tekstu nema ni riječi o tome. Kako je tekst pisan dvadeset dana pred lokalne izbore takođe je bilo za očekivanje da u tekstu bude pomenuta zloupotreba sredstava fonda bar u jednoj od opština u kojoj se održavaju izbori. Umjesto toga, kao primjer je navedeno da je opštini Ulcinj krajem prošle godine, uoči lokalnih izbora u toj opštini, od sredstava fonda uplaćeno 564 hiljade eura za finansiranje infrastrukturnih projekata. Autor teksta je zaboravio da je tada na vlasti u ulcinjskoj opštini bila opozicija, tako da je sam sebe demantovao sa primjerom, koji svjedoči upravo da vlada kroz IRF pomaže i opštine u kojima vladajuća

<http://medijskisavjet.me/images/sampled/data/dokumenti/Izvjestaj-X.pdf>

28

Izvještaj X: Izvještaj o radu crnogorskih medija za period 1. decembar 2013. – 15.februar 2014

<http://medijskisavjet.me/images/sampled/data/dokumenti/Izvjestaj-X.pdf>

partija nije na vlasti. Iako se u najvećem dijelu teksta bavi radom IRF novinar nije našao za shodno da uzme izjavu od predstavnika ovog fonda. MSS smatra da se radi o senzacionalističkom tekstu sa optužbama koje nijesu potkrijepljene argumenatima. Naslovna konstrukcija nema nikakvog uporišta u tekstu. U ovom slučaju su prekršena načela 1 (tačnost i cjelovitost informacija), 3 (Za novinara su činjenice neprikosnovene, a njegova obaveza je da ih stavlja u pravilan kontekst i onemogućiti njihovu zloupotrebu) i 10 (kršenje pretpostavke nevinosti).²⁹

31. Dnevni list Dan, 8,12,15,17. i 19. maj 2014, je objavio seriju tekstova u kojima optužuje različite državne organe za zloupotrebu finansijskih sredstava u izborne svrhe. To su tekstovi „U opštini zaposlili sigurne glasače DPS-a“ (8. maj), „Pola miliona podijeljeno uoči izbora“ (12.maj), „Uoči izbora podjelili 1,5 miliona eura za(15.maj), „ Za predizborne radove 7,2 miliona eura“ otpremnine“ (17. maj), „Parama za socijalu kupuju glasove“ (19.maj). Svi ovi tekstovi su bili najavljeni na naslovnoj strani i svi su sadržali teške optužbe državnih institucija neposredno pred održavanje lokalnih izbora 25.maja. Ono što je zajedničko svim ovim tekstovima je to da novinari nijesu ni jednom pokušali da provjere ove optužbe i da uzmu izjavu od strane koju terete za različite zloupotrebe. U svim ovim tekstovima je prekršeno načelo 1 Kodeksa novinara: Prije objavljivanja izvještaja, novinar treba da bude siguran da su preduzete sve odgovarajuće mjere kako bi se provjerila njegova tačnost. Novinari moraju težiti da obezbijede cjelovite izvještaje o događajima i ne smiju prećutkivati ili potiskivati suštinske informacije. Potrebno je i reći da je redakcija Dana, u najvećem dijelu, ipak, sutradan po objavljivanju ovih tekstova, objavila reagovanja prozvanih institucija, kojima se većina optužbi demantuje.³⁰

29 Izvještaj XII: available at: Izvještaj o radu crnogorskih medija za period 1.Maj – 1. Jul 2014, available at: <http://medijskisavjet.me/images/sampled/data/dokumenti/Izvjestaj-XII.pdf>

30 Izvještaj XII: available at: Izvještaj o radu crnogorskih medija za period 1.Maj – 1. Jul 2014, available at: <http://medijskisavjet.me/images/sampled/data/dokumenti/Izvjestaj-XII.pdf>

32. DNEVNE NOVINE 26 i 27. Aprila 2014 je objavio tekst pod naslovom “Prostitucija na cetinjskoj magistrali” i podnaslovom “Nevladim sektor apeluje na nadležne da povedu računa o razvoju najstarijeg zanata kojim se u glavnom gradu bave i maloljetnice”. Tekst je pun paušalnih tvrdji da prostitucija “cveta” na Cetinjskom i Nikšićkom putu, gdje se, kako se navodi “veliki broj žena bavi tim poslom”, i to počev od maloljetnica do udatih žena i samohranim majki. Tvrdje za tekst su iz NVO Crnogorski ženski lobi, izkoje kažuda suih posjetile dvije djevojke koje suim navodno ispričale detalje svoga iskustva. U jednom dijelu teksta tvrdi se čak dasu u tu NVO stizale informacije o likvidaciji, što su Dnevne novine izvukle za međunaslov. MSS smatra da je ovaj tekst usmjeren na senzacionalizam, te da nije iznesen nijedan valjan podatak koji bi potkrijepio tvrdnje iz teksta i iz njegove sugestivne opreme, uključujući veliku fotografiju zavezane djevojke, kao i da ovakvi tekstovi ne doprinose rješavanju problema prostitucije, koji nesumnjivo postoji. MSS smatra da je prekršeno načelo 1 Kodeksa.³¹
33. Medijski Savjet za samoregulaciju je dobio žalbu od Sanje Kovačević doktorice u beranskom Zavodu za hitnu pomoć zbog kršenja pretpostavke nevinosti, iznošenja netačnih podataka i nepoštovanja pravila druge strane u tekstu “Doktorica proglasila smrt dok je Verica bila živa”, koji je objavljen u Danu od 16. Maja 2014. Dr. Kovačević se žalila i da je njen demanti nepravilno objavljen dan kasnije u istom listu. Dnevni list Dan je 16. maja objavio tekst “Doktorica proglasila smrt dok je Verica bila živa” koji je najavljen i na naslovnoj strani. Nadnaslov teksta je “Beranac Vljako Mijović traži odgovornost zbog nesavjesnog pružanja medicinske pomoći njegovoj pokojnoj kćerki”, a podnaslov “Mijović

31 Izvještaj XI: Izvještaj o radu crnogorskih medija za period 15.februar– 30. april 2014., available at: <http://medijskisavjet.me/images/sampled/data/dokumenti/Izvjestaj-XI-1.pdf>

tvrdi da doktorka nije reanimirala njegovu kćerku, te da je nije prevezla u bolnicu, iako je bilo preostalo sasvim dovoljno vremena da joj spasi život". Tekst se bavi sudskim procesom koji je uslijedio, pošto je septembra 2012 g. Verica Mijović tragično preminula, poslije saobraćajne nezgode. Uzrok smrti je utopljenje, a porodica je tužila dr. Sanju Kovačević za nesavjesno pružanje medicinske pomoći tokom pomenutog događaja. Trenutno je predmet u Apelacionom sudu, poslije odluke Višeg suda u Bijelom Polju da nema elemenata za optuženje doktorke Hitne pomoći. U većem dijelu teksta se citiraju izjave oca pokojne Verice Mijović, koji optužuje dr. Sanju Kovačević kao glavnog krivca za smrt njegove kćerke. Data je i izjava predstavnika NVO Krug života, koja podržava optužbe oca pokojne Mijović, kao i izjava direktora Zavoda za hitnu pomoć, koji tvrdi da treba sačekati ishod sudskog postupka. Sjutradan, 17. Maja dnevni list Dan je objavio reagovanje dr. Sanje Kovačević na tekst od prethodnog dana, ali ga nije najavio na naslovnoj strani, kao i inicijalni tekst. Tekst je objavljen u dnu strane, a ne u vrhu kao prethodni tekst, a font naslova je značajno manji nego naslova od prethodnog dana. U reagovanju dr. Kovačević optužuje novinara Dana da nije postupio profesionalno, jer nije uzeo od nje izjavu, iako se bavio teškim optužbama na njen račun. Dr. Kovačević je takođe u reagovanju odbacila sve optužbe na njen račun. U boxu pored teksta je istog dana objavljen i odgovor novinara Dana, koji tvrdi da je zadovoljio pravilo druge strane time što je poslao pitanja direktoru Zavoda za hitnu pomoć i da je to praksa na kojoj je Zavod insistirao. Uvidom u tekstove koji su objavljeni, kao i u žalbu dr. Kovačević, Medijski savjet za samoregulaciju je konstatovao da se radi o veoma osjetljivom slučaju, kako zbog toga što se radi o tragičnom događaju, tako i zbog toga što je u toku sudski postupak. MSS je poslije detaljnog uvida u tekstove i žalbu konstatovao da je u spornim tekstovima prekršeno više načela Kodeksa novinara. Sam naslov teksta, kao i sadržaj

predstavljaju direktno kršenje pretpostavke nevinosti. Naslovna konstrukcija i jednostrana obrada informacija u tekstu su direktno optužili doktoricu Kovačević da je odgovorna za smrt Verice Mijović. Podsjećamo da se i u tekstu kaže da je Viši sud u Bijelom Polju Kovačević oslobodio krivice, međutim novinar nije našao za shodno da to provjeri i utvrdi argumente suda. Podsjećamo na načelo 10: Kada izvještava o istražnim i sudskim postupcima, novinar mora uvažavati pretpostavku da je svako nevin dok se ne dokaže suprotno, i ne smije ničim prejudicirati ishod sudskog postupka. MSS takođe konstatuje da novinar nije našao za shodno da čuje i drugu stranu, obzirom da je iznio teške optužbe na njen račun. Pravdanje da je ovo situacija kada se građani žale na rad Zavoda pa je na osnovu dosadašnje prakse uputio pitanja direktoru Zavoda, ne stoji. U tekstu je dr. Kovačević direktno optužena za smrt jedne mlade djevojke, iako kako smo ranije rekli novinar zbog sudskog postupka, koji je u toku to nije smio da radi, pa je elementarna obaveza bila da se čuje i stav druge strane. Novinar je mogao i da navede presudu suda u Bijom Polju koji je oslobodio krivice dr. Kovačević i da kroz taj segment da mišljenje druge strane. Na ovaj način je prekršeno i načelo 1 Kodeksa novinara.³²

34. VIJESTI, DAN, 11. april 2014 objavili su isti tekst, sa drugačijom opremom, čiji su autori izvjesna Miranda Petručić iz OCCRP, Lorenzo Bodrero (IRPI) i Dejan Milovac iz MANS-a. U Danu je nadnaslov "Havaji: Šverc cigareta između Crne Gore i Italije zapravo nikada nije prestao" i naslovom "Od super ljetovališta do švercerske baze". U Vijestima, na naslovnoj stani i na stranama 8 i 9. nadnaslovje „Istraživanje OCCRP-a i Mans-a pokazalo da je krijumčarenje duvana sa Italijom nastavljeno i 2012. godine". Naslov teksta je „Preko Canetovog ostrva švercovali cigarete" i podnasloom „Od 2007. do 2010.

32 Izvještaj XII: available at: Izvještaj o radu crnogorskih medija za period 1. Maj – 1. Jul 2014, available at: <http://medijskisavjet.me/images/sampled/data/dokumenti/Izvjestaj-XII.pdf>

godine ostrvo je bilo u vlasništvu firmi kojima je rukovodio srbijanski biznismen Stanko Subotić, prijatelj crnogorskog premijera Mila Đukanovića.” MSS smatra da ni ovdje nije ispoštovano pravilo druge strane, niti drugi članovi Kodeksa koji su navedeni u vezi zajedničkih tekstova Dana i Vijesti objavljenih 7, 8, 9. i 10 aprila.³³

35. List VIJESTI, 8. i 9. novembar 2013 je objavio tekstove o navodnim zloupotrebama koje vrše podgorički ljekari dr Davor Musić i dr Goran Batrićević, na način da pacijente koji im dolaze u privatnu zdravstvenu ustanovu „Mdicall centar“ u kojoj dopunski rade, upućuju na liječenje u Klinički centar. „NAŠE ZDRAVSTVO...Načelnik spojio državni i privatni posao: Prvo naplati, pa šalje na liječenje u KCCG“ je naslov teksta objavljenog 8. novembra, na naslovnoj i na strani 11, a „Musić ima blagoslov Mijovića“, naslov teksta objavljenog 9. novembra. List je, po mišljenju MSS-a u negativan kontekst stavio potpuno opravdanu i jedino normalnu ljekarsku praksu da se bolesnik za kojeg u privatnoj zdravstvenoj ustanovi nema uslova adekvatnog liječenja i pružanja zdravstvenih usluga, upućuje na liječenje u Klinički centar. Takođe, list je, iz novinarskog neznanja, neobaviještenosti ili loše namjere, doveo u zabludu javnost na način što su iznesene tvrdnje da se zdravstvena usluga u privatnoj zdravstvenoj ustanovi koja je umrežena sa Fondom zdravstva usluge ne plaćaju. To je tačno samo ako je bolesnik iz Kliničkog centra upućen na umreženu ustanovu, i to pod određenim uslovima – ukoliko bi za tu uslugu u Kliničkom centru morao da čeka duže od mjesec dana. MSS smatra da je ovdje prekršen član 1 Kodeksa.³⁴

Kršenje Načela I zabilježeno je na 35 slučajeva analiziranih od strane Komisije za monitoring i žalbe.

33 Izvještaj XI: Izvještaj o radu crnogorskih medija za period 15.februar– 30. april2014. , available at:<http://medijskisavjet.me/images/sampled/data/dokumenti/Izvjestaj-XI-1.pdf>

34 Izvještaj IX: Izvještaj o radu crnogorskih medija za period 1.oktobar 2013. – 1.decembar 2013. , available at: <http://medijskisavjet.me/images/sampled/data/dokumenti/Izvjestaj-IX.pdf>

NAČELO III

KODEKSA NOVINARA/NOVINARKI CRNE GORE

Za novinara/novinarku su činjenice neprikosnovene, a njegova/njena obaveza je da ih stavlja u pravilan kontekst i onemogućiti njihovu zloupotrebu, bilo da se radi o tekstu, slici ili tonu. Glasine i pretpostavke treba jasno da budu označene kao takve. Dužnost je jasno odvojiti vijesti od komentara.

3.1. Komentar: Mišljenja i ocjene u komentaru moraju biti zasnovani na činjenicama. Komentar ne smije da bude prezentiran tako da stvara utisak da se radi o utvrđenoj činjenici.. 3.2. Intervju: (a) Intervju se može smatrati potpuno ispravnim sa novinarskog stanovišta ako je autorizovan od intervjuisane osobe, njegovog/njenog predstavnika, ili je očigledno da postoji saglasnost intervjuisanog sa namjerom objavljivanja neautorizovanog intervjua. Korektno je, takođe, objaviti neautorizovan intervju ako je jasno i intervjuisanom i osobi koja intervjuiše da će njihov razgovor u cjelini ili djelimično biti publikovan u pisanoj ili audiovizuelnoj formi. Ako je sadržaj intervjua prenesen u cjelosti ili djelimično, medij koji ga objavljuje mora da navede i njegov izvor. Ako se parafrazira osnovni sadržaj nečijih usmeno izraženih misli, pitanje je novinarske časti da navede izvor. (b) U slučaju kada intervjuu prethodi izvještaj, kao forma najavljivanja, mora se voditi računa da najava ne odudara od sadržaja programskog konteksta koji se najavljuje. I u ovom slučaju se mora voditi računa da se intervjuisana osoba zaštiti od bilo kakvih neistina ili bilo čega drugog što bi moglo da ugrozi njegovo/njeno dostojanstvo ili pravne interese.

1. INFORMER, 26. januar 2015, naslovna strana izašla je sa tekstom "Akcionar Ranko sponzor bezakonja" sa nadnaslovom "Zašto je Luka Kotor jača od države" i podnaslovom "Plate članova borda direktora Nikole Dragomanovića (1.766 eura) i Nikole Konjevića (1.662) tri puta su veće od propisanih i za više od 500 eura jače od zarade premijera Mila Đukanovića. Luka krši odluke Vlade o usklađivanju plata jer je pod zaštitom Krivokapića, kome je za dividendu isplatila 8.000 eura." U tekstu se tvrdi da se razna bezakonja koja se dešavaju u Luci Kotor ne istražuju, jer je Luka navodno pod patronatom predsjednika crnogorske skupštine, koji je akcionar u pomenutoj firmi. MSS smatra da je potpuno proizvoljna tvrdnja za koju u tekstu nema utemeljenih dokaza da Luka Kotor isplaćuje više plate od propisanih jer je navodno pod zaštitom Krivokapića, kao i da je teška optužba nazvati predsjednika crnogorske skupštine "sponzorom bezakonja". MSS smatra da su prekršene smjernice za načelo 1 koje govori o opštim standardima: Novinari moraju da njeguju najviše profesionalne i etičke standarde. Oni moraju da preduzmu sve razložne korake kako bi bili sigurni da objavljuju isključivo tačne informacije, i da su njihovi komentari čestiti. Novinari nikada ne smiju da objave informaciju za koju znaju da je lažna ili zlonamjerna i neosnovanu optužbu na račun drugih, koja ima za cilj da ugrozi njihovu reputaciju. Pravo je novinara da odbije zadatak koji je u suprotnosti sa etičkim kodeksom. Prije objavljivanja izvještaja, novinar treba da bude siguran da su preduzete sve odgovarajuće mjere kako bi se provjerila njegova tačnost. Novinari moraju težiti da obezbijede cjelovite izvještaje o događajima i ne smiju prećutkivati ili potiskivati suštinske informacije. Isto tako, MSS smatra da je prekršen član 3 Kodeksa: Za novinara su činjenice neprikosnovene, a njegova obaveza je da ih stavlja u pravilan kontekst i onemogućiti

njihovu zloupotrebu, bilo da se radi o tekstu, slici ili tonu. Glasine i pretpostavke moraju se nedvosmisleno naznačiti kao takve. Obaveza je da vijest i komentar budu jasno razdvojeni. MSS napominje da je ovo bio samo jedan u nizu tekstova koji su uslijedili a u kojima se govorilo na sličan način o dešavanjima u Luci Kotor.³⁵

2. INFORMER, 29. Januar 2014. godine je na naslovnoj strani ponovo imao Nikolu Konjevića, direktora Borda direktora Luke Kotor u tekstu sa nadnaslovom "Luka Kotor: Bahati NikolaKonjević" i naslovom "Našim novcem finansira Sarića: Garantovao mu 250.000 a sada daje još 10.000 eura". Tekst na drugoj i trećoj strani ima drugačiju naslovnu kompoziciju: "Neverovatna praksa: Luka Kotor našim novcem finansira privatne kompanije, Konjević plaća gubitak Montenegro šoreksa" U tekstu se tvrdi da će Luka Kotor pokriti gubitak od 10 hiljada eura privatne kompanije "Montenegro šoreks" iza koje stoji hrvatski biznismen Željko Sarić. List dakle, tvrdi da će nešto tek desiti, a za takve tvrdnje citira se neimenovani izvor iz opštine Kotor. Iz svega se iznosi zaključak da će se tako dugovi privatnika pokrivati novcem građana Kotora. Dalje, u kratkom boksu uz fotografiju Konjevića kaže se da on nije demantovao navode lista ali da tvrdi da se protiv kompanije vodi hajka. Naslov boksa je "Bez odgovora" mada je u okviru teksta objavljen i drugi boks sa naslovom "Poslužemo po zakonu" u kojem se citira Konjević koji je kazao da su revizorski izvještaji i izvještaji o poslovanju usvojeni jednoglasno na skupštini akcionara, kada se i predmet raspravljao na Skupštini opštine Kotor. Jedini sagovornik za tekst je potpredsjednik Opštine Kotor Jovo Sudić, koji je kazao da odbornici nikad nisu glasali da se privatnoj kompaniji daje garancija za kredit, što nije tema ovog teksta već navodno pokrivanje duga toj

35 Izvještaj XV: Izvještaj o radu crnogorskih medija za period 1.decembar 2014. –15.februar 2015 available at: http://medijskisavjet.me/images/sampled/data/dokumenti/Izvjestaj_XV.pdf

privatnoj kompaniji. MSS podsjeća da je garancija za kredit bila tema teksta od prethodnog dana, 28. januara. MSS konstatuje da je način na koji su plasirane tvrdnje o Luci Kotor i Nikoli Konjeviću potpuno neutemeljen, te da se iz navodne izjave navodnog izvora iz opštine Kotor izvukao zaključak o malverzacijama, zloupotrebi državnog novca i bahatosti. Uz to, čitalac može da se dovede lako u zabunu ukoliko pažljivo ne čita i ukoliko mu nije poznat tekst od prethodnog dana, jer je jedini imenovani sagovornik komentarisao temu garancije kredita, a ne pokrivanja duga, što se može smatrati manipulacijom. MSS još jednom podsjeća na član 1 Kodeksa i njegove smjernice. Dužnost je novinara da poštuje istinu i istrajno traga za njom, imajući uvijek u vidu pravo javnosti da zna i ljudsku potrebu za pravičnošću i humanošću. Novinari moraju da njeguju najviše profesionalne i etičke standarde. Oni moraju da preduzmu sve razložne korake kako bi bili sigurni da objavljuju isključivo tačne informacije, i da su njihovi komentari čestiti. Novinari nikada ne smiju da objave informaciju za koju znaju da je lažna ili zlonamjerna i neosnovanu optužbu na račun drugih, koja ima za cilj da ugrozi njihovu reputaciju. Pravo je novinara da odbije zadatak koji je u suprotnosti sa etičkim kodeksom. Prije objavljivanja izvještaja, novinar treba da bude siguran da su preduzete sve odgovarajuće mjere kako bi se provjerila njegova tačnost. Novinari moraju težiti da obezbijede cjelovite izvještaje o događajima i ne smiju prećutkivati ili potiskivati suštinske informacije. MSS član Isto tako podsjeća i na član 3 koji smatra da je u ovom slučaju prekršen.³⁶

3. INFORMER, 20. i 21. decembar 2014, je na naslovnoj strani najavio i na stranama dva i tri objavio tekst pod naslovom “Radulović oštetio državu za 760.000 eura” i nadnaslovom “Otkrivamo mučke profesora Radulovića” u kojem se tvrdi,

36 Izvještaj X: Izvještaj o radu crnogorskih medija za period 1. decembar 2013. – 15. februar 2014
<http://medijskisavjet.me/images/sampled/data/dokumenti/Izvjestaj-X.pdf>

kako stoji u podnaslovu, da je potpredsjednik Skupštine i DF-a Branko Radulović preko svoje firme “Mar-ing” u period od 1999. do 2004. u poslovima sa nikšićkom Željezarom imao privilegovani položaj, a da su zbog tih privilegija država, željeznica i vojska oštećeni na ime neobračunatog poreza 761 hiljadu eura. U malom naslovu sa strane stoji Radulovićeva izjava “Radulović: To vam ništa nije tačno!” List se poziva na dokument “Ekonomska bezbjednost Željezare”, u kojem stoji ocjena iznijeta u listu. List je objavio kopiju te strane u pomenutom tekstu, ali toliko umanjenu da su slova jedva čitljiva i sasvim neuočljiva. U tekstu se međutim, ne citira i dio koji kaže da su u izvještaju moguće i poneke nerealnosti, i to zbog toga što su rađene šest godina nakon pomenutog perioda, što se pojedine stavke nisu mogle raščistiti jer u Željezari nisu više tadašnji izvršioci, zato što nedostaju službene zabilješke, protokoli i ugovori o poslovnoj saradnji, pismena obrazloženja za knjižna odobrenja i otpisi potraživanja. MSS smatra da je zbog objektivnosti teksta trebalo ove navode takođe citirati, jer je riječ o značajnim opaskama koje dovode u sumnju istinitost teških optužbi koje su izrečene u naslovnoj kompoziciji. MSS smatra da je prekršen član 3 Kodeksa.³⁷

4. Vijesti i Dan, 3. avgust 2013, su na naslovnoj strani objavili tekst o navodnoj korupciji na graničnom prelazu sa Crnom Gorom. Glavni akter priče je bio britanski parlamentarac Majkl Fabrikant, poslanik Donjeg doma britanskog parlamenta. DAN je dao nadnaslov: „SKANDAL: Član Donjeg doma Parlamenta u Londonu Majkl Fabrikant žrtva korupcije na granici između Crne Gore i Srbije.“ Naslov teksta je „Crnogorski policajci tražili mito britanskom poslaniku“.

37 Izvještaj XV: Izvještaj o radu crnogorskih medija za period 1.decembar 2014. –15.februar 2015 available at: http://medijiskisavjet.me/images/sampled/data/dokumenti/Izvjestaj_XV.pdf

U Vijestima Fabrikant nije bio žrtva, već svjedok navodne korupcije, a oznaka teksta nije „skandal“ nego „tvit“: „Britanski parlamentar Majkl Fabrikant svjedok korupcije među crnogorskim policajcima“ bio je nadnaslov, a naslov: „Tražili nam pare za ulazak u Crnu Goru“. Izvor za ovu informaciju koja je dobila najznačajniji prostor u ovim dnevnim listovima bio je jedan tvit sa Fabrikantovog naloga na društvenoj mreži Tviter u kojem je ovaj napisao: „Na granici crnogorska policija tražila je mito da nas pusti unutra. Taksista je odbio. Dosta svađe na srpskohrvatskom. Konačno stižemo na destinaciju“, stoji u rečenici koja predstavlja jedini materijal za tvrdnje o korupciji crnogorskih policajaca na graničnom prelazu. Ova tvrdnja i pisanje medija bili su povod za internu policijsku istragu, za koju je bila neophodna i saradnja policija dvije države, Hrvatske i Crne Gore. Demanti za ovu tvrdnju dala je Uprava policije 24. septembra, koji se bazira na izjavi koju je dao hrvatski takstista D.T. koji je u potpunosti negirao tvrdnje britanskog parlamentarca o traženju mita na crnogorskoj granici. MSS smatra neprofesionalnim objavljivanje ovakvih neprovjerenih tvrdnji i upućuje na kršenje načela 3 Kodeksa.³⁸

5. Dnevni listovi Vijesti i Dan kontinuirano su danima, u drugoj polovini avgusta 2013, objavljivali tekstove u većoj ili manjoj mjeri i bavili se navodima koje je iznio Brajuško Brajušković, bivši pripadnik Specijalne antiterorističke jedinice (SAJ) i bivši službenik Zavoda za izvršenje krivičnih sankcija u Spužu o postojanju policijskih „crnih trojki“, koje su prebijale nepodobne novinare i opozicione aktiviste, a da su iza njihovih aktivnosti i izbora žrtava stajali direktor zatvora u Spužu, Miljan Perović i bivši direktor policije Veselin Veljović.

U oba lista objavljene su izjave jednog broja crnogorskoj javnosti poznatih ili potpuno nepoznatih osoba koje su ovim povodom izašle po prvi put sa tvrdnjama da

su svojevremeno bile žrtve pomenutih „crnih trojki“. Ne zalazeći u istinitost ovih navoda, Medijski savjet za samoregulaciju konstatuje i kršenje načela 3.³⁹

6. „Novinarki Dana htjeli da odsijeku prste“ naslov je teksta objavljenog na prvoj i trećoj strani u dnevnom listu Dan, 23. avgust 2013.. Riječ je o tvrdnjama pjesnika Momira Vojvodića, na osnovu, kako je kazao, onoga što mu je kazao „jedan koji je bio u ekipi“. Napadači, kako se tvrdi u tekstu, nijesu poznati ni do danas, a u sljedećoj rečenici se kaže da je Vojvodiću ovu priču ispričao „jedan od policajaca koji su ga tukli“: „Napadnut je u ulazu zgrade (riječ je o novembru 2000) u Podgorici gdje živi, a napadači nijesu poznati ni danas, nakon skoro 13 godina. Vojvodić tvrdi da mu je jedan od policajaca koji ga je tukao kasnije priznao da je napad organizovan po naređenju Veselina Veljovića, tadašnjeg direktora Uprave policije,“ stoji u pomenutom tekstu.

MSS može ponoviti član iz prethodnog primjera, budući da je ovdje riječ o pretpostavkama: Za novinara su činjenice neprikosnovene, a njegova obaveza je da ih stavlja u pravilan kontekst i onemogućiti njihovu zloupotrebu, bilo da se radi o tekstu, slici ili tonu. Glasine i pretpostavke moraju se nedvosmisleno naznačiti kao takve. Obaveza je da vijest i komentar budu jasno razdvojeni.⁴⁰

7. Polovinom maja dnevni list Dan je objavio više tekstova o navodnim nepravilnostima prilikom izvoza oružja iz Crne Gore preko državne firme Montenegro Defence industry. U tekstovima pod naslovima „Ministar švercova dokumenta o izvozu oružja“ 15 maja, „Vladin partner osuđen za šverc oružja“ 16 maja, 2013, „Vlada prodavala oružje firmama pod istragom“ 17 maja i „Prodavao oružje

39 Izvještaj VIII: Izvještaj o radu crnogorskih medija za period 15. jul 2013 – 1. oktobar 2013.

40 Izvještaj VIII: Izvještaj o radu crnogorskih medija za period 15. jul 2013 – 1. oktobar 2013.

šverceru iz Izraela” 23 maja dnevni list Dan je pokušao da diskredituje državnu firmu MDI. Analizom pomenutih tekstova MSS je pronašao da novinari nijednom nijesu pokušali da čuju drugu stranu i njene argumente. Samo jednom je objavljen demanti Ministarstva ekonomije i Montenegro Defence industry 16 maja i to ne u skladu sa profesionalnim standardima, odnosno samo su navedeni djelovi odgovora. Demanti takođe nije najavljen na naslovnoj strani kao što je to urađeno sa tekstom u kome se iznose teške optužbe. U tekstovima od 16,17 i 23 maja 2013 “Montenegro Defence industry” se optužuje za saradnju sa kompanijama koje su kasnije bile pod istragama zbog nepravilnosti u poslovanju. Ova vrsta optužbi je takođe sporna obzirom da se u se propusti u poslovanju pominjanih kompanija desili nekoliko godina po završetku saradnje sa Montenegro Defence industry. Autor pomenutih tekstova nije nijednom pokušao da uzme izjavu od predstavnika MDI tim povodom i da sasluša stav druge strane.

MSS konstatuje da senzacionalizam ne može biti opravdanje za objavljivanje netačnih podataka, te tvrdi da je ovim tekstom prekršeno načelo 3 i 1 Kodeksa novinara.⁴¹

Kršenje Načela III zabilježeno je na 7 slučajeva analiziranih od strane Komisije za monitoring i žalbe.

NAČELO V

KODEKSA NOVINARA/NOVINARKI CRNE GORE

Rasu, vjeru, nacionalnost, seksualnu orijentaciju, rodno opredjeljenje, porodični status, fizičko i mentalno stanje ili bolest, kao i političku pripadnost, novinar/novinarka će pomenuti samo ako je to neophodno za potpunu informaciju u interesu javnosti.

5.1. Govor mržnje: (a) Mediji ne smiju da objavljuju materijal namijenjen širenju neprijateljstva ili mržnje prema osobama zbog njihove rase, etničkog porijekla, nacionalnosti, vjeroispovijesti, pola, seksualne orijentacije, rodnog identiteta, fizičkih i mentalnih stanja ili bolesti, kao i političke pripadnosti. Isto važi i ako postoji velika vjerovatnoća da bi objavljivanje nekog materijala izazvalo prethodno navedeno neprijateljstvo i mržnju. (b) Novinar/novinarka posebno mora voditi računa da ničim ne doprinese širenju mržnje kada izvještava o događajima i pojavama koji u sebi sadrže elemente mržnje. Obaveza je novinara/novinarke da poštuje druge države i nacije. 5.2. Izvještavanje o kriminalu: Kada se izvještava o kriminalu, nije dozvoljeno da se pominje nacionalna, vjerska, etnička ili druga manjinska pripadnost osumnjičenog i žrtve, osim ako ta informacija može biti važna da javnost shvati događaj. Novinari/novinarke naročito moraju da imaju na umu da pominjanje nacionalne, vjerske, etničke i druge manjinske pripadnosti osumnjičenog i žrtve može izazvati ili produbiti predrasude prema manjinskim grupama.

1. U tekstu “Podgoričanki slomljena vilica, ali nije silovana”, koji je objavljen u “Dnevnim novinama” 01.09.2016., neimenovani sagovornik prenio je navodne riječi žrtve da je napao Rom. U tom tekstu i njegovom naslovu je, prema mom mišljenju, potpuno nepotrebno istaknuto da žrtva napada nije silovana. Iako je moguće da je to istina (u tekstu se ne navodi ni jedan izvor za bilo koju tvrdnju), i ja se nadam da jeste, dato je dovoljno elemenata da žrtvu svako lako može prepoznati (inicijali, starost, konkretno radno mjesto, grad iz kojeg je) što joj može uzrokovati neprijatnost jer je bez potrebe označena. Takođe, u tekstu nije naveden vjerodostojan izvor koji bi mogao da govori o vrsti napada na ženu koja je i pored inicijala jasno identifikovana.” Tekst “Podgoričanki slomljena vilica, ali nije silovana” se bavi napadom na radnicu Željezničkog depoa, koja je brutalno pretučena. U tekstu je između ostaloga navedeno da ona tvrdi da je napao Rom i da je možda silovana. Ljekari su tokom pregleda našli da nije bilo tragova silovanja prilikom napada. Medijski savjet za samoregulaciju je tražio izjašnjenje redakcije Dnevnih novina na ovu žalbu. U odgovoru redakcije tvrdi se sledeće:” Povodom primjedbe uvažene čitateljke Marijane Camović, Dnevne novine su prenijele zvaničnu informaciju koju je saopštio Klinički centar Crne Gore. Informacija u kojoj se pominje da je napadač bio Rom, možda jeste neetičko pisanje, ali su doslovno prenesene riječi žrtve, a informacija potvrđena od nadležnih organa. Inicijale i radno mjesto osobe koja je izjavila da je silovana prenijeli su svi mediji.”

Razmatrajući ovaj predmet Komisija za žalbe je konstatovala, što i stoji u stavu uredništva, da sporno pominjanje nacionalnosti napadača nije došlo direktno od novinara, već od žrtve. Novinar je samo doslovno prenio njenu izjavu. U konkretnom slučaju se postavlja

pitanje da li je novinar trebao da doslovno prenese izjavu žrtve. Komisija za žalbe Medijskog savjeta za samoregulaciju smatra da nije postojao javni interes i da nije bilo opravdano pominjati nacionalnu pripadnost napadača u tekstu “Podgoričanki slomljena vilica, ali nije silovana” jer takve informacije mogu da izazovu mržnju prema određenoj nacionalnoj manjini, a za sam događaj ova informacija nije relevantna. Kada je riječ o dijelu žalbe koji se odnosi na naslov teksta i informacije koje se tiču identiteta žrtve Komisija za žalbe konstatuje da naslov odražava sadržaj teksta, jer je žena neposredno poslije napada sumnjala da je bila i silovana, što je kasniji ljekarski pregled demantovao. Kada je riječ o informacijama koje su date o indentitetu žrtve i primjedbi da bi se na osnovu njih lako moglo utvrditi o kome se radi, Komisija za žalbe smatra da nije objavljen višak informacija koje bi mogle da ugroze identitet napadnute osobe. U tekstu su dati samo njeni inicijali i mišljenja smo da je redakcija u tom segment ispoštovala profesionalne norme.

Komisija za žalbe Medijskog savjeta za samoregulaciju smatra da nije postojao javni interes i da nije bilo opravdano pominjati nacionalnu pripadnost napadača u tekstu “Napadač joj polomio vilicu”, jer takve informacije mogu samo da izazovu mržnju prema određenoj nacionalnoj manjini, a za sam događaj ova informacija nije relevantna. U tekstu “Podgoričanki slomljena vilica, ali nije silovana” zbog objavljivanja nacionalnosti napadača prekršeno načelo V Kodeksa novinara smjernica 5.2. Izvještavanje o kriminalu.⁴²

2. DNEVNE NOVINE, 4. i 5. januar 2014 su na strani 14. objavile tekst pod naslovom „Crnogorci pretukli dvojicu dječaka“ o događaju koji se desio u Srbiji. MSS smatra da je prekršen član 5 Kodeksa koji kaže: Rasu, vjeru,

nacionalnost, etničku pripadnost, seksualnu orijentaciju i porodični status čovjeka, novinar će pomenuti samo ako je to neophodno za informaciju. Ovaj bi prekršaj bio izbjegnut samo da je rečeno „crnogorski državljani“, umjesto „Crnogorci“.⁴³

Načela V zabilježeno je na 2 slučaja analiziranih od strane Komisije za monitoring i žalbe.

43 Izvještaj X: Izvještaj o radu crnogorskih medija za period 1. decembar 2013. – 15. februar 2014
<http://medijskisavjet.me/images/sampled/data/dokumenti/Izvjestaj-X.pdf>

NAČELO VIII

KODEKSA NOVINARA/NOVINARKI CRNE GORE

Novinar/novinarka je dužan/dužna da se krajnje pažljivo odnosi prema privatnom životu ljudi. Pravo na privatnost obrnuto je srazmjerno značaju javne funkcije koju pojedinac obavlja, ali je i u tim slučajevima nužno poštovati ljudsko dostojanstvo.

8.1. Pravo na privatnost: (a) Novinar/novinarka ne smije da zadire u privatni život neke osobe i izvještava o njoj bez njene dozvole. Odavanje određenih elemenata privatnog života neke osobe je dozvoljeno u mjeri u kojoj je to neophodno. (b) Izvještavanje o privatnom životu osobe može se opravdati kada je to u javnom interesu. To bi uključivalo: otkrivanje ili izlaganje krivičnog ponašanja; otkrivanje ili izlaganje ozbiljnog anti-socijalnog ponašanja; zaštita javnog zdravlja i sigurnosti; korupcija itd. Opravdano je izvještavanje o privatnom životu neke osobe ako se time sprječava da javnost bude zavedena njenom izjavom ili postupkom, kao, recimo, u slučaju kada nešto radi u privatnom životu, a javno to osuđuje. (c) Novinari imaju pravo da istražuju privatni život nekoga ko obavlja ili namjerava da obavlja javnu funkciju. Korektno se postupa onda kada se time želi utvrditi pogodnost te osobe za posao koji obavlja ili želi da ga obavlja. (d) Žrtve nesreća ili zločina imaju pravo na posebnu zaštitu svojih imena. Otkrivanje identiteta žrtve nije uvijek neophodno da bi javnost bolje razumjela nesreću ili zločin. Izuzeci se mogu tolerisati ako je dotična osoba javna ličnost ili u slučaju posebnih okolnosti. Posebne okolnosti mogu biti ako se žele preduprijeti glasine i spekulacije o identitetu žrtava nesreća. (e) Kada su u

pitanju članovi porodice i druge ličnosti, koji su indirektno pogođeni nesrećom ili koji nemaju ništa sa zločinom ili nesrećom, mora se biti krajnje obazriv pri objavljivanju njihovih imena, fotografija i snimaka. (f) Privatne adrese ljudi uživaju posebnu zaštitu. (g) Fizičke ili mentalne bolesti, kao i povrede, pripadaju sferi privatnosti pogođenih osoba. Iz obzira prema takvim osobama i članovima njihovih porodica, u takvim slučajevima mediji ne treba da objavljuju imena i fotografije, i treba da izbjegavaju omalovažavajuće izraze da bi opisali bolest i patnju. Tako se treba vladati čak i kada su pomenuti izrazi u svakodnevnoj upotrebi. (h) Izvještavanje o samoubistvima od novinara zahtijeva krajnju uzdržanost i odmjeranost. U takvim situacijama ne treba objavljivati imena i detaljan opis okolnosti u kojima se samoubistvo desilo. Izuzeci su opravdani samo ako je to od izuzetnog interesa za javnost. (i) Izvještaj je neadekvatno senzacionalan ako se osoba na koju se on odnosi tretira kao objekat. Ovo se naročito tiče slučajeva kada izvještaji o osobama koje umiru, fizički ili mentalno pate, prevazilaze interes javnosti i potrebu publike za informacijom. (j) Prihvatljiva granica, prilikom izvještavanja o nesrećama i prirodnim katastrofama, je ona koja znači poštovanje prema patnji žrtava i osjećanjima članova njihovih porodica. Žrtve nesreće ne smiju se dovesti u situaciju da po drugi put pate zbog prikazivanja u medijima. (k) Sve smjernice koje se tiču prava na privatnost važe – gdje je to moguće - i kada se radi o pokojnicima.

1. DAN, 26. februar 2014 je na naslovnoj i na strani 9 objavio informaciju o ubistvu koje se desilo u beranskom selu Gornja Vrbica u kojem je nastradao Meho Agović (38). I na naslovnoj i na strani 9 objavljena je fotografija nastradalog koji je ubijen na monstruoan način. Te su fotografije samo djelimično zatamnjene, odnosno samo preko očiju žrtve. U smjernici za načelo 1, koje je ovom prilikom prekršeno, o opštim standardima, stoji: Pravo javnosti da zna ne može biti opravdanje za senzacionalističko izvještavanje. U ovom slučaju prekršen je i član 8 Kodeksa koji tretira

privatnost, a za koji se u smjernicama precizira: Izvještaj je neadekvatno senzacionalan ako se osoba na koju se on odnosi tretira kao objekat. Ovo se naročito tiče slučajeva kada izvještaji o osobama koje umiru, fizički ili mentalno pate, prevazilaze interes javnosti i potrebu publike za informacijom. Prihvatljiva granica, prilikom izvještavanja o nesrećama i prirodnim katastrofama, je ona koja znači poštovanje prema patnji žrtava i osjećanjima članova njihovih porodica. Žrtve nesreće ne smiju se dovesti u situaciju da po drugi put pate zbog prikazivanja u medijima. Sve smjernice koje se tiču prava na privatnost važe – gdje je to moguće - i kada se radi o pokojnicima.⁴⁴

2. Informer, 23. jun 2014 godine je na strani 13 uz tekst “Silovali djevojku i obesili je o drvo” objavio fotografiju nesrećne djevojke, Pakistanke Muzamil Bibi, kako visi obješena o drvo. MSS smatra da je fotografija krajnje uznemirujuća, usmjerena da šokira čitaoce, te da su iz toga razloga prekršene smjernice za načelo 8.⁴⁵
3. Dnevni list, DAN, 9. Novembar 2013, je objavio na skoro preko polovine naslovne strane fotografiju tijela ubijenog advokata Zorana Pajovića uz tekst „Advokata ubio poslije suđenja“. Fotografija je ponovljena i uz tekst na strani 11. i 12. Tijelo ubijenog je djelimično otkriveno, što pojačava mučan utisak samog događaja. MSS smatra da je riječ o neumjesnom senzacionalizmu i da nije vođeno računa o efektima i osjećanjima koje ova fotografija može da izazove kod rođaka i prijatelja ubijenog, te da nije pokazano osnovno poštovanje prema žrtvi pomenutog zločina. U smjernici za načelo 8 koje tretira pravo na privatnost se kaže: „*Izvještaj je neadekvatno senzacionalan ako se osoba na koju se on odnosi tretira kao objekat.*“

44 Izvještaj XI: Izvještaj o radu crnogorskih medija za period 15.februar– 30. april 2014. , available at: <http://medijskisavjet.me/images/sampledata/dokumenti/Izvjestaj-XI-1.pdf>

45 Izvještaj XII: available at: Izvještaj o radu crnogorskih medija za period 1.Maj – 1. Jul 2014, available at: <http://medijskisavjet.me/images/sampledata/dokumenti/Izvjestaj-XII.pdf>

Ovo se naročito tiče slučajeva kada izvještaji o osobama koje umiru, fizički ili mentalno pate, prevazilaze interes javnosti i potrebu publike za informacijom.”⁴⁶

4. Dnevni list Dan, 22. novembra 2013, na 11. strani, uz tekst o smrti beskućnika u Podgorici, koji je umro od posljedica opekotina, objavio boks pod naslovom „Leptir pokušao da se ubije“, u kojem je objavljena i fotografija mladića iz Bijelog Polja koji je navodno pokušao samoubistvo. MSS oštro osuđuje objavljivanje ovakvog teksta. U smjernici za načelo 8, koje tretira pravo na privatnost.⁴⁷
5. Dnevne novine su prve 8. Jula, 2013. godine na strani 11 objavile tekst najavljen i na naslovnoj, „Opljačkan mrtvi maloljetnik?“, u okviru kojeg su dati inicijali mladića, ali mu je zato objavljena fotografija, što obesmišljava potpuno upotrebu inicijala. Riječ je o maloljetniku iz Kotora koji je tragično izgubio život u saobraćajnoj nesreći na motoru 13. juna, a kojem je, kako su neki mediji kasnije tvrdili, pozivajući se na izjavu dječakovg ujaka, skinut zlatni lanac nakon pogibije.⁴⁸

MSS smatra da je ovdje prekršena smjernica za načelo 8 koje tretira pravo na privatnost, a koje glasi: Žrtve nesreća ili zločina imaju pravo na posebnu zaštitu svojih imena. Nije uvijek pravilo da se otkrije identitet žrtve radi toga da bi javnost bolje razumjela nesreću ili zločin. Izuzeci se mogu tolerisati ako je dotična osoba javna ličnost ili u slučaju posebnih okolnosti. Štaviše, naslov najave za tekst na naslovnoj strani glasi „Na obdukciji opljačkan mrtvi maloljetnik?“ što sugerise, bez obzira na znak pitanja, mjesto, a time i osobe koje su mogle izvršiti

46 Izvještaj IX: Izvještaj o radu crnogorskih medija za period 1.oktobar 2013. – 1.decembar 2013. , available at: <http://medijskisavjet.me/images/sampled/data/dokumenti/Izvjestaj-IX.pdf>

47 Izvještaj IX: Izvještaj o radu crnogorskih medija za period 1.oktobar 2013. – 1.decembar 2013. , available at: <http://medijskisavjet.me/images/sampled/data/dokumenti/Izvjestaj-IX.pdf>

48 Izvještaj VII: Izvještaj o radu crnogorskih medija za period 15. maj 2013 – 15.jul 2013.

pomenuto djelo. Iz teksta na unutrašnjim stranama proizilazi da je riječ o sumnjama porodice pogunulog mladića. „Iako ne sumnja na obducenta Miodraga Šoća, porodica stradalog vjeruje da je za nestanak ogrlice krivo osoblje Kliničkog centra koje priprema tijelo za obdukciju“, pišu Dnevne novine.⁴⁹

U izvještajnom periodu od 2013. do 2017. godine, kršenje načela VIII Etičkog kodeksa zabilježeno je bilo 5 puta.

NAČELO IX

KODEKSA NOVINARA/NOVINARKI CRNE GORE

Novinar/novinarka je dužan/dužna da štiti integritet maloljetnih osoba, kao i pripadnika marginalizovanih i ranjivih grupa.

9.1. Interesi djece: (a) Mediji su obavezni da postupaju u skladu sa načelima Konvencije o pravima djeteta Ujedinjenih nacija, i da sa posebnom pažnjom istražuju informacije koje zadiru u interese djece. (b) Mediji su obavezni da iskažu poseban obzir prilikom intervjuja, fotografisanja ili snimanja maloljetnike.

1. List DAN, 10. oktobar 2013, je na naslovnoj i na strani 10 objavio tekst sa naslovom „Silovao brataničnu pa je bacio sa terase“ i nadnaslovom „Policija u Tuzima uhapsila B.I (38)“. U nadnaslovu i u tekstu je dato puno ime i prezime osumnjičene osobe. Tvrdnja iz naslova bazirana je na izjavi sina osumnjičenog koja glasi: „Otac je bio tri dana pijan i vidio sam kad je gurnuo sa terase, a prethodno ju je, čini mi se, i silovao“, citira se izjava sina osumnjičenog. MSS smatra da tekst nije ispoštovao osnovne standarde novinarske etike, da je neutemeljen i senzacionalistički, te da su potpuno zanemareni interesi djeteta, 12-godišnje djevojčice, bratanične osumnjičenog, za koju se pouzdano zna jedino da je hospitalizovana zbog povreda za koje je tek istraga trebalo da utvrdi pod kojim su uslovima nastale. MSS je stava da su prekršene sve smjernice za član 1, koje govore o opštim standardima i tačnosti: Novinari moraju da njeguju najviše profesionalne i etičke standarde. Oni moraju da preduzmu sve razložne

korake kako bi bili sigurni da objavljuju isključivo tačne informacije, i da su njihovi komentari čestiti. Novinari nikada ne smiju da objave informaciju za koju znaju da je lažna ili zlonamjerna i neosnovanu optužbu na račun drugih, koja ima za cilj da ugrozi njihovu reputaciju. Pravo je novinara da odbije zadatak koji je u suprotnosti sa etičkim kodeksom. Prije objavljivanja izvještaja, novinar treba da bude siguran da su preduzete sve odgovarajuće mjere kako bi se provjerila njegova tačnost. Novinari moraju težiti da obezbijede cjelovite izvještaje o događajima i ne smiju prećutkivati ili potiskivati suštinske informacije. Pravo javnosti da zna ne može biti opravdanje za senzacionalističko izvještavanje. Stoga, novinari ne smiju iskrivljivati informacije pretjerivanjem, neadekvatnim naglašavanjem jednog aspekta priče ili jednostranim izvještavanjem. Novinari moraju izbjegavati naslove ili reklamne slogane koji bi mogli navesti na pogrešan zaključak o suštini događaja ili pojave. Činjenice ne smiju biti iskrivljivane tako što će biti stavljene van konteksta u kome su se desile. Ovdje je, takođe, smatra MSS, prekršena prezumpcija nevinosti, koju tretira član 10 Kodeksa. Identitet 12-godišnje djevojčice nije otkriven, ali je zato objavljena fotografija kuće u kojoj živi, fotografija i ime njene maćehe, od koje je uzeta novinarska izjava, te identitet njenog starijeg brata. Ovim je prekršeno uputstvo za član 10 Kodeksa, koje kaže: Mediji ne smiju da otkrivaju identitet žrtava seksualnog nasilja ili da objavljuju materijal koji bi mogao da doprinese otkrivanju njihovog identiteta. Drugačije se može postupati samo ako su žrtve saglasne da im se otkrije identitet ili ako zakon ovlašćuje medije da to učine. Takođe, time je prekršeno smjernica za načelo 9, koje tretira interese djece: Mediji su obavezni da postupaju u skladu sa načelima Konvencije Ujedinjenih nacija o pravima djece i da sa posebnom pažnjom istražuju informacije koje zadiru u interese djece.⁵⁰

50 Izvještaj IX: Izvještaj o radu crnogorskih medija za period 1.oktobar 2013. – 1.decembar 2013., available at: <http://medijiskisavjet.me/images/sampled/data/dokumenti/Izvjestaj-IX.pdf>

2. Na naslovnoj strani lista DAN 29. oktobar 2013, objavljena je najava za tekst na 12. strani sa nadnaslovom „Trojici Adrovića određen jednomjesečni pritvor zbog sumnje da su ubili Miraša Selimovića i naslov „Komšije ga tukli do smrti“ uz koju je objavljena fotografija porodice ubijenog Selimovića, na kojoj je i četvoro maloljetne djece. Fotografija je ponovljena i uz tekst na 12. strani.

MSS smatra da je ovim prekršen član kodeksa koji tretira prava djeteta.

Dan je i ranije bio predmet izvještaja ovog Savjeta zbog nepoštovanja prava djeteta. MSS skreće pažnju redakciji da je u istom broju, na 13, strani, tik uz pomenuti tekst, objavljen stav Komiteta UN zbog nepoštovanja prava djeteta u Crnoj Gori, u kojem se upozorava da osnovani Savjet za prava djeteta Vlade Crne Gore ne obavlja svoj posao zbog kojeg je osnovan – a to je izvršavanje obaveza propisanih konvencijom UN o pravima djeteta.

MSS još jednom najoštrije osuđuje zloupotrebu djece i medijsko nepoštovanje njihovih prava. MSS podsjeća da član 9 Kodeksa, koji tretira interese djece, i koji kaže da je „novinar dužan da štiti integritet maloljetnih osoba, drugačijih i hendikepiranih,“ a u smjernicama za to načelo se kaže: „Mediji su obavezni da postupaju u skladu sa načelima Konvencije Ujedinjenih nacija o pravima djece i da sa posebnom pažnjom istražuju informacije koje zadiru u interese djece.“ „Mediji ne smiju objavljivati identitet maloljetnih osoba umiješanih u krivična djela, bilo kao žrtve ili kao optuženi“. Zakon o medijima član 22. Budući da su na fotografiji prikazani i drugi članovi pomenute porodice, MSS podsjeća da Kodeks kaže: Mediji bi, generalno gledano, trebali da izbjegavaju objavljivanje identiteta rođaka ili prijatelja optuženih ili osuđenih za

zločin. Drugačije se može postupati ako je to neophodno za kompletno, pravično i tačno izvještavanje o zločinu ili zakonskom postupku.⁵¹

Kršenje Načela IX zabilježeno je na 2 slučaja analiziranih od strane Komisije za monitoring i žalbe.

51 Izvještaj IX: Izvještaj o radu crnogorskih medija za period 1.oktobar 2013. – 1.decembar 2013. , available at: <http://medijskisavjet.me/images/sampled/data/dokumenti/Izvjestaj-IX.pdf>

NAČELO X

KODEKSA NOVINARA/NOVINARKI CRNE GORE

Kada izvještava o istražnim i sudskim postupcima, novinar/novinarka mora da uvažava pretpostavku da je svako nevin dok se ne dokaže suprotno. Novinar/novinarka ne smije u svom izvještavanju prejudicirati ishod sudskog postupka.

10.1. Izvještavanje o kriminalu i sudskim postupcima: (a) Izvještaji o istrazi i sudskim slučajevima služe da na pažljiv način obavijeste javnost o kriminalu, krivičnom gonjenju i sudskoj presudi. Pretpostavlja se da je osoba nevinna sve dok sud ne dokaže suprotno, čak i ako je on/ona priznala krivicu. Ovo vrijedi čak i u slučajevima kada je krivica očigledna za javnost. (b) Portreisanje ličnosti kojim se prejudicira njen karakter, kao i optužbe na njen račun narušavaju ustavni princip zaštite ljudskog dostojanstva, i to pravilo takođe važi za one koji mogu biti proglašeni kriminalcima. Cilj izvještavanja iz sudnice ne smije biti da se okrivljeni kazni sa društvenog aspekta, tako što će mediji biti korišćeni kao sredstvo javnog posramljivanja osobe. (c) Kada medij počne da izvještava o određenom krivičnom slučaju, treba da u kontinuitetu izvještava o njemu. Kada medij izvještava o optuženom čije je ime naveo ili je ono poznato širem krugu javnosti, treba da informiše i o eventualnoj oslobađajućoj presudi ili ublažavanju optužnice. Ovo se tiče i slučajeva odustajanja od istrage. (d) Kritika i komentar u vezi određenog slučaja moraju se jasno razlikovati od izvještavanja o sudskoj proceduri. (e) Mediji ne smiju da otkrivaju identitet žrtava seksualnog nasilja ili da objavljuju materijal koji bi mogao da doprinese otkrivanju njihovog identiteta. Drugačije se može

postupati samo ako su žrtve saglasne da im se otkrije identitet ili ako zakon ovlašćuje medije da to učine. (f) Mediji treba da izbjegavaju objavljivanje identiteta rođaka ili prijatelja optuženih ili osuđenih za kriminal. Drugačije se može postupati samo ako je to neophodno za cjelovito, pravično i tačno izvještavanje o kriminalu ili zakonskom postupku o kojem se izvještava. (g) Kada se izvještava o istrazi i krivičnom sudskom postupku protiv maloljetnika i njihovom pojavljivanju na sudu, mediji moraju biti posebno obazrivi, imajući u vidu budućnost takvih osoba. Ovo se takođe odnosi i na djecu i maloljetnike koji su žrtve zločina. 10.2. Izvještavanje o nasilju: Izvještavajući o stvarnom ili prijetecem činu nasilja, mediji treba da pažljivo odvagaju interes javnosti za informacijom i interes žrtava i drugih ljudi koji su uključeni. U takvim slučajevima treba se posebno truditi da izvještavanje bude nepristrasno, i ne smije se dozvoliti da medij postane instrument kriminalaca. Mediji ne treba da samoinicijativno pokušavaju da posreduju između policije i kriminalaca. Ne smiju se intervjuisati izvršioци nasilnih radnji, ukoliko nije apsolutno neophodno pokriti događaj korektno i neutralno u višem interesu javnosti. 10.3 Koordinacija sa vlastima / “restrikcije” vijesti: U principu, mediji ne prihvataju “restrikcije” vijesti. Koordinacija između medija i policije moguća je samo u slučajevima kada novinari svojim činjenjem ili nečinjenjem mogu pomoći da se zaštiti ili spasi život i zdravlje žrtve i drugih uključenih osoba. Mediji će, po zahtjevu policije, uvesti djelimični ili kompletni embargo na vijesti na određeno vrijeme u cilju rješavanja zločina, ako je zahtjev uvjerljivo opravdan.

1. U dnevnom listu Dnevne novine, 28. i 29. oktobar 2015., objavljeni su tekstovi „Ko je sve napadao i rušio 24. Oktobra?“ i “Provjerava se više od 50 osoba”. Tekstovi su najavljeni na naslovnim stranama, a objavljeni na stranama 6 i 7, tekst od 28.10, odnosno na strani 5 tekst od 29.10. I jedan i drugi tekst su opremljeni fotografijama lica koja se sumnjiče da su učestvovala

u napadima na policiju 24.oktobra, a objavljena su i njihova puna imena i prezimena. Tekstovi prenose sumnje policije da su pomenuta lica učestvovala u izazivanju incidenata i nereda pomenute noći. Novinar nije naveo izvor informacija, već je samo saopštio da je crnogorska policija na protestu Demokratskog fronta registrovala za sada 53 bezbjedonosno interesantne osobe, za koje se sumnja da su učestvovala u izazivanju nereda.

U žalbi gđa. Tamara Bulatović tvrdi da nije:” u skladu s etikom objavlјivati fotografije osoba i njihova imena i tvrditi da ih policija za nešto sumnjiči, ako to nije i zvanično policijsko saopštenje.” Medijski savjet za samoregulaciju je ovu žalbu proslјedio Dnevnim novinama i tražio stav redakcije. Međutim uprkos nekoliko podsjećanja na zahtjev za izjašnjenje stav redakcije povodom žalbe nijesmo dobili. Zbog ovoga je Komisija za žalbe razmatrala ovaj prigovor bez stava redakcije.

Razmatrajući ovu žalbu Komisija Medijskog savjeta za samoregulaciju je konstatovala da dva sporna teksta zaista u najvećem dijelu sadrže imena i prezimena sa fotografijama osoba koja su navodno osumnjičena da su u noći 24.oktobra izazivala nereda, kao i njihove kratke kriminalne biografije. U tekstu od 29. oktobra se tvrdi da je:” Uprava policije za Dnevne novine potvrdila da su u toku provjere više od 50 bezbjedonosno interesantnih lica za koje se sumnja da su učestvovali u organizaciji, pomaganju i rušilačkom napadu ispred zgrade Skupštine u subotu, 24.oktobra na protestu koji je organizovao Demokratski front.“

Komisija za žalbe smatra da su formulacije i informacije koje su objavile Dnevne novine povodom ovog slučaja nedovoljne da bi bilo opravdano objavlјivanje imena i

prezimana, odnosno fotografija lica za koje se navodno sumnja da su učestvovali u neredima od 24. oktobra. Komisija takođe smatra da je novina na ovaj način prekršila pretpostavku nevinosti tih lica i da nije imalo osnova za objavljivanje pomenutih informacija. Pored kršenja načela 10 koje se odnosi na pretpostavku nevinosti Komisija za žalbe smatra da je u ovom slučaju prekršeno i I načelo.⁵²

2. Na strani 9 list Dan, dvobroj 13 i 14. jul 2014.godine je objavio tekst „Ukinuta presuda čedomorki“ i nadnaslovom „U Višem sudu u Bijelom Polju ponovno suđenje Mevludi Grudi“ (21). Medijski savjet za samoregulaciju smatra da sa posebnom obazrivošću i delikatnošću treba izvještavati o slučajevima čedomorstva, kako ne bi doprinosili dodatnoj patnji osoba i porodica u kojima se dešavaju ovakve tragedije. Kako i u pomenutom tekstu piše, optužena osoba je sa društvene margine, socijalno nezbrinuta i napuštena od porodice i nevjenčanog supruga, što je i sud kostatovao kao olakšavajuću okolnost, te da iz tog razloga nije prihvaćena optužnica za djelo ubistvo. Iz istog razloga, Medijski savjet za samoregulaciju smatra neprimjerenim ovakvo izvještavanje sa sudskog procesa. Načelo 10 Kodeksa tretira izvještavanje iz sudnice i o zločinu.⁵³
3. U Vijestima od 7. Novembra 2013 objavljeni su tekstovi “Ubo ga kašičicom jer ga je reketirao u spuškom zatvoru”, i “Bomba za Vujovića?” od 5 novembra. Porodica Ivana Vujovića se obratila žalbom Medijskom Savjetu za samoregulaciju koji služi zatvorsku kaznu u Zavodu za izvršenje krivičnih sankcija. Žalba se odnosi na pisanje Porodica u žalbi tvrdi da je prvi tekst tako konstruisan da se iz njega može zaključiti da je jedini krivac u čitavom

52 <http://medijskisavjet.me/index.php/zalbe-i-postupci/44-odluka-po-zalbi-tamare-bulatovic-protiv-dnevnih-novina-28-10-2015>

53 Izvještaj XIII: Izvještaj o radu crnogorskih medija za period 1.jul-15. Septembar 2014., available at: <http://medijskisavjet.me/images/sampledara/dokumenti/Izvjestaj-XIII.pdf>

događaju Ivan Vujović, na šta upućuje i naslov teksta “Ubo ga kašičicom jer ga je reketirao u spuškom zatvoru”, kao i fotografija koja prati tekst. MSS smatra da je naslovnom konstrukcijom novinar povrijedio pretpostavku nevinosti i da je iznio nedvosmislen zaključak iako se radilo o izvještavanju sa suđenja koje je u toku. MSS smatra da je na ovaj način prekršeno načelo 10 smjernice (a) i (b): Izvještaji o istrazi i sudskim slučajevima služe da na pažljiv način obavijeste javnost o zločinu, krivičnom gonjenju i sudskoj presudi. Pretpostavlja se da je osoba nevinna sve dok sud ne dokaže suprotno, čak i ako je on/ona priznala krivicu. Čak i u slučajevima kada je krivica očigledna za javnost, optužena osoba ne može se predstavljati krivom u okviru sudske procjene sve do donošenja presude. (b) Portretisanje ličnosti kojim se prejudicira njen karakter, kao i optužbe na njegov/njen račun narušavaju ustavni princip zaštite ljudskog dostojanstva, i to pravilo takodje važi za one koji mogu biti proglašeni kriminalcima. Cilj izvještavanja iz sudnice ne smije biti da se okrivljeni kazni sa društvenog aspekta, tako što će mediji biti korišćeni kao “stub srama”. Kada je riječ o tekstu “Bomba za Vujovića?” od 5. novembra porodica tvrdi da “svaki novinar prije objavljivanja informacije mora provjeriti vjerodostojnost iste, što kod ND „Vijesti” nije slučaj. Novinari i uređivački tim ovog medija plasiraju informacije bez ikakvog osnova i prethodne provjere, te javnost dobija potpuno iskrivljenu sliku o stvarnom stanju stvari. U ovom dijelu naglašavamo da stan ispred koga je podmetnuta eksplozivna naprava nije u vlasništvu Ivana Vujovića, što se može utvrditi i uvidom u katastarsku evidenciju.”

MSS konstatuje da iako je novinar spornog teksta stavljajući u naslovnoj konstrukciji znak pitanja na kraju ostavi prostor za nedoumicu, u tekstu iznio nedvosmisleni

konstataciju da je bomba postavljena ispred vrata stana Ivana Vujovića i da je upravo bila namjenjena njemu. Za ove tvrdnje novinar se nije pozvao ni na jedan izvor, niti je kontaktirao porodicu Ivana Vujovića. MSS smatra da je novinar prekršio član 1 Kodeksa novinara i smjernicu 1.1.⁵⁴

4. Vijesti su 10. jula 2013 na naslovnoj strani najavile na 12. strani objavile tekst povodom istog slučaja „Ko je mogao skinuti lančić mrtvom dječaku“, a sa nadnaslovom „Drugovi i drugarice tragično preminulog U.Ć. iz Kotora najavljuju mirna okupljanja ispred Osnovnog suda nakon bizarnog događaja u Kliničkom centru“. Vijesti, dakle, takođe jasno sugerišu da se čin oduzimanja lančića desio u Kliničkom centru.

MSS smatra da je u oba slučaja prekršena presuncija nevinosti, a koja glasi: Pretpostavlja se da je osoba nevinna sve dok sud ne dokaže suprotno, čak i ako je on/ona priznala krivicu. (dio smjernice za načelo 10 Kodeksa). MSS smatra da ovakav tekst može imati velike negativne posljedice na radno okruženje i pojedince koji rade u odjeljenju za obdukcije, i poziva još jednom na krajnji oprez pri objavljivanju privatnih optužbi. U konkretnom slučaju, takve optužbe imaju posebno veliku težinu.⁵⁵

5. Na naslovnoj strani list DAN 4. Decembar 2013, je objavio najavu, a na strani strani 9 tekst sa nadnaslovom „U Italiji uhapšen crnogorski državljani Arben Ibrahim iz Tuzi“ i naslovom „Ubijao za mafiju“. MSS smatra da je ovdje prekršeno pravilo presuncije nevinosti, te da se u naslovnoj kompoziciji moralo navesti da je pomenuta osoba, čija je i fotografija objavljena, osumnjičen, a ne i osuđen za pomenuto djelo, što se u tekstu i navodi.⁵⁶

54 Izvještaj IX: Izvještaj o radu crnogorskih medija za period 1.oktobar 2013. – 1.decembar 2013., available at: <http://medijskisavjet.me/images/sampledata/dokumenti/Izvjestaj-IX.pdf>

55 Izvještaj VII: Izvještaj o radu crnogorskih medija za period 15. maj 2013 – 15.jul 2013.

56 Izvještaj X: Izvještaj o radu crnogorskih medija za period 1. decembar 2013. – 15.februar

6. Na naslovnoj strani lista DAN 14. januar 2014, objavljena je najava za tekst koji je objavljen na 10. strani pod naslovom „Ubio mi je dijete u utrobi“ i nadnaslovom „Elvira Šabanović optužila bivšeg supruga za smrt njihovog novorođenčeta“, uz zajedničku fotografiju dvoje bivših supružika, Elvire Šabanović i Ernada Čolovića. List prenosi neprovjerene i veoma teške optužbe koje je na račun bivšeg supružnika iznosi sagovornica, koja tvrdi da je rodila mrtvorodenu bebu, jer ju je suprug navodno pretukao tokom trudnoće. U tekstu je iznijet cijeli niz optužbi na račun Čolovića, kojeg intervjuisana naziva ubicom, kao i članove njegove porodice.

MSS smatra da je protivno Kodeksu i nedopustivo da se ovakva informacija daje bez dokaza i bez odbrane druge strane. U ovom slučaju, naslov i nadnaslov su i protivni zdravoj logici, jer se u nadnaslovu pominje „dijete u utrobi“, a u naslovu „novorođenče“. U smjernici za načelo 10 Kodeks kaže: Pretpostavlja se da je osoba nevina sve dok sud ne dokaže suprotno, čak i ako je on/ona priznala krivicu. Čak i u slučajevima kada je krivica očigledna za javnost, optužena osoba ne može se predstavljati krivom u okviru sudske procjene sve do donošenja presude.

Kad je riječ o slučaju od 14. januara može se dodati i sljedeća smjernica, takođe za načelo 10: Portretisanje ličnosti kojim se prejudicira njen karakter, kao i optužbe na njegov/njen račun narušavaju ustavni princip zaštite ljudskog dostojanstva, i to pravilo takodje važi za one koji mogu biti proglašeni kriminalcima. Cilj izvještavanja iz sudnice ne smije biti da se okrivljeni kazni sa društvenog aspekta, tako što će mediji biti korišćeni kao "stub srama".⁵⁷

2014 <http://medijskisavjet.me/images/sampled/data/dokumenti/Izvjestaj-X.pdf>

57 Izvještaj X: Izvještaj o radu crnogorskih medija za period 1. decembar 2013. – 15. februar

2014 <http://medijskisavjet.me/images/sampled/data/dokumenti/Izvjestaj-X.pdf>

7. DAN, 23. novembar 2013, u tekstu na 10. strani uz nadnaslov „Na suđenju bivšoj službenici MUP-a L.M. (dato puno ime i prezime), svjedočio penzioner M.R (takođe dato puno ime i prezime), i naslov „Častio je 300 eura, jer mu je 100 bilo mizerno“, list je izvijestio sa ročišta optuženoj L.M. MSS smatra da je ovim naslovom i nadnaslovom implicirana krivica optužene, iako presuda nije donesena, čime je prekršen član 10 Kodeksa i njegovo uputstvo: Izvještaji o istrazi i sudskim slučajevima služe da na pažljiv način obavijeste javnost o zločinu, krivičnom gonjenju i sudskoj presudi. Pretpostavlja se da je osoba nevina sve dok sud ne dokaže suprotno, čak i ako je on/ona priznala krivicu. Čak i u slučajevima kada je krivica očigledna za javnost, optužena osoba ne može se predstavljati krivom u okviru sudske procjene sve do donošenja presude. Takođe, uz tekst je objavljena fotografija optužene sa lisicama na rukama, kako je privodi službeno lice, čime je, po mišljenju MSS prekršeno uputstvo za član 10, pogotovu druga rečenica iz njega da: Cilj izvještavanja iz sudnice ne smije biti da se okrivljeni kazni sa društvenog aspekta.⁵⁸
8. DNEVNE NOVINE, 27. novembar 2013 godine na više od polovine 11. strane objavile su tekst pod naslovom „Saobraćajci pod sumnjom da su za novac praštali prekršaje“. U podnaslovu i u tekstu navedena su puna imena i prezimena dvojice saobraćajnih policajaca osumnjičenih da su, vršeći kontrole u saobraćaju, uzimali mito. List je objavio i identitet i tri fotografije austrijskog državljanina J.S u momentu privođenja hapšenja, zbog sumnje da je policajcima dao mito od 100 eura. MSS smatra da je ovim prekršena smjernica za načelo 10 koja glasi: Izvještaji o istrazi i sudskim slučajevima služe da na pažljiv način obavijeste javnost o zločinu, krivičnom gonjenju i sudskoj presudi. Pretpostavlja se da je osoba

58 Izvještaj IX: Izvještaj o radu crnogorskih medija za period 1.oktobar 2013. – 1.decembar 2013., available at: <http://medijiskisavjet.me/images/sampled/data/dokumenti/Izvjestaj-IX.pdf>

nevina sve dok sud ne dokaže suprotno, čak i ako je on/ona priznala krivicu. Čak i u slučajevima kada je krivica očigledna za javnost, optužena osoba ne može se predstavljati krivom u okviru sudske procjene sve do donošenja presude. U uputstvima za primjenu ovog člana, stoji: Portretisanje ličnosti kojim se prejudicira njen karakter, kao i optužbe na njegov/njen račun narušavaju ustavni princip zaštite ljudskog dostojanstva, i to pravilo takodje važi za one koji mogu biti proglašeni kriminalcima. Cilj izvještavanja iz sudnice ne smije biti da se okrivljeni kazni sa društvenog aspekta, tako što će mediji biti korišćeni kao "stub srama". Takođe u uputstvima stoji: Kritika i komentar u vezi određenog slučaja moraju se jasno razlikovati od izvještavanja o sudskoj proceduri. MSS smatra da se list nije pridržavao ovih načela.⁵⁹

9. DNEVNE NOVINE, 30. novembra. i 1. Decembra, 2013 godine, na na strani 11 objavile su tekst „Advokata Mićovića neko pokušao da udari autom“, a u nadnaslovu „Zastrašivanje“. U tekstu branilac optuženog Bujića tvrdi da je neko u Karađorđevnoj ulici u Podgorici pokušao da ga udari automobilom. Advokat tvrdi da je riječ o istom automobilu, koji vozi brat od tetke ubijene braće. List se u tekstu poziva na neimenovani policijski izvor, prema kojem je brat od tetke policiji izjavio da on nije vozio automobil, džip budvanskih registracija, već brat od strica ubijene braće, a uzeo je izjavu od Mićovića i od Jovane Stevanović, bivše direktorke NVO „Društvo braće Gojaćanin“, koja je negirala Mićovićeve tvrdnje. MSS smatra da je tvrdnja iz naslovne kompozicije da je neko advokata Mićovića pokušao da zastraši tako što je pokušao da ga udari autom u punoj brzini, imajući u vidu sadržaj teksta, neutemeljena, tim prije što ni u nadnaslovu niti u naslovu nema znaka pitanja, koji bi u

59 Izvještaj IX: Izvještaj o radu crnogorskih medija za period 1.oktobar 2013. – 1.decembar 2013. , available at: <http://medijiskisavjet.me/images/sampled/data/dokumenti/Izvjestaj-IX.pdf>

pomenutoj situaciji relativizovao tvrdnju. MSS smatra da je list iznio za čitaoca sugestivnu tvrdnju, a da policija, kako sam list navodi, nije do zaključenja lista ni obavila do kraja saslušanje jednog od potencijalnih aktera priče, brata od strica braće Gojačanin. MSS smatra da je ovdje prekršena pretpostavka nevinosti, te da je prekršen član 3 Kodeksa, koji glasi: Za novinara su činjenice neprikosnovene, a njegova obaveza je da ih stavlja u pravilan kontekst i onemogućiti njihovu zloupotrebu, bilo da se radi o tekstu, slici ili tonu. Glasine i pretpostavke moraju se nedvosmisleno naznačiti kao takve. Obaveza je da vijest i komentar budu jasno razdvojeni MSS je stava da je prekršen i član 10 Kodeksa, koji kaže: Kada izvještava o istražnim i sudskim postupcima, novinar mora uvažavati pretpostavku da je svako nevin dok se ne dokaže suprotno, i ne smije ničim prejudicirati ishod sudskog postupka.⁶⁰

10. VIJESTI, 1. Decembar 2013, list je na strani 5 objavio tekst „Snimci će pokazati je li bilo namjere“ i nadnaslovom „GAS: Vujica Gojačanin (20) u pritvoru zbog sumnje da je u petak džipom ugrozio sigurnost advokatu Danilu Mićoviću“. Riječ je o advokatu koji je u timu branilaca Baranina Šćepana Bujića, kojem se sudi za ubistvo braće Gojačanin. Uz tekst je objavljena fotografija napravljena u autu, na kojoj se vidi jedna muška osoba s leđa koja, sa još jednom, na mjestu suvozača, diže srednji prst. Identitet vozača ne može se pouzdano utvrditi, jer je slika napravljena sa zadnjeg sjedišta vozila, dok se suvozač uopšte ne vidi, osim njegove ruke sa podignutim srednjim prstom. Legenda za fotografiju je „Poruka iz džipa: Gojačanin i Perazić“. Porijeklo fotografije nije navedeno, niti se zna kada je ona napravljena, tako da ne mora imati nikakve veze sa navodnim događajem čije je ispitivanje istiniosti na pravosudnim organima. MSS smatra da se legendom sugerše krivica Gojačanina i Perazića, da je sugestivna, te

60 Izvještaj IX: Izvještaj o radu crnogorskih medija za period 1.oktobar 2013. – 1.decembar 2013., available at: <http://medijiskisavjet.me/images/sampled/data/dokumenti/Izvjestaj-IX.pdf>

da je time prekršeno načelo 10 Kodeksa, koje kaže: Kada izvještava o istražnim i sudskim postupcima, novinar mora uvažavati pretpostavku da je svako nevin dok se ne dokaže suprotno, i ne smije ničim prejudicirati ishod sudskog postupka. MSS smatra da je prekršen i član 3 Kodeksa: Za novinara su činjenice neprikosnovene, a njegova obaveza je da ih stavlja u pravilan kontekst i onemogućiti njihovu zloupotrebu, bilo da se radi o tekstu, slici ili tonu. Glasine i pretpostavke moraju se nedvosmisleno naznačiti kao takve. Obaveza je da vijest i komentar budu jasno razdvojeni.⁶¹

11. DAN 21. decembar, 2013, DNEVNE NOVINE 21. i 22. Decembar, 2013 su objavili vijest o hapšenju dvojice muškaraca zbog navodnog pokušaja silovanja cimera u kojoj su objavljena imena i prezimena osumnjičenih, jednog lica iz Podgorice i drugog iz Republike Srpske. Budući da je riječ o teškom krivičnom djelu, MSS smatra da nije smio biti objavljen identitet optuženih prije nego što istraga potvrdi optužbu. MSS smatra da je u ovom slučaju prekršeno načelo 10 Kodeksa, koje kaže: Kada izvještava o istražnim i sudskim postupcima, novinar mora uvažavati pretpostavku da je svako nevin dok se ne dokaže suprotno, i ne smije ničim prejudicirati ishod sudskog postupka. U smjernicama za ovo načelo se kaže: Izvještaji o istrazi i sudskim slučajevima služe da na pažljiv način obavijeste javnost o zločinu, krivičnom gonjenju i sudskoj presudi. Pretpostavlja se da je osoba nevin sve dok sud ne dokaže suprotno, čak i ako je on/ona priznala krivicu. Čak i u slučajevima kada je krivica očigledna za javnost, optužena osoba ne može se predstavljati krivom u okviru sudske procjene sve do donošenja presude.⁶²

61 Izvještaj X: Izvještaj o radu crnogorskih medija za period 1. decembar 2013. – 15. februar 2014
<http://medijskisavjet.me/images/sampled/data/dokumenti/Izvjestaj-X.pdf>

62 Izvještaj X: Izvještaj o radu crnogorskih medija za period 1. decembar 2013. – 15. februar 2014, available at:
<http://medijskisavjet.me/images/sampled/data/dokumenti/Izvjestaj-X.pdf>

12. DAN je, 16. aprila 2014, na naslovnoj najavljen, na strani 9 objavio tekst "Pare od kokaina prali preko Prve banke" i nadnaslovom "MANS podnio krivičnu prijavu protiv Darka Šarića i Stanka Subotića Caneta". Ove tvrdnje bazirane su, kako se kaže, na podacima do kojih je došla regionalna mreža istraživačkih novinara (OCCRP) da je Prva banka omogućila kompanijama povezanim sa Šarićem, Rodoljubom Radulovićem i Stankom Subotićem da preko računa u toj banci dobijaju kredite pod neuobičajeno povoljnim uslovima, za koje postoji kako se navodi, osnovana sumnja dasu korišćeni za pranje novca. U tekstu se ponavljaju neke od tvrdnji već iznesenih u prethodnim tekstovima pomenutih organizacija koje su prenijele Vijesti i Dan. MSS smatra da je ovakvim naslovom prekršeno načelo 1o Kodeksa novinara, koje se odnosi na cjelovitost informacije i načelo koje tretira prezumpciju nevinosti.⁶³
13. VIJESTI, 4. Septembar 2014 su na naslovnoj stani objavile najavu za tekst objavljen na stranama 14 i 15: "Radončić u kesi donio pare za ubistvo Delalića". Riječ je o tvrdnjikoja navodno stoji u optužnici kancelarije Specijalnog tužioca Republike Kosovo protiv Nasera Keljmendija, da je Fahrudin Radončić, donedavni ministar sigurnosti BiH i vlasnik Dnevnog Avaza, umiješan u ubistvo Ramiza Ćela Delalića iz 2007. godine, u Sarajevu, da je dijelom finansirao to ubistvo, te da je bio Keljmendijev poslovni partner i politički zaštitnik u Sarajevu gdje je ovaj godinama živio. Tekst na unutrašnjim stranama lista ima naslov "Fahro je pare za ubistvo Ćele donio u zelenoj PVC kesi". MSS smatra da je nedopustivo objavljivanje ovako teških i nedokazanih optužbi koje se odnose na proces koji još nije ni počeo pred sudom, pri čemu ničim u tekstu nije ni potkrijepljena tvrdnja da je riječ o

63 Izvještaj XI: Izvještaj o radu crnogorskih medija za period 15.februar– 30. april2014., available at:<http://medijskisavjet.me/images/sampled/data/dokumenti/Izvjestaj-XI-1.pdf>

dijelu optužnice. Kaže se da je Radončić tokom intervjua “izgledao uznemiren” što treba čitaoca, valjda, da navede na zaključak da je i kriv. MSS smatra da je prekršen član 10 Kodeksa.⁶⁴

14. DAN 15. Mart, 2014 je na naslovnoj i na strani 3 objavio tekst sa nadnaslovom “MANS otkriva nove dokaze DPSovih zloupotreba uoči izbora u Beranama” i naslovom “Ministre uključili u kupovinu glasova” i podnaslovom “Miodrag Bobo Radunović i Petar Ivanović ministri zdravlja i poljoprivrede, prema podacima MANS-a, učestvovali u predizbornim zloupotrebama u Beranama”. Uz najavu na naslovnoj strani i uz tekst na strani 3 objavljene su kopije listića ispisanih rukom koji su, kako se tvrdi, zaplijenjeni u prostorijama DPS-a Berane prethodne sedmice. U tekstu se tvrdi da je riječ o zabilješkama notiranim od strane aktivista DPS-a o zakazanim sastancima nekoliko ministara uoči lokalnih izbora u Beranama, sa određenima ljudima, kojima je trebalo da pomognu da se zaposle u javnom sektoru i privatnim firmama. U tekstu se navodi niz imena za koje su navodno organizovani sastanci sa Radunovićem, Ivanovićem, Stijepovićem, te razne vrste usluga, od zaposlenja, legalizacije objekata, posredovanja u dobijanju poljoprivrednih kredita, do otpisa poreza, regulisanja državljanstva i tako dalje. Nije na MSS-u da sudi kako se i zašto materijal koji su plijenili politički aktivisti našao u posjedu jedne NVO. MSS smatra da u ovom slučaju nije ispoštovano “pravilo druge strane” i da je, s tog aspekta, prekršen Kodeks. MSS takođe napominje da je list 16. marta na strani 4 objavio reagovanje ministra Radunovića “Radunović: Ja sam u humanoj misiji”. MSS konstatuje da je reagovanje korektno preneseno te da naslov odražava suštinu reagovanja. Ministar Radunović u svom reagovanju nije negirao autentičnost listića na

64 Izvještaj XIII: Izvještaj o radu crnogorskih medija za period 1.Jul-15. Septembar 2014., available at: <http://medijskisavjet.me/images/sampled/data/dokumenti/Izvjestaj-XIII.pdf>

kojima se nalazi njegovo ime, već tvrdi da list “pokušava da kompromituje pojedince kojima cijeli život prolazi u humanim djelima i u pomaganju ljudima kojima je pomoć potrebna”. Drugi se ministri nisu oglašavali ovim povodom. MSS smatra da u ovom slučaju nije pokazana obazrivost pri objavljivanju imena građana, koji su stavljeni u kontekst političke korupcije bez prethodne provjere ili bilo kakvog postupka koji bi potvrdio navode, te da je ovim prekršena i prezumcija nevinosti, odnosno načelo 10 Kodeksa novinara.⁶⁵

15. DNEVNE NOVINE, 1. i 2. mart 2014 (Vikend novine) na strani 10 objavljen je tekst o nastavniku iz Bara, koji je pomenut u tekstu iz Dana od 27. februara. Naslov teksta je “Nastavnik u pritvoru, inspekcija provjerava školu”. U tekstu je dat puni identitet nastavnika iz OŠ “Jugoslavija” u Baru, koji je uhapšen zbog sumnje da je izvršio krivično djelo “obljuba zloupotrebom položaja”, prema prijavi roditelja jednog 13-godišnjeg dječaka. Budući da je riječ o izuzetno teškom krivičnom djelu, MSS smatra da u ovom slučaju nije trebalo objaviti identitet osumnjičenog. Ovdje je prekršeno načelo prezumcije nevinosti koje je tretirano u Kodeksu u članu 10.⁶⁶
16. DAN 11. mart 2014 je na naslovnoj strani najavio tekst objavljen na stranama 2, 3 i 4 “Predsjednik mini štaba DPS-a Sead Delić potvrdio autentičnost spiskova o isplati novca na izborima u kojem se potvrđuje autentičnost spiska koji je list objavio prethodnog dana”. I u ovom tekstu na strani 3 objavljen je spisak ljudi kojima je DPS na dan izbora u Beranama isplaćivao troškove za, kako se tvrdi, fiktivno putovanje. Uz neka imena, uz potpis, objavljen je i broj telefona. “Izmislili smo putne troškove da bismo

65 Izvještaj XI: Izvještaj o radu crnogorskih medija za period 15.februar– 30. april2014. , available at:<http://medijskisavjet.me/images/sampled/data/dokumenti/Izvjestaj-XI-1.pdf>

66 Izvještaj XI: Izvještaj o radu crnogorskih medija za period 15.februar– 30. april2014. , available at:<http://medijskisavjet.me/images/sampled/data/dokumenti/Izvjestaj-XI-1.pdf>

dijelili pare” naslov je teksta. MSS smatra da je list, i pored tvrdnji sagovornika Seada Delića, trebalo da ispoštuje prezumciju nevinosti i ne objavljuje imena i prezimena ljudi. Na ovaj način je prekršeno načelo 10 Kodeksa: “novinar mora uvažavati pretpostavku da je svako nevin dok se ne dokaže suprotno”.⁶⁷

17. DAN je, 12. Mart 2014, na naslovnoj strani i na stranama 2,3 i 4 objavio tekst u kojem se tvrdi da je u kući sudije Osnovnog suda u Beranama Dubravke Popović, šef beranskog DPS-a Budimir Dabetić dijelio novac biračima na dan lokalnih izbora u Beranama. Uz tekst je objavljena fotografija na kojoj se navodno vidi Dabetić sa biračima ispred pomenute kuće. Tekst se poziva na prijavu koju su predstavnici DF-a i SNP-a predali beranskoj policiji. Naslov teksta na strani 3 je “Glasove kupovali u kući sudije”, a nadnaslov “Šef beranskog DPS-a Budimir Dabetić na dan izbora biračima dijelio novac u domu Dubravke Popović”. MSS smatra da u ovom slučaju nije ispoštovano pravilo druge strane, i da su bez rezerve i dužne obazrivosti prenijete optužbe navedene u prijavi, a da nije utvđena istinitost tih navoda. Stoga, MSS smatra da je prekršena smjernica 1.1 za načelo 1 o opštim standardima. MANS podnio krivičnu prijavu protiv 306 građana Berana zbog neregularnosti na lokalnim izborima”. Uz tekst ovome u DANu, 12. Mart 2014 godine, su objavljena, dakle, imena 306 građana, kao i dio spiska sa potpisima osoba koje su navodno primile novac, po 50 eura na ime putnih troškova. Uz tekst je objavljena fotografija ispod koje je legenda: “Podjela novca glasačima DPS-a na izborima u Beranama”. Na fotografiji se vidi grupa osoba koje stoje leđima okrenute objektivu aparata, pred nekim vratima, iz čega se ne može zaključiti da se radi o onome što se tvrdi u legendi ispod fotografije. MSS smatra da

67 Izvještaj XI: Izvještaj o radu crnogorskih medija za period 15.februar– 30. april 2014., available at:<http://medijskisavjet.me/images/sampled/data/dokumenti/Izvjestaj-XI-1.pdf>

su i u ovom slučaju prekršene smjernice za pravilo 1 o opštim standardima: Novinari moraju da njeguju najviše profesionalne i etičke standarde. Oni moraju da preduzmu sve razložne korake kako bi bili sigurni da objavljuju isključivo tačne informacije, i da su njihovi komentari čestiti. Novinari nikada ne smiju da objave informaciju za koju znaju da je lažna ili zlonamjerna ineosnovanu optužbu na račun drugih, koja ima za cilj da ugrozi njihovu reputaciju. Pravo je novinara da odbije zadatak koji je u suprotnosti sa etičkim kodeksom. Prije objavljivanja izvještaja, novinar treba da bude siguran da su preduzete sve odgovarajuće mjere kako bi se provjerila njegova tačnost. Novinari moraju težiti da obezbijede cjelovite izvještaje o događajima i ne smiju prećutkivati ili potiskivati suštinske informacije. MSS smatra da podnošenje prijave NVO MANS nije bio dovoljan razlog da se veliki broj ljudi stavi u kontekst krivičnog djela političke korupcije, prije nego što se tvrdnje i dokažu. Ovim je, smatra MSS, prekršeno i pravilo prezumcije nevinosti, a i pravilo da mediji ne smiju biti korišćeni kao "stub srama". Takođe, u smjernici za načelo 8, koje tretira pravo na privatnost, stoji da: Privatne adrese ljudi uživaju posebnu zaštitu. U tekstu je navedeno i nekoliko imena osoba koje su navodno glasale i na petnjičkim i na beranskim izborima. MSS smatra da se i u tom slučaju mogu primijeniti gore pomenuta pravila kodeksa. Valja napomenuti da je 15. marta Pobjeda objavila demanti devet Beranaca (imena navedena u tekstu na strani 3, pod naslovom "Nijesmo dobili ništa od DPS-a"), na tvrdnje iz Dana da su umiješani u kupovinu glasova. U tekstu poslatom Pobjedi, tvrdi se da im Dan nije htio objaviti demanti. MSS podsjeća da je objavljivanje demantija ne samo profesionalna, već i zakonska obaveza, a da je to pravo regulisano članom 4 Kodeksa, koji kaže: Obaveza novinara je da dopuni nepotpunu i ispravi

netačnu informaciju, pogotovo onu koja može naškoditi, pridržavajući se, pri tom, pravila da ispravka mora biti istaknuta na odgovarajući način.⁶⁸

18. DNEVNE NOVINE su, 10. Mart 2014, na strani 5. Objavile tekst "DPS optužen za kupovinu glasova", o tome da je Koalicija "Zdravo Berane" podnijela krivične prijave protiv nekoliko funkcionera DPS-a zbog, kako tvrde, kupovine glasova i ličnih karata. Uz tekst je objavljen i spisak 20 osoba kojima je objavljen i broj mobilnog telefona. MSS smatra da nije bilo neophodno objavljivanje spiska ljudi prije nego što nadležni organi ne utvrde da je zaista riječ o političkoj korupciji. MSS smatra da je ovdje prekršena prezumcija nevinosti, koja je tretirana članom 10 Kodeksa.⁶⁹
19. List Dan, 27. februar 2014, je na naslovnoj strani i na strani 13 objavio tekst o navodnom seksualnom zlostavljanju učenika u OŠ „Jugoslavija“ u Baru. Naslov najave teksta na naslovnoj je „Profesor seksualno zlostavljao učenika“, a na 13. strani je naslov „Uhapšen zbog seksualnog zlostavljanja učenika“. I na naslovnoj i na strani 13 objavljeno je puno ime i prezime nastavnika. MSS smatra da je, pogotovo što je riječ o krajnje delikatnom i teškom krivičnom djelu, list morao pokazati više obazrivosti dok istražne radnje ne pokažu da su navodi tačni. Ovdje je prekršeno pravilo prezumcije nevinosti koji je tretiran u Kodeksu u članu 10: Kada izvještava o istražnim i sudskim postupcima, novinar mora uvažavati pretpostavku da je svako nevin dok se ne dokaže suprotno, i ne smije ničim prejudicirati ishod sudskog postupka. U smjernicama za ovo načelo stoji; Izvještaji o istrazi i sudskim slučajevima služe da na pažljiv način obavijeste javnost o zločinu,

68 Izvještaj XI: Izvještaj o radu crnogorskih medija za period 15.februar– 30. april2014. , available at:<http://medijskisavjet.me/images/sampled/data/dokumenti/Izvjestaj-XI-1.pdf>

69 Izvještaj XI: Izvještaj o radu crnogorskih medija za period 15.februar– 30. april2014. , available at:<http://medijskisavjet.me/images/sampled/data/dokumenti/Izvjestaj-XI-1.pdf>

krivičnom gonjenju i sudskoj presudi. Pretpostavlja se da je osoba nevina sve dok sud ne dokaže suprotno, čak i ako je on/ona priznala krivicu. Čak i u slučajevima kada je krivica očigledna za javnost, optužena osoba ne može se predstavljati krivom u okviru sudske procjene sve do donošenja presude. Portretisanje ličnosti kojim se prejudicira njen karakter, kao i optužbe na njegov/ njen račun narušavaju ustavni princip zaštite ljudskog dostojanstva, i to pravilo takodje važi za one koji mogu biti proglašeni kriminalcima. Cilj izvještavanja iz sudnice ne smije biti da se okrivljeni kazni sa društvenog aspekta, tako što će mediji biti korišćeni kao "stub srama".⁷⁰

20. DAN je, 4. mart 2014 godine, na naslovnoj strani najavio i na strani 3 objavio tekst "Parama za stočnu hranu kupovali glasove za DPS" i nadnaslovom "MANS otkrio kako je Ministarstvo poljoprivrede uoči predsjedničkih izbora zloupotrebljavalo državna sredstva". U tekstu se tvrdi da je Ministarstvo poljoprivrede deset dana prije predsjedničkih izbora stočarima u Beranama po osnovu subvencija isplatilo gotovo 150.000 eura dok je naredna isplata bila tek krajem maja i to 18 hiljada eura. U tekstu se trdi da je očigledno da Vlada zloupotrebljava fondove i najveći dio sredstava isplaćuje uoči izbora kako bi se kod poljoprivrednika ostvario što jači politički uticaj u korist vladajuće partije. Dan nije zatražio stav Ministarstva poljoprivrede po navedenim optužbama. MSS smatra da je list prekršio načelo 1 Kodeksa novinara i smjernicu 1.2 Tačnost.⁷¹

21. DNEVNE NOVINE, 15. novembar 2013, u tekstu na strani 11 list je objavio ime i prezime lica E.M (18) protiv kojeg je Više tužilaštvo u Bijelom Polju podiglo optužnicu zbog sumnje da je počinio pokušaj ubistva. U uputstvu za član

70 Izvještaj XI: Izvještaj o radu crnogorskih medija za period 15.februar– 30. april2014. , available at:<http://medijskisavjet.me/images/sampled/data/dokumenti/Izvjestaj-XI-1.pdf>

71 Izvještaj XI: Izvještaj o radu crnogorskih medija za period 15.februar– 30. april2014. , available at:<http://medijskisavjet.me/images/sampled/data/dokumenti/Izvjestaj-XI-1.pdf>

10 stoji: Kada se izvještava o istrazi i krivičnom sudskom postupku protiv mladih osoba i njihovom pojavljivanju na sudu, mediji moraju biti posebno obazrivi, imajući u vidu budućnost takvih osoba. Ovo se takođe odnosi i na mlade koji su žrtve zločina.⁷²

22. INFORMER, 4. jula 2014 objavio tekst o istom slučaju, s tim što je priča proširena uz nove detalje dobijene od neimenovanih izvora, što je objavljena i Spaićkina fotografija, a pominje se i ime njenog bivšeg saradnika. List je na strani 10 objavio, a na naslovnoj najavio tekst sa nadnaslovom "Potvrđeno pisanje Informera o velikoj pljački medija" i naslovom "Persa Spajić otela RTV Nikšić čak 37 hiljada eura". U tekstu se pored Spajić pominje i ime njenog tadašnjeg saradnika, Miloša Zečevića. Za oboje se tvrdi da su zaključivali fiktivne ugovore i novac trošili na odjeću, telefone i automobile. Za Spajić se u tekstu, dakle, iznosi niz tvrdnji od neimenovanih izvora, kao što je ta da je vrbovala i podmićivala zaposlene u firmi kako bi ćutali. MSS smatra da je ovakvim pisanjem prekršeno načelo prezumcije nevinosti.⁷³
23. Dnevna novina Dan je objavila je 8. jula 2014 tekst, „Utajili preko million eura“. I dok je sami tekst korektno napisan i u njemu se iznose sumnje policije da je više lica utajilo porez u visini od milion eura, sama konstrukcija naslova sadrži kršenje pretpostavke nevinosti. MSS smatra da je u naslovu prekršeno načelo 10 Kodeksa novinara: Kada izvještava o istražnim i sudskim postupcima, novinar mora uvažavati pretpostavku da je svako nevin dok se ne dokaže suprotno, i ne smije ničim prejudicirati ishod sudskog postupka.⁷⁴

72 Izvještaj IX: Izvještaj o radu crnogorskih medija za period 1.oktobar 2013. – 1.decembar 2013., available at: <http://medijskisavjet.me/images/sampleddata/dokumenti/Izvjestaj-IX.pdf>

73 Izvještaj XII: available at: Izvještaj o radu crnogorskih medija za period 1.Maj – 1. Jul 2014, available at: <http://medijskisavjet.me/images/sampleddata/dokumenti/Izvjestaj-XII.pdf>

74 Izvještaj XII: available at: Izvještaj o radu crnogorskih medija za period 1.Maj – 1. Jul 2014, available at: <http://medijskisavjet.me/images/sampleddata/dokumenti/Izvjestaj-XII.pdf>

24. DNEVNE NOVINE, 4. jul 2014, su na strani 12 objavile tekst sa nadnaslovom "Prijava protiv Perse Spajić" i naslovom "Oštetila RTV Nikšić za preko 37.000 eura". U tekstu se navodi da su službenici Uprave policije iz Nikšića podnijeli krivičnu prijavu protiv bivše v.d. ditektoke RTV Nikšić, zbog sumnje da je zloupotrijebila položaj. MSS smatra da je prekršeno pravilo prezumpcije nevinosti, te da medij nije trebalo da objavio puno ime i prezime osobe koja je osumnjičena za pomenuto krivično djelo, dok se djelo ne dokaže na sudu. MSS smatra da je ovdje riječ o kršenju prezumpcije nevinosti. Ovim je prekršen član 10 Kodeksa koji kaže: Kada izvještava o istražnim i sudskim postupcima, novinar mora uvažavati pretpostavku da je svako nevin dok se ne dokaže suprotno, i ne smije ničim prejudicirati ishod sudskog postupka. Ovim je po mišljenju MSS takođe prekršena smjernica za načelo 1.⁷⁵
25. Vijesti su, 16. Maja 2014.godine, na naslovnoj i na strani 13 objavile tekst "Sestru gone, a ciljaju Vijesti" o tome da je odložen početak suđenja u predmetu CKB. U tekstu se tvrdi da je riječ o procesu koji se ne vodi protiv Ljumović i Tatar, već "da se režim obračunava sa Miodragom Perovićem i Vijestima", te da je riječ o "klasičnom političkom procesu nevinim žrtvama", a da je u pozadini problema uređivačka politika dnevnika, televizije i portala Vijesti. Medijski savjet za samoregulaciju smatra da je u ovom slučaju prekršeno načelo 10 Kodeksa koje govori o izvještavanju iz sudnice i smjernica za ovo načelo koja glasi: Kritika i komentar u vezi određenog slučaja moraju se jasno razlikovati od izvještavanja o sudskoj proceduri.⁷⁶

75

Izvještaj XII: available at: [Izvještaj XII: available at: <http://medijskisavjet.me/images/sampled/data/dokumenti/Izvjestaj-XII.pdf>](http://medijskisavjet.me/images/sampled/data/dokumenti/Izvjestaj-XII.pdf)

76

Izvještaj XII: available at: [Izvještaj XII: available at: <http://medijskisavjet.me/images/sampled/data/dokumenti/Izvjestaj-XII.pdf>](http://medijskisavjet.me/images/sampled/data/dokumenti/Izvjestaj-XII.pdf)

26. Informer je, 28. maja 2014 godine, na naslovnoj i na stranama 10 i 11 objavio tekst sa završnih riječi datih prethodnog dana u Višem sudu u Podgorici na suđenju Šćepanu Bujiću za ubistvo braće Gojačanin. Naslov teksta je "Bujić: Kajem se što sam ih ubio, ali i oni su krivi". List u podnaslovu citira i Bujićeve riječi da se kaje, "kao i da u Gojačanine ne bi pucao da ga oni nisu napali i isprovocirali". Ubistvo braće Gojačanin izuzetno je težak zločin koji je potresao crnogorsku javnost i za koji je neupitno ko je izvršitelj djela. Stoga, Medijski savjet za samoregulaciju, iz poštovanja prema njihovoj porodici, apeluje na medije i novinare da pokažu ekstremnu pažnju, delikatnost i saosjećanje kada je riječ o izvještavanju povodom ove tragedije. Medijski savjet za samoregulaciju smatra da ovakva oprema teksta, izvučena iz izjave nekoga ko se brani pred sudom zbog dvostrukog ubistva rođene braće, daje veliki značaj riječima izvršitelja djela, a da se nisu imala u vidu osjećanja porodice. MSS je stava da je prekršena smjernica za načelo 10 koja jasno sugerije.⁷⁷
27. VIJESTI su, 1. Decembar 2013, na strani 5 objavile tekst „Snimci će pokazati je li bilo namjere“ i nadnaslovom „GAS: Vujica Gojačanin (20) u pritvoru zbog sumnje da je u petak džipom ugrozio sigurnost advokatu Danilu Mićoviću“. Riječ je o advokatu koji je u timu branilaca Baranina Šćepana Bujića, kojem se sudi za ubistvo braće Gojačanin. Uz tekst je objavljena fotografija napravljena u autu, na kojoj se vidi jedna muška osoba s leđa koja, sa još jednom, na mjestu suvozača, diže srednji prst. Identitet vozača ne može se pouzdano utvrditi, jer je slika napravljena sa zadnjeg sjedišt vozila, dok se suvozač uopšte ne vidi, osim njegove ruke sa podignutim srednjim prstom. Legenda za fotografiju je „Poruka iz džipa: Gojačanin i Perazić“. Porijeklo fotografije nije navedeno, niti se zna

77 Izvještaj XII: available at: Izvještaj o radu crnogorskih medija za period 1. Maj – 1. Jul 2014, available at: <http://medijskisavjet.me/images/sampled/data/dokumenti/Izvjestaj-XII.pdf>

kada je ona napravljena, tako da ne mora imati nikakve veze sa navodnim događajem čije je ispitivanje istinosti na pravosudnim organima. MSS smatra da se legendom sugerije krivica Gojačanina i Perazića, da je sugestivna, te da je time prekršeno načelo 10 Kodeksa.⁷⁸

Kršenje Načela X zabilježeno je na 27 slučajeva analiziranih od strane Komisije za monitoring i žalbe.

DODATAK II

VIJESTI OMBUDSMAN:⁷⁹

1. Advokat Branko Čolović punomoćnik gospodina Zorana Ćića Bećirovića obratio se žalbom 30. septembra 2015. povodom članka „Tužilaštvo „šeta“ i kroz Rusko selo“ objavljenog u „Vijestima“ 29. septembra 2015.

Advokat Čolović smatra da postavljanje fotografije gospodina Zorana Ćića Bećirovića na naslovnu stranu „Vijesti“, u kontekstu ispitivanja navodnih malverzacija Opštine Budva i firme „Tradeunique“ od strane Specijalnog tužilaštva, protivno načelu 3⁸⁰ Kodeksa novinara Crne Gore (KNCG). Ne želeći da ulazi u ocjenu tačnosti plasiranih informacija, advokat Čolović tvrdi da objavljivanje fotografije njegovog klijenta u konkretnom slučaju predstavlja zloupotrebu, jer ukoliko je tačno da Specijalno tužilaštvo ispituje legalnost gradnje objekata na lokaciji „Rusko selo“, „Vijesti“ nemaju pravo da taj postupak na senzacionalistički način dovode u vezu sa gospodinom Bećirovićem, tvrdi on.

Žalba je bila formalno uredna i dostavljena je uredništvu na izjašnjenje. Međutim u poslovnikom predviđenom roku od uredništva nije stiglo izjašnjenje o navodima žalbe.

Medijacije između žalitelja i uredništva prekično nije bilo. Nakon isteka poslovnikom propisanog roka za davanje izjašnjenja o

79 http://www.vijesti.me/ombudsman/vise-clanaka/?page_number=3

80 Načelo 3 KNCG: „Za novinara su činjenice neprikosnovene, a njegova obaveza je da ih stavlja u pravilan kontekst i onemoguću njihovu zloupotrebu, bilo da se radi o tekstu, slici ili tonu. Glasine i pretpostavke moraju se nedvosmisleno naznačiti kao takve. Obaveza je da vijest i komentar budu jasno razdvojeni.“

navodima žalbe donijela sam odluku da žalbu odbijem zato što navode advokata Čolovića ne smatram opravdanim.

Obrazloženje

U tekstu u čiju ocjenu istinitosti advokat Čolović ne ulazi, njegov klijent se u više navrata pominje kao jedan od glavnih aktera predmetne priče tako da je oprema teksta fotografijom u potpunosti adekvatna – članak je ilustrovan fotografijama lokacija i aktera koji su od ključne važnosti za pravilno razumijevanje činjenica navedenih u tekstu. Stoga korištenje fotografije gospodina Bećirovića ni na koji način ne može biti interpretirano kao komentar, već doslovna ilustracija činjenica. Načelo 3 KNCG na ovaj način nije povrijeđeno jer ono zabranjuje dovođenje u nepravilan a ne u negativan kontekst kao i nerazdvajanje vijesti i komentara što ovdje nije slučaj. Optužba za senzacionalizam, odnosno povredu načela 1⁸¹ KNCG, tj. njegove smjernice 1.2.b koju advokat Čolović eksplicitno ne pominje takođe ne stoji jer izvještavanje u tekstu nije jednostrano, pretjerano ili neadekvatno naglašeno te ni na taj način nije došlo do formiranja neadekvatnog konteksta za interpretaciju činjenica iznesenih u članku.

Iz navedenih razloga odlučila sam da žalbu advokata Branka Čolovića odbijem kao neosnovanu.

Paula Petričević

Ombudsmanka dnevnog lista „Vijesti“

81 Načelo 1 KNCG: „Dužnost je novinara da poštuje istinu i istrajno traga za njom, imajući uvijek u vidu pravo javnosti da zna i ljudsku potrebu za pravičnošću i humanošću.“
Smjernica 1.2.b: „Pravo javnosti da zna ne može biti opravdanje za senzacionalističko izvještavanje. Stoga, novinari ne smiju iskrivljivati informacije pretjerivanjem, neadekvatnim naglašavanjem jednog aspekta priče ili jednostranim izvještavanjem. Novinari moraju izbjegavati naslove ili reklamne slogane koji bi mogli navesti na pogrešan zaključak o suštini događaja ili pojave. Činjenice ne smiju biti iskrivljivane tako što će biti stavljene van konteksta u kome su se desile.“

2. Odluka o žalbi advokata Branka Čolovića na članak „Vlahović: Neću da svojim prisustvom dajem legitimitet kriminalnim radnjama“

Advokat Branko Čolović, punomoćnik gospodina Zorana Čića Bećirovića, obratio se žalbom 31. decembra 2015. povodom članka: „Vlahović: Neću da svojim prisustvom dajem legitimitet kriminalnim radnjama“, objavljenog u „Vijestima“ 23. decembra 2015.

Advokat Čolović smatra da je u pomenutom članku došlo do povrede načela 1⁸² i 3⁸³ Kodeksa novinara Crne Gore (KNCG) tako što je gospodin Rajko Vlahović pogrešno predstavljen kao predsjednik skupštine akcionara AD „Ski resort Kolašin 1450“ što, tvrdi podnosilac žalbe, nije istina.

Žalba je bila formalno uredna i dostavljena je uredništvu na izjašnjenje. Uredništvo je u predviđenom roku dostavilo izjašnjenje autorke spornog teksta, novinarkе Dragane Šćepanović, kao i kopije krivične prijave čiji je podnosilac gospodin Rajko Vlahović, koji su prosljeđeni na odgovor podnosiocu žalbe. Na novinarkino izjašnjenje advokat Čolović dao je odgovor.

Na osnovu uvida u dostavljena dokumenta donijela sam odluku da usvojim žalbu advokata Čolovića, jer sam mišljenja da je došlo do povrede načela 1, odnosno njegove smjernice 1.1 Opšti standardi i 1.2 Tačnost⁸⁴, kao i povrede načela 3, odnosno njegove smjernice 3.1 Komentar⁸⁵.

82 Načelo 1 KNCG: „Dužnost je novinara da poštuje istinu i istrajno traga za njom, imajući u vidu pravo javnosti da zna i ljudsku potrebu za pravičnošću i humanošću.“

83 Načelo 3 KNCG: „Za novinara su činjenice neprikosnovene, a njegova obaveza je da ih stavlja u pravilan kontekst i onemogućiti njihovu zloupotrebu, bilo da se radi o tekstu, slici ili tonu. Glasine i pretpostavke moraju se nedvosmisleno naznačiti kao takve. Obaveza je da vijest i komentar budu jasno razdvojeni.“

84 Smjernice 1.1 i 1.2 KNCG:

1.1 Opšti standardi

Novinari moraju da njeguju najviše profesionalne i etičke standarde. Oni moraju da preduzmu sve razložne korake kako bi bili sigurni da objavljuju isključivo tačne informacije, i da su njihovi komentari čestiti. Novinari nikada ne smiju da objave informaciju za koju znaju da je lažna ili zlonamjerna i neosnovanu optužbu na račun drugih, koja ima za cilj da ugrozi njihovu reputaciju. Pravo je novinara da odbije za-datak koji je u suprotnosti sa etičkim kodeksom.

1.2 Tačnost

(a) Prije objavljivanja izvještaja, novinar treba da bude siguran da su preduzete sve odgovarajuće mjere kako bi se provjerila njegova tačnost. Novinari moraju težiti da obezbijede cjelovite izvještaje o događajima i ne smiju prećutkivati ili potiskivati suštinske informacije.

(b) Pravo javnosti da zna ne može biti opravdanje za senzacionalističko izvještavanje. Stoga, novinari ne smiju iskrivljati informacije pretjerivanjem, neadekvatnim naglašavanjem jednog aspekta priče ili jednostranim izvještavanjem. Novinari moraju izbjegavati naslove ili reklamne slogane koji bi mogli navesti na pogrešan zaključak o suštini događaja ili pojave. Činjenice ne smiju biti iskrivljivane tako što će biti stavljene van konteksta u kome su se desile.“

85 Smjernica 3.1 Komentar: “Mišljenja i ocjene u komentaru moraju biti zasnovani na činjenicama. Komentar ne smije da bude prezentiran tako da stvara utisak da se radi o utvrđenoj činjenici.”

Obrazloženje

Žalba je bila formalno uredna i dostavljena je uredništvu na izjašnjenje. Uredništvo je u predviđenom roku dostavilo izjašnjenje autorke spornog teksta, novinarkе Dragane Šćepanović, sa kopijama krivične prijave čiji je podnosilac gospodin Rajko Vlahović, koji su prosljeđeni na odgovor podnosiocu žalbe. Novinarka je u odgovoru pojasnila svoju poziciju i izložila argumente, te predložila podnosiocu žalbe da uputi demanti, odnosno da iskoristi pravo na ispravku netačnih informacija koje mu garantuju Zakon o medijima i KNCG. Usljed tehničkih problema, slučajnog preusmjeravanja maila sa odgovorom novinarkе u "spam folder" žaliočevog maila, advokat Čolović nije u roku od tri dana odgovorio na novinarkino izjašnjenje i zatražio je produženje roka za davanje odgovora, što sam uvažila, a što je neznatno produžilo proceduru donošenja odluke o žalbi. Nakon dobijanja odgovora od podnosioca žalbe, pristupila sam odlučivanju o njenim navodima.

Advokat Čolović smatra da je u pomenutom članku došlo do povrede načela 1 i 3 Kodeksa novinara Crne Gore (KNCG) na sledeći način: "Članak počinje rečenicom: „Predsjednik Skupštine akcionara AD „Ski resort Kolašin 1450“ Rajko Vlahović neće prisustvovati zasijedanju tog organa, koje je zakazano za sutra". U pitanju je neistinita informacija, jer Rajko Vlahović nije predsjednik Skupštine akcionara AD "Ski resorta Kolašin 1450", niti obavlja bilo kakvu rukovodeću funkciju u kompaniji. Objavivši ovu neistinu, "Vijesti" su izvršile povredu načela poštovanja istine iz tačke 1 i načela neprikosnovenosti činjenica iz tačke 3 Kodeksa novinara Crne Gore, jer su propustile da prije objavljivanja spornog članka provjere kod uprave "Ski Resorta Kolašin 1450" da li je g. Vlahović zaista predsjednik Skupštine akcionara."

U svom odgovoru novinarka Dragana Koprivica ističe: "Vlahović je više puta ponovio da je predsjednik Skupštine akcionara, a to je učinio nakon što sam kao precizno, na kraju

konferencije za novinare, (a mislim da je prije toga to učinila i kolegistica iz "Dan"-a) pitala: „Dakle, vi ovo saopštavate kao aktuelni predsjednik Skupštine akcionara?“. Sve to je potvrdio i Boško Vlahović, koji, s obzirom na svoju predašnju funkciju u preduzeću, važi sa dobrog poznavaoaca onog što se dešavalo u Ski centru prije i nakon privatizacije.

Novinarkama je na konferenciji za novinare ponuđena na uvid i krivična prijava specijalnom tužilaštvu, u kojoj se akteri privatizacije Ski centra „Bjelasica“ sumnjiče za nezakonite radnje, a koju je potpisao Rajko Vlahović, u ime više od 350 bivših radnika (akcionara) tog preduzeća, takođe, navodeći da je predsjednik Skupštine akcionara (kopiju krivične prijave dostavljam).“

U kopijama krivične prijave koju je novinarka dostavila stoji da je gospodin Rajko Vlahović predsjednik Skupštine akcionara AD Ski centra "Bjelasica", a ne, kako je ona u tekstu navela AD "Ski resorta Kolašin 1450".

Komentarišući novinarkin odgovor advokat Čolović je naglasio da se: "g. Vlahović [se] nije predstavio kao predsjednik Skupštine akcionara AD "Ski resorta Kolašin 1450". Tako ga je predstavila novinarka "Vijesti" u članku od 23.12.2015. godine, a g. Vlahović se na prvoj strani krivične prijave predstavio kao predsjednik skupštine akcionara koji "zastupa radnike, a sadašnje akcionare AD "Ski Centra Bjelasica". Ta kompanija je prestala da postoji okončanjem postupka stečaja prije više godina, što je novinarka "Vijesti" mogla lako da provjeri uvidom u podatke objavljene na internet portalu Centralnog registra privrednih subjekata Crne Gore. Uostalom, to proizilazi i iz teksta same krivične prijave. AD "Ski resort Kolašin 1450" nije pravni sljedbenik nekada postojećeg AD "Ski centra Bjelasica", već se radi o novoosnovanoj firmi, u koju je osnivač uložio pokretnu i nepokretnu imovinu kupljenu u postupku stečaja. G. Vlahović nije predsjednik Skupštine akcionara AD "Ski resort Kolašin 1450", niti je to ikada bio, a ni on sam to ne tvrdi."

Na osnovu uvida u dostavljena dokumenta donijela sam odluku da usvojim žalbu advokata Čolovića, jer sam mišljenja da je došlo do povrede načela 1, odnosno njegovih smjernica 1.1 Opšti standardi i 1.2 Tačnost, kao i povrede načela 3, odnosno njegove smjernice 3.1 Komentar.

Smjernice 1.1 i 1.2 KNCG prekršene su na način što novinarka nije preuzela sve razložne korake i odgovarajuće mjere kako bi provjerila tačnost objavljene informacije koja se, prema dokumentima u koje sam imala uvid a koje mi je ona sama dostavila, ispostavlja kao netačna. Naime, tvrdnju da je gospodin Rajko Vlahović predsjednik Skupštine akcionara AD "Ski resort Kolašin 1450" ne potvrđuje kopija krivične prijave koju je novinarka priložila kako bi opravdala navode koje iznosi u tekstu. Naprotiv, u krivičnoj prijavi stoji da je gospodin Rajko Vlahović predsjednik skupštine akcionara Ski centra "Bjelasica", dok je u objavljenom tekstu drugačije predstavljen – kao predsjednik AD "Ski resort Kolašin 1450", što nije slučaj.

Smjernica 3.1 KNCG prekršena je na način što novinarka pretpostavku – da je AD Ski centar Bjelasica isto što i AD "Ski resort Kolašin 1450" – ne označava kao takvu, već tretira kao utvrđenu činjenicu, čime formira nepravilan kontekst za razumijevanje događaja o kome informiše javnost.

Iz navedenih razloga, odlučila sam da žalbu advokata Čolovića usvojim u cjelosti.

Paula Petričević
Ombudsmanka dnevnog lista Vijesti

3.Odluka o žalbi advokata Veselina Kaluđerovića, punomoćnika gospodina Žan Luk Dumortijea, počasnog konzula Belgije u Crnoj Gori

Kotor, 29. Mart 2016.

Advokat Veselin Kaluđerović kao punomoćnik gospodina Žan Luk Dumortijea, počasnog konzula Belgije u Crnoj Gori, podnio je žalbu 16. marta 2016. na tekst „*Ako laže Viši sud onda lažem i ja*“, autora Vuka Lajovića, objavljenog u „Vijestima“ 07. marta 2016. godine. Advokat Kaluđerović smatra da je došlo do kršenja načela 1⁸⁶, 3⁸⁷ i 4⁸⁸ Kodeksa novinara Crne Gore (KNCG). On tvrdi da je došlo do kršenja smjernica 1.2(a) i 1.2(b)⁸⁹ na način što je novinar propustio da objavi cjelovitu informaciju i time što je jednostrano i senzacionalistički izvještavao. Iako je advokat, pozivajući se na rješenje Višeg suda u Podgorici br. 179/15 u demantiju objavljenom u „Vijestima“ 06. marta 2016. istakao da je njegov vlastodavac osumnjičen isključivo za krivično djelo lošeg upravljanja, novinar Lajović u svom odgovoru ponavlja da se protiv Žerija Lipsika, Žan Luk Dumortijea i Roberta Hirša „vodi krivični postupak zbog krivičnih djela - zloupotreba povjerenja iz člana 138 Krivičnog zakonika Švajcarske (KZŠ), prevare iz člana 146 KZŠ, pranja novca iz člana 305 KZŠ, korist učinjena određenim povjeriocima iz člana 167 KZŠ, pronevjere imovinske vrijednosti stavljene

86 Načelo 1. KNCG: „Dužnost je novinara da poštuje istinu i istrajno traga za njom, imajući uvijek u vidu pravo javnosti da zna i ljudsku potrebu za pravičnošću i humanošću.“

87 Načelo 3. KNCG: „Za novinara su činjenice neprikosnovene, a njegova obaveza je da ih stavlja u pravilan kontekst i onemoguću njihovu zloupotrebu, bilo da se radi o tekstu, slici ili tonu. Glasine i pretpostavke moraju se nedvosmisleno naznačiti kao takve. Obaveza je da vijest i komentar budu jasno razdvojeni.“

88 Načelo 4. KNCG: „Obaveza novinara je da dopuni nepotpunu i ispravi netačnu informaciju, pogotovo onu koja može naškoditi, pridržavajući se, pri tom, pravila da ispravka mora biti istaknuta na odgovarajući način.“

89 Smjernica 1.2: „Tačnost

(a) Prije objavljivanja izvještaja, novinar treba da bude siguran da su preduzete sve odgovarajuće mjere kako bi se provjerila njegova tačnost. Novinari moraju težiti da obezbijede cjelovite izvještaje o događajima i ne smiju prećutkivati ili potiskivati suštinske informacije.

(b) Pravo javnosti da zna ne može biti opravdanje za senzacionalističko izvještavanje. Stoga, novinari ne smiju iskrivljivati informacije pretjerivanjem, neadekvatnim naglašavanjem jednog aspekta priče ili jednostranim izvještavanjem. Novinari moraju izbjegavati naslove ili reklamne slogane koji bi mogli navesti na pogrešan zaključak o suštini događaja ili pojave. Činjenice ne smiju biti iskrivljivane tako što će biti stavljene van konteksta u kome su se desile.“

pod nadležnost pravosudnih organa iz člana 169 KZŠ, krađe iz člana 139 KZŠ, protivpravno prisvajanje iz člana 137 KZŠ i nepošteno upravljanje novčanim sredstvima iz člana 158 KZŠ“, citirajući isto rješenje Višeg suda na osnovu kojeg je prvobitni tekst o zamrzavanju imovine počasnog konzula (28. februara 2016) bio napisan.

Podnosilac žalbe smatra da je do kršenja načela 3 KNCG došlo tako što je novinar prečutao dio rješenja Višeg suda u kom je konkretno navedeno koje se krivično djelo stavlja na teret gospodinu Dumortijeu, a citirao je samo onaj dio rješenja u kom se navodi da su tri osobe okrivljene za više krivičnih djela čime je formiran nepravilan kontekst za razumijevanje predmetne situacije.

Konačno, novinaru se pripisuje i kršenje načela 4 KNCG time što ponavlja nepotpunu i nepreciznu informaciju čime obmanjuje javnost o temi o kojoj izvještava.

Odlučila sam da usvojim žalbu advokata Kaluđerovića u pogledu kršenja smjernice 1.2(a), načela 3 i 4 KNCG, dok sam mišljenja da izvještavanje u ovom slučaju, iako manjkavo, nije bilo i senzacionalističko, drugim riječima da smjernica 1.2(b) nije prekršena.

Obrazloženje

Žalba je bila formalno uredna i dostavljena je uredništvu na izjašnjenje sa svim dodacima koje je podnosilac žalbe priložio, uključujući kopiju integralnog teksta rješenja Višeg suda u Podgorici br. 179/15. Uredništvo je u roku odgovorilo smatrajući da KNCG nije prekršen. Ovakav stav potkrijepili su dostavljanjem na uvid 2, 3. i 4. strane rješenja Višeg suda na osnovu kojih je napisan i prvi tekst novinara i njegov odgovor na demanti. Novinar, kako ističu, nije imao uvid u prvu

stranu rješenja, odnosno u njegov uvodni dio u kom se navodi konkretno krivično djelo koje se gospodinu Dumortijeu stavlja na teret. Uredništvo je to objasnilo izbjegavanjem izvora koji je dostavio kopije 2, 3. i 4. strane rješenja da dostavi i stranu na kojoj je stajala oznaka „Povjerljivo“. U izjašnjenju naglašavaju sledeće: „Iz obrazloženja presude se ne vidi ko je za koje djelo između počasnog konzula i ko-optuženih optužen, već se samo navode njihova imena i djela - iz toga se može zaključiti i da su svi optuženi za sva djela.

Na prvoj strani presude sudija zaista pominje samo jedno djelo (za koje konstatuje da postoji u KZ CG, suprotno tvrdnjama advokata u reagovanju), ali, kao što je bio lijen da raščlani u obrazloženju ko je šta počinio, da li je moguće da je sudija bio lijen i u izreci, tako da to ostaje sporno.

Ipak, to može biti jedina greška u tekstu. Pri tome, ni kancelarija konzula nije odgovorila na sva pitanja Lajovića prije pisanja prvog teksta. A on je uradio sve što je bilo u njegovoj moći da utvrdi istinitost svih činjenica iz prvog članka i da ih predstavi u skladu sa kodeksom.“

Budući da nije u mojoj ingerenciji da procjenjujem da li je ili ne sudija bio lijen u izreci i/ili obrazloženju rješenja, ono što konkretno piše u rješenju Višeg suda na osnovu kojeg je pisan i tekst i demanti i odgovor, za mene predstavlja neprikosnovenu činjenicu, tim prije što nijedna strana nije prezentovala dodatna dokumenta ili argumente. Dok, kada je u pitanju prvi tekst koji se bavi naznačenom tematikom, mogu da prihvatim argumentaciju uredništva – da je novinar učinio sve što je bilo u njegovoj moći da utvrdi istinitost činjenica i predstavi ih u skladu sa kodeksom, dotle kada je u pitanju odgovor novinara koji je predmet ove žalbe istu ne mogu da prihvatim, zato što je na osnovu demantija advokata Kaluđerovića koji je dan prije toga bio objavljen u „Vijestima“ novinar mogao da

uvidi da ne raspolaže dovoljnim brojem informacija koje bi mu osigurale cjelovito izvještavanje. U najmanju ruku mogao je da istakne ili učini očitim ograničenost materijala kojeg je dobio od izvora i na osnovu koga je pisao tekst, jer je jasno da je nedostatak te prve strane uzrok necjelovitog izvještavanja, čime je prekršena smjernica 1.2 (a).

Međutim, budući da smatram da je za senzacionalističko izvještavanje koje zabranjuje smjernica 1.2(b) neophodna namjera da se određene činjenice potisnu, a druge smišljeno naglase čime bi se ciljano isprovocirala određena reakcija javnosti, smatram da, iako manjkavo i necjelovito, izvještavanje u spornom tekstu nije i senzacionalističko jer uzrok propusta nije namjera nego neznanje, odnosno izostanak uvida u integralni tekst rješenja.

Usko povezana sa necjelovitim izvještavanjem je i povreda načela 3 KNCG koje nalaže obavezu stavljanja činjenica u pravilan kontekst. U ovom je slučaju jasno da pravilan kontekst nije bilo moguće formirati na osnovu nepreciznih i nepotpunih informacija, čime je načelo 3 KNCG prekršeno.

Kada je u pitanju načelo 4 KNCG, na osnovu integralnog teksta rješenja Višeg suda u Podgorici očito je da je krivično djelo koje se gospodinu Dumortijeu stavlja na teret loše upravljanje, a ne neko/neka od ostalih krivičnih djela koja se kumulativno pripisuju tročlanoj grupi. Budući da novinar u svom odgovoru nije dopunio nepotpunu informaciju, on je time prekršio načelo 4 KNCG. U skladu sa smjernicom 4.1(b)⁹⁰, pozivam novinara da uputi izvinjenje gospodinu Žan Luk Dumortijeu.

Paula Petričević
Ombudsmanka dnevnog lista „Vijesti“

90 Smjernica 4.1(b): „Ako medij utvrdi da je objavio pogrešan izvještaj i time ugrozio reputaciju neke osobe ili institucije, mora, u najkraćem roku, objaviti izvinjenje. Izvinjenje mora biti plasirano tako da odgovara plasmanu izvještaja na koji se odnosi.“

4. Odluka o žalbi advokata Branka Čolovića, punomoćnika gospodina Zorana Bećirovića, na članak „Od Bećirovića traže 576.000 Eura“

Kotor, 18. decembar 2016.

Advokat Branko Čolović je u ime svog vlastodavca gospodina Zorana Bećirovića podnio žalbu povodom članka objavljenog 27. novembra 2016. godine pod naslovom „Od Bećirovića traže 576.000 Eura“, tvrdeći da su u tekstu prekršena načela 1.⁹¹ i 3.⁹², odnosno načelo 1. i 2. Kodeksa novinara i novinarki Crne Gore (KNCG). Načelo 1. je prema njegovom sudu prekršeno na način da je u pomenutom tekstu objavljena netačna informacija da je Opština Budva, prije pokretanja postupka prinudnog izvršenja protiv gospodina Zorana Bećirovića za to „dobila zeleno svjetlo od Specijalnog tužilaštva“. Prema riječima advokata Zakon o Specijalnom državnom tužilaštvu ne sadrži ovlašćenja da se opštinskim organima daju saglasnosti ili „zeleno svjetla“ za preduzimanje ili ne preduzimanje pravnih radnji koje su u nadležnosti lokalne samouprave. Načelo 2. KNCG je prema njegovom mišljenju prekršeno tako što „se netačno sugerise čitaocima da je Specijalno tužilaštvo uzelo učešća u naplati iznosa od 576.000 Eura“ od njegovog vlastodavca.

Žalba je bila formalno uredna i kao takva je dostavljena uredništvu na izjašnjenje. Kako se u roku predviđenom Poslovníkom o radu zaštitnika prava čitalaca Vijesti (Poslovník) uredništvo nije izjasnilo o navodima žalbe, proces medijacije je okončan. Uredništvo je sa zakašnjenjem 17. decembra dostavilo izjašnjenje, ali njega, zbog prekoračenja rokova definisanih Poslovníkom, nisam mogla uzeti u razmatranje. Odlučila da u potpunosti usvojim žalbu advokata Čolovića jer njegove

91 Načelo 1. KNCG: „Dužnost je novinara/novinarke da poštuje istinu i istrajno traga za njom, imajući uvijek u vidu pravo javnosti da zna i ljudsku potrebu za pravičnošću i humanošću.“

92 Podnosilac žalbe se pozivao na odredbe ranijeg KNCG, pa kada pominje načelo 3. zapravo je riječ o načelu 2. KNCG koje glasi: „Za novinara/novinarke su činjenice neprikosnovene, a njegova/njena obaveza je da ih stavlja u pravilan kontekst i onemogućiti njihovu zloupotrebu, bilo da se radi o tekstu, slici ili tonu. Glasine i pretpostavke moraju se nedvosmisleno naznačiti kao takve.“

Vijest i komentar obavezno moraju da budu jasno razdvojeni.“ U daljem tekstu Odluke pominjaču isključivo načelo 2. KNCG, iako podnosilac žalbe svugdje navodi kršenje načela 3. KNCG.

navode nalazim opravdanim. Smatram da je nedovoljno jasnim i cjelovitim i suviše metaforičkim izražavanjem došlo do kršenja načela 1 KNCG, preciznije njegove smjernice 1.2(a), te da je autor teksta propustio da preciznim i cjelovitim izvještavanjem činjenice koje u tekstu iznosi stavi u pravilan kontekst, čime je prekršio i načelo 2 KNCG.

Obrazloženje

Advokat Branko Čolović je u ime svog vlastodavca gospodina Zorana Bećirovića podnio žalbu povodom članka objavljenog 27. novembra 2016. godine pod naslovom „Od Bećirovića traže 576.000 Eura“, sa nadnaslovom „Opština Budva pokrenula prinudnu naplatu“ i podnaslovom „Opština Budva prethodno dobila zeleno svjetlo od Specijalnog tužilaštva u slučaju kompleksa vila iznad Svetog Stefana“. Advokat Čolović tvrdi da su u tekstu prekršena načela 1. i 2. KNCG u spornom pasusu: „Prije nego što je pokrenula postupak prinudne naplate, Opština Budva je dobila zeleno svjetlo Specijalnog tužilaštva, koje je upravo pod lupom stavila sudsko poravnanje koje su prije deset godina u kotorskom Osnovnom sudu potpisali pokojni Bećirović i tadašnji gradonačelnik Budve Rajko Kuljača, ključni svjedoka saradnik u tužilačkim istragama protiv budvanske kriminalne grupe, na čijem je čelu Svetozar Marović.“

Načelo 1. je prema sudu podnosioca žalbe prekršeno objavljivanjem netačne informacije da je Opština Budva, prije pokretanja postupka prinudnog izvršenja protiv gospodina Zorana Bećirovića, kao nasljednika pok. Dragana Bećirovića, njegovog brata, za to „dobila zeleno svjetlo od Specijalnog tužilaštva“. Advokat Čolović ističe da je „Nadležnost Specijalnog državnog tužilaštva [je] precizno regulisana članom 3. Zakona o Specijalnom državnom tužilaštvu i ona se sastoji u krivičnom gonjenju za određena krivična djela koja su definisana tim propisom. Zakon o Specijalnom državnom tužilaštvu ne sadrži ovlašćenja da se opštinskim organima daju saglasnosti ili „zeleno svjetla“ za preduzimanje ili ne preduzimanje pravnih

radnji koje su u nadležnosti lokalne samouprave. Samim tim, citirana sporna informacija iz „Vijesti“ od 27.11.2016. godine ne može nikako biti tačna“.

Saglasna sam sa ocjenom podnosioca žalbe zato što smatram da sintagma „davanje zelenog svjetla“ prvenstveno znači „davanje dozvole“ za nešto, a dozvolu može dati samo onaj u čijoj je to nadležnosti, pa „davanje zelenog svjetla“ od strane SDT-a bez ikakvog daljeg i potpunijeg objašnjenja u tekstu prvenstveno može značiti da je SDT ovlastilo organe lokalne uprave da pokrenu postupak prinudne naplate, što svakako nije u njegovoj nadležnosti. Ukoliko je novinar na umu imao neku drugu vezu ili odnos između SDT-a i organa lokalne uprave, onda je to u članku trebalo da pojašni. Na ovaj način, nedovoljno jasnim i cjelovitim i suviše metaforičkim izražavanjem došlo je do kršenja načela 1 KNCG, preciznije njegove smjernice 1.2(a)⁹³. Načelo 2. KNCG je prema mišljenju podnosioca žalbe prekršeno tako što „se netačno sugerije čitaocima da je Specijalno tužilaštvo uzelo učešća u naplati iznosa od 576.000 Eura od mog klijenta“. U pitanju je isti nedovoljno jasan i gramatički upitan pasus koji proizvodi konfuziju i fluidan i višesmislen kontekst. Ukoliko nije, kao što nije, u nadležnosti SDT-a da ovlasti organe lokalne uprave da pokrenu postupak prinudne naplate, onda iz teksta nije jasno na koji je način SDT povezano sa naplatom pomenutog potraživanja, a njihovo dovođenje u vezu koja se dalje ne objašnjava doprinosi formiranju nepovoljnog konteksta za podnosioca žalbe, tj. njegovog vlastodavca. Autor teksta je propustio da preciznim i cjelovitim izvještavanjem činjenice koje u tekstu iznosi stavi u pravilan kontekst, čime je prekršio i načelo 2 KNCG.

Paula Petričević
Ombudsmanka dnevnog lista Vijest

93 Načelo 1.2(a) Prije objavljivanja izvještaja, novinar/novinarka treba da bude siguran/na da su preduzete sve odgovarajuće mjere kako bi se provjerila njegova tačnost. Novinari/novinarki moraju težiti da obezbijede cjelovite izvještaje o događajima i ne smiju prećutkivati ili potiskivati suštinske informacije.

DODATAK III

DAN OMBUDSMAN:⁹⁴

1. Elektronskim putem, 04.06.2014. godine, ombudsmanu "Dana" obratio se žalbom ministar održivog razvoja i turizma u Vladi Crne Gore, gospodin Branimir Gvozdenović, povodom teksta "Milionska korupcija u poslovima sa Gvozdenovićem", kojeg je "Dan" objavio u broju od 28. maja tekuće godine. Pomenutom žalbom, koju je sjutra dan, sa istom sadržinom, ombudsmanu dostavio i poštom, ministar je ispunio sve kriterijeme iz člana 3. Poslovnika o radu zaštitnika prava čitalaca "Dana", pa se žalba kao formalno uredna mogla uzeti u razmatranje, što je ombudsman i učinio. Iako nije bio obavezan, ministar je ombudsmanu dostavio i reagovanje, koje je, kako je kazao, u redukovanoj verziji, "Dan" objavio 29. maja.

U žalbi ministar Gvozdenović je naveo da se tekstom "Milionska korupcija u poslovima sa Gvozdenovićem" pokušava obmanuti javnost dovođenjem u vezu njegove ličnosti i Ministarstva održivog razvoja i turizma, kao resora u Vladi Crne Gore koje je vodio u prethodnom periodu, sa postupkom pravosudnih organa Republike Italije protiv Korada Klinija, bivšeg ministra za zaštitu životne sredine. Takvo povezivanje njegovog imena i Ministarstva održivog razvoja i turizma sa predmetnim slučajem, ministar je označio kao "krajnje zlonamjerno i neutemeljeno", a pisanje "Dana" kao "neetičko i nezakonito". Zato je od njegovog ombudsmana zatražio da o podnesenoj žalbi odluči na pravi način i o tome informiše crnogorsku javnost, a novinare i urednike "Dana" upozori na kršenje Zakona o medijima i Kodeksa novinara, i to njegovih načela 1, 2, 3, 4, 6. i 10.

Prilikom odlučivanja o žalbi ministra Gvozdenovića, ombudsman se najprije, kako to zahtijeva Poslovnik o njegovom radu, obratio uredništvu "Dana", od koga je dobio odgovor da "u pomenutom tekstu nigdje nije ni u aluziji naznačeno bilo kakvo krivično djelo za ministra Branimira Gvozdenovića, već da je treće lice sklapajući poslove sa državnim organom u čije je ime ugovore potpisivao Gvozdenović, učinilo korupciju za koju ga tereti tužilaštvo Italije".

Ponudjeno objašnjenje za obmudsmana je donekle bilo prihvatljivo, posebno zato što je više nego siguran da ni novinar ni uredništvo "Dana" nijesu imali namjeru da naškode ministru i pripisu mu ono što on nije učinio. Ni i u ovom ni u nijednom drugom slučaju, to jednostavno nije i ne može biti njihov manir. To što se ipak, mogao prividno stvoriti jedan takav zaključak, posljedica je, smatra ombudsman, jednostavno toga što novinar u korišćenju navoda iz teksta iz italijanske "Republike", nije zatražio da se o njima izjasni i ministar Gvozdenović i što se opredijelo za naslov koji mogućnošću dvosmislenog tumačenja, ostavlja prostor i za eventualni pogrešni zaključak. Time je novinar prekršio načelo 1. Kodeksa novinara, koje ga, između ostalog, obavezuje da "istrajno traga za istinom" i "preduzme sve razložne korake kako bi bio siguran da objavljuje isključivo tačnu informaciju". Nepoštovanje ovog načela, a posebno ako se ne povede dovoljno računa o načinu prezentacije činjenica, njihovom ispravnom povezivanju i stavljanju u pravilan kontekst, obično za sobom povlači i kršenje načela 3. Kodeksa, što se u ovom slučaju u izvjesnoj mjeri i desilo.

Kada je već došlo do objavljivanja neprecizne informacije i sa neadekvatnim i dvosmislenim naslovom, novinar je bio dužan "da dopuni nepotpunu i ispravi netačnu informaciju", što nije uradio, čime je prekršeno načelo 4. Kodeksa, mada je objavljenim reagovanjem ministra Gvozdenovića, postignut približno isti efekat, kao da je novinar eventuano učinio ispravku, iako to, naravno, nije isto.

Bez obzira što je u osnovnom tekstu kazano da se protiv ministra Gvozdenovića ne vodi nikakav postupak, nekoliko nepreciznosti u tekstu, a naročito njegov naslov, upuću da bi se donekle moglo govoriti i o povredi načela 10. Kodeksa, odnosno pretpostavke nevinosti – stav je ombudsmana.

Ombudsman je potpuno isključio mogućnost povrede načela 6. Kodeksa, pošto se u tekstu novinar nijednog trenutka nije poslužio nečasnim ili pravno nedozvoljenim metodama. Ombudsmanu je ostalo nejasno zbog čega je ministar Gvozdenović naveo i da je napravljena povreda načela 2. Kodeksa kada ovo načelo obavezuje novinara da "brani slobodu i pravo na neometano prikupljanje i saopštavanje informacija", pozivajući ga, pri tom, istovremeno, "da radi u duhu ideje da bude kritički posmatrač onih koji su moćni u društvu, politici i ekonomiji", što ministar Gvozdenović neosporno jeste.

Na kraju, ombudsman je podsjetio da je u svim udžbenicima novinarske etike kazano da sloboda izražavanja podrazumijeva i pravo na grešku, koja u ovom slučaju nije bila intencionalna i namjerna, već je do nje isključivo moglo doći zbog brzine izvještavanja. Ombudsman je iznio i očekivanje da će njegova odluka uticati na jačanje povjerenja i obostranog razumijevanja između "Dana" i Ministarstva održivog razvoja i turizma, pa i onda kada dođe do eventualnih nenamjernih propusta ili grešaka.

Ombudsman je obavezao uredništvo "Dana" da njegovu odluku objavi u "Danu", što je i urađeno u broju od 15.06.2014. godine.*Jun 2014

2. Ombudsmanu se žalbom 25. avgusta ove godine obratio gospodin Branko Čolović, advokat iz Budve, ovlašćeni zastupnik gospodina Zorana Ćoća Bećirovića, biznismena iz Kolašina, a povodom teksta "Bećiroviću 13,3 miliona da izađe iz Beplera", koga je "Dan" objavio 20.08. 2014. godine. Za advokata Čolovića u pomenutom tekstu sporan je bio posljednji pasus, koga on citira u žalbi, a koji glasi: „Ranije su mediji prenijeli da je

Lazurenko pred sudom izjavio da je Bećirović 20 odsto akcija u kompaniji koja je kupila Avalu, dobio zbog prijateljskih veza sa premijerom Crne Gore Milom Đukanovićem, još pet odsto zbog informacija koje je dobio od tadašnjeg direktora HTP Budvanska rivijera Iva Armenka u vezi privatizacije hotela. Lazurenko je kazao i da je jednu zlatnu akciju Bećirović dobio nakon presude Vrhovnog suda Crne Gore da Savjet za privatizaciju mora potpisati ugovor sa njihovom kompanijom, iako je tada bila drugoplasirana“.

U daljem tekstu žalbe advokat je naveo: “Dana 09.07.2014. godiine, dao sam saopštenje za javnost u vezi sa pravosnažnom presudom Visokog suda u Londonu u korist mog klijenta, koja je potvrđena presudom Apelacionog suda Engleske. U tom saopštenju, čiju Vam kopiju dostavljam u prilogu, između ostalog je navedeno i sledeće:

“Sud je donio svoju odluku tako što je povjerovao svjedočenju vlasnika „Caldera“ g. Zorana Bećirovića, a nije povjerovao svjedočenju g. Igora Lazurenka, koje je sudija opisao kao iznošenje tvrdnji „prožetih nepoštenjem“ i kao davanje „predumišljeno neistinitog“ iskaza pod zakletvom”.

“Imajući u vidu”, naveo je dalje Čolović, “ kako je londonski sud okarakterisao iskaz g. Lazurenka, smatram da prenošenje dijelova tog iskaza putem medija predstavlja širenje lažnih glasina, što znači da je u konkretnom slučaju „Dan“ prekršio načelo poštovanja istine iz tačke 1 i načelo neprikosnovenosti činjenica iz tačke 3 Kodeksa novinara Crne Gore.

Advokat Čolović, pri tome, ne spori da sporni pasus sadrži riječi gospodina Lazurenka, koje je novinar vjerno prenio, ali upozorava da je novinar “morao da ima u vidu da se radi o dijelovima lažnog iskaza “prožetog nepoštenjem” i “predumišljenog neistinitog”, a imajući u vidu saopštenje za javnost od 09.07. 2014.g. Novinaru je, tvrdi dalje on, “moralo biti poznato da su u pitanju lažne i zlonamjerne optužbe na račun gospodina Bećirovića, koje

imaju za cilj da ugroze njegovu reputaciju". Zato se, zaključuje on, "čitanjem spornog članka stiče pogrešan utisak o ulozi mog klijenta u privatizaciji hotela "Avala", što bez dileme negativno utiče na njegov poslovni i lični ugled".

Za advokata Čolovića je iz predmetnog teksta sporan ostao i pasus po kome je „Bećirović pokrenuo spor u Londonu (kompanija „Beppler i Džejkobson je registrovana u Britaniji) protiv većinskog vlasnika kako bi prodao akcije svoje kompanije („Kaldero trejding limited“) ili dobio mogućnost da otkupi akcije većinskog vlasnika“. On tvrdi da ovo nije tačno, već da je "gospodin Bećirović pokrenuo spor u Londonu jer su njegova vlasnička i upravljačka prava u kompaniji bila ugrožena od strane većinskog vlasnika". Advokat smatra "da ovdje nije u pitanju greška, već perfidna namjera da se od javnosti sakrije pravi razlog pokretanja sudskog spora, a to je zaštita imovine". Zbog svega toga on je od ombudsmana zatražio da donese odluku kojom bi "ustanovio povrede Kodeksa novinara navedene u žalbi".

Shodno Poslovniku o radu zaštitnika prava čitalaca "Dana", o iznesenim žalbenim navodima, ombudsman se obratio uredništvu "Dana", nakon čega je lično od autora teksta, novinara Marka Vešovića, dobio izjašnjenje, koje ombudsman prenosi u cjelosti:

"Objavljivanje djelova iskaza Igora Lazurenka pred londonskim sudom ne može biti širenje lažnih glasina niti kršenje bilo kojeg dijela Kodeksa novinara, kako se netačno tvrdi u žalbi. Razlog za to je činjenica da novinarima ne može biti poznato koji je konkretno dio iskaza gospodina Igora Lazurenka pred britanskim sudom označen kao lažan od sudije.

Tačno je da je postojalo saopštenje o presudi od 9. jula ove godine, na koje se podnosilac žalbe poziva, i u kome se navodi da sud nije povjerovao svjedočenju Lazurenka, ali to je u konkretnom slučaju nerelevantno za aspekt poštovanja Kodeksa iz dva razloga.

Prvi je što je iskaz Lazurenka pred sudom o sporu koji je pokrenut prilično široka materija da bi se u momentu objavljivanja teksta moglo precizno tumačiti koji je konkretno dio tog iskaza označen od suda kao netačan. Potrebno je istaći da se u tom smislu ne može govoriti o širenju lažnih glasina, jer ne postoji dokument koji ukazuje da je konkretno dio na koji upozorava podnosilac žalbe, a koji je citiran u tekstu na koji je izjavljena žalba, od suda označen kao lažno svjedočenje.

Uz to, prećutkivanje izjava datih pred sudom o određenoj pravnoj stvari moglo bi se na neki način tumačiti i kao nametanje cenzure novinarima, što vjerujemo da sigurno nije namjera podnosioca žalbe, ali nije ni u skladu sa pozitivnim pravnim propisima Crne Gore i praksom Evropskog suda za ljudska prava.

Drugi razlog je što je ukupnoj javnosti Crne Gore poznato da je sud u Londonu ranije presudio u korist klijenta podnosioca žalbe, a ne većinskih vlasnika kompanije koja gazduje hotelima Avala i Bjanka, što dodatno obesmišljava srž same žalbe podnijete ombudsmanu.

Što se tiče dijela žalbe koji se odnosi na navod iz teksta "da je Bećirović pokrenuo spor u Londonu (kompanija "Bepler i Džejkobson" je registovana u Britaniji) protiv većinskog vlasnika kako bi prodao akcije svoje kompanije ("Kaldero trejding limited") ili dobio mogućnost da otkupi akcije većinskog vlasnika", a što, po žalbi, nije tačno, ukazujemo da je u pitanju zvanično saopštenje većinskih vlasnika firme, koji tvrde da za to posjeduju pisane dokaze.

Stoga upućujemo podnosioca žalbe da povodom ovih navoda objavi saopštenje za javnost i pobije navode iz saopštenja većinskog vlasnika, a ne da se obraća ombudsmanu redakcije, jer ne vidimo zašto bi bilo sporno prenošenje zvaničnih stavova poslovnih društava"- naveo je u izjašnjenju, dostavljenom ombudsmanu, novinar Vešović.

Po ocjeni ombudsmana, novinar Vešović je svojim izjašnjenjem argumentovano osporio žalbene navode i negirao da je u njegovom tekstu "Bećiroviću 13,3 miliona da izađe iz Beplera" došlo do kršenja od strane advokata Čolovića pomenutih načela Kodeksa novinara Crne Gore. Zato je ombudsman na podlozi toga i vlastitog suda, donio odlukom kojom je odbio advokatovu žalbu, kategorično odbacujući u njoj iznijete optužbe da je "Dan" pomenutim tekstom, čija osnovna i suštinska tačnost ni od advokata nije osporena, imao navodno "perfidne namjere" ili cilj da "ugrozi reputaciju" gospodina Bećirovića. Ombudsman smatra da takve kvalifikacije ne doprinose tolerantnom i razložnom dijalogu, za koga će se ombudsman i ubuduće uporno zalagati – kazao je ombudsman u svojoj odluci koju je 01. 09. 2014. uputio advokatu Čoloviću, uz napomenu da, shodno članu 12. Poslovnika u radu zaštitnika prava čitalaca "Dana", za odluke kojima se žalba odbija, ne postoji obaveza objavljivanja u "Dan"-u. (avgust 2014)

3.Elektronskim putem ombudsmanu se 15. oktobra ove godine obratio gospodin Branko Čolović, advokat iz Budve, ovlašćeni zastupnik gospodina Zorana Čoća Bećirovića, biznismena iz Kolašina, a povodom teksta "Petorica saslušani zbog ubistva Bećirovića", koga je "Dan" objavio 10.10.2014. godine. U ovom tekstu, po mišljenju advokata Čolovića, "Dan" je "ponovo objavio neistinite informacije koje se tiču njegovog klijenta, nastavljajući medijsku akciju beskrupulozne defamacije koju protiv njega već duže vrijeme vodi". Tome je on dodao kako "ovog puta nijesu na udaru poslovi gospodina Zorana Bećirovića, već njegova porodica". U nastavku svoje žalbe, advokat je naveo:

"Sporni članak govori o prvobitnim sumnjama da "Bećirović možda nije ubijen sa namjerom", pa se navodi da je "u noći ubistva kod sebe imao 700 eura", a da je "kasnije kod njega pronađeno svega 200". U pitanju je očigledna laž, bez obzira na to ko je izvor "Dana" iz policije. Prije svega, ideja o tome koliko je pokojni Dragan imao novca kod sebe prije nego što je ubica na njega pucao potpuno je neozbiljna. Ko je to mogao

da zna osim samog Dragana Bećirovića? Niti ga je policija pretresala, niti postoji zapisnik o takvoj službenoj radnji, niti je on prebrojavao novac pred trećim licima. Ne može biti nikakve sumnje da je ova informacija lažna, jer se radi o elementarnoj logici. Informacije koje novinar "Dana" eventualno dobija od svojih izvora u policiji ne oslobađaju ga obaveze da u ovakvim situacijama postupa sa naročitom pažnjom i da se uzdrži od očigledno netačnih i neodgovornih tvrdnji, posebno imajući u vidu da takve tvrdnje usmjeravaju i istragu i pažnju javnosti u pogrešnom pravcu. Što se tiče informacije da je "kod njega pronađeno svega 200 (eura)", pouzdano znamo da je ona neistinita, jer taj iznos uopšte ne odgovara iznosu koji je pronađen kod Dragana nakon ubistva i koji je predat porodici, o čemu postoji zapisnik".

Uz tvrdnju da "kompletna informacija predstavlja laž i konstrukciju, što znači da se radi o još jednom zlonamjernom kršenju načela iz tačaka 1 i 3 Kodeksa novinara Crne Gore", advokat Čolović je na kraju svoje žalbe iznio i ovu konstataciju: "Nije u pitanju samo neprofesionalan odnos "Dana" prema jednoj veoma ozbiljnoj temi. Imajući u vidu da istraga bezuspješno traje već više od tri godine, postavlja se i pitanje kome je u interesu ovakvo širenje lažnih glasina, koje, u krajnjoj liniji, samo otežavaju istragu i odvlače je na pogrešan kolosjek, dok su ubice na slobodi".

Zbog svega toga on je ombudsmanu predložio da usvoji njegovu žalbu, da utvrdi povrede Kodeksa novinara na koje se njom ukazuje, te da naloži "Danu" da objavi ombudsmanovu odluku u skladu sa Poslovnikom o radu zaštitnika prava čitalaca "Dana" i u skladu sa Zakonom o medijima.

Shodno Poslovniku o radu zaštitnika prava čitalaca "Dana", o iznesenim žalbenim navodima, ombudsman se obratio uredništvu "Dana", redakciji "Hronike", nakon čega je lično od autorke teksta, novinarkе Marije Palibrk, dobio izjašnjenje, koje ombudsman i ovdje prenosi u cjelosti:

“Informaciju koju je “Dan” objavio u tekstu “Petorica saslušani zbog ubistva Bećirovića” je tokom poslednje tri godine objavljena u više od deset medija, uključujući i “Dan”. Radi se o informaciji koja je medijima saopštena iz Uprave policije odmah nakon ubistva kada su tvrdili, a tvrde i sada, da istraga ide u više pravaca i da se ispituje i mogućnost da je pokojni Dragan Bećirović bio meta razbojnika. Samim tim što nema osumnjičenih ne može se sa sigurnošću isključiti bilo koji motiv. Neozbiljno je da jedan advokat, pravnik, u primjedbi ističe da informacija koju je objavio “Dan” da je kod Bećirovića pronađeno 200 eura, može policijsku istragu usmjeriti u pogrešnom pravcu. Gotovo da sam sigurna da policija i tužilaštvo ne vode istrage na osnovu medijskih napisa. Inače, radi se o podsjećanju na samom kraju teksta o tome da je policija provjeravala i tu informaciju, a ukoliko Bećirovićev advokat uzme da pročita sve članke koji su objavljeni u “Danu”, a povodom ubistva Dragana Bećirovića, vidjeće da je upravo “Dan” forsirao priču da se radi o klasičnoj sačekuši, a ne o razbojništvu, kako su to navodili neki mediji. Međutim, naša je obaveza, a i interes javnosti, da izvještavamo javnost o svim aktivnostima koje se preduzimaju na rasvjetljavanju ovog teškog zločina, pa je zbog toga objavljena i za Bećirovićevog advokata sporna informacija. Podvlačim i da tu informaciju niko iz policije niti bilo koji drugi zvaničnik nije demantovao za tri godine kada je prvi put objavljena, što nam je dalo za pravo da povjerujemo u njenu istinitost”. Navodim da su istu ovu informaciju objavili: Dnevnik Vijesti i Portal Vijesti 11.4.2011. 12:45. (“Policija nije isključila ni mogućnost da se radi o običnoj pljački koja je krenula loše. Naime, Dragan Bećirović je u noći ubistva kod sebe imao 700 eura, a nakon što je ubijen kod njega je pronađeno svega 200 eura, navele su “Vijesti”). 10. aprila 2011. Javni servis je takođe objavio tu informaciju, a 10. aprila 2011. i Press online. Dva dana kasnije portal Mondo i “Večernje novosti” takođe su objavile istu informaciju” – navela je u svom izjašnjenju, dostavljenom ombudsmanu, novinarka Palibrk.

Ombudsman je prihvatio izjašnjenje novinarkе Palibrk, kao razložno i uvjerljivo određenje prema žalbenim navodima, te na podlozi njega i vlastite ocjene, utvrdio da tekstom "Petorica saslušani zvog ubistva Bećirovića" nije došlo do povrede načela 1 i 3 Kodeksa novinara Crne Gore, pa shodno tome donio odluku kojom je odbio žalbu advokata Čolovića. Prilikom donošenja odluke ombudsman je maksimalno uvažio činjenicu da se radi o vrlo osjetljivom slučaju, ostajući duboko ubijeđen da pomenutim tekstom ničim nije povrijeđena porodica Bećirović i da bi tako nešto bilo nezamislivo da se nađe na stranicama "Dana". Upravo iz tog razloga, zbog osjetljivosti cijelog slučaja, ombudsman je ponovio već opštepозnatu činjenicu da u njegovoj nadležnosti nije i ne može biti uvtrđivanje da li je neka informacija tačna ili nije, čega se naravno strogo držao i u ovom slučaju. Jasno je da to isključivo pripada za to nadležnim organima, od kojih se očekuje da će rasvijetliti sve okolnosti pod kojima je došlo do ubistva pokojnog Dragana Bećirovića i time eliminisati različite verzije ovog teškog zločina.

Iako je to već uradio u nekoliko navrata, ombudsman je i ovom prilikom kategorički odbacio navode advokata Čolovića da "Dan" navodno "nastavlja medijsku akciju beskrupulozne defamacije" njegovog klijenta, i da se ovog puta, navodno, na udaru našla i njegova porodica, ubijeđen da predrasude, apriorne i neutemeljene tvrdnje ne mogu doprinijeti stvaranju atmosfere tolerantnog dijaloga i izgrađivanju odnosa povjerenja – kao temeljnih principa ne samo ombudsmanovog rada i djelovanja.

Ombudsman je isto tako podsjetio da, shodno članu 12. Poslovnika u radu zaštitnika prava čitalaca "Dana", za odluke kojima se žalba odbija ne postoji obaveza objavljivanja u "Dan"-u.

4. U maju ombudsman "Dana" dobio je jednu žalbu. Nju mu je 18. maja tekuće godine uputila sudija Hasnija Simonović, predsjednica Udruženja sudija Crne Gore, a povodom teksta "Sudiju optužili za korupciju", koga je "Dan" objavio upravo tog dana, a koji se odnosio na sudiju Osnovnog suda na Cetinju,

Srđana Vujovića. "Tom prilikom" - navela je predsjednica Simonović u žalbi – "iznijeta je činjenica da su pravni zastupnici PC "Rivijera" podnijeli krivičnu prijavu protiv imenovanog sudije jer je donošenjem presude P.br.103/2104. navodno zloupotrijebio službeni položaj i omogućio tužiocima nezakonito prisvajanje imovinske koristi u iznosu od 77.000 eura."

U svojoj žalbi predsjednica Simonović, dalje je kazala: "Imajući u vidu da je krivična prijava podnijeta za krivično djelo koje se goni po službenoj dužnosti, o osnovanosti iste odluku donosi nadležno državno tužilaštvo. U konkretnom slučaju odluku da li će se krivična prijava protiv sudije Vujovića odbaciti, tražiti njena dopuna, narediti istraga zbog postojanja osnovane sumnje da je sudija izvršio krivično djelo koje mu se stavlja na teret i podići optužnica, donijeće Osnovno državno tužilaštvo u Cetinju", kazala je predsjednica Simonović, uz konstataciju da "iz izloženog proizilazi da naslov "Sudiju optužili za korupciju" "ne odgovara istini i čitaoc navodi na pogrešan zaključak o suštini događaja". Zbog toga je ona, ukazujući "na očiglednu povredu Kodeksa novinara usmjerenog na portretisanje sudije Srđana Vujovića kao već optuženog, čime se narušava njegov lični i profesionalni integritet i dostojanstvo", omudsmanu "Dana" dostavila "žalbu na dalju nadležnost i postupanje".

Kako je obaveza ombudsmana "Dana" da prije razmatranja bilo koje pristigle žalbe, prethodno utvrdi da li ona za tako nešto ispunjava kriterijume predviđene Poslovníkom o radu zaštitnika prava čitalaca "Dana", to je primjenom istog, ombudsman ustanovio da ova žalba nije ispunila sve predviđene kriterijume, te je stoga, zbog njene formalne neispravnosti, donio odluku da je odbaci i o tome 20. maja obavijestio predsjednicu Udruženja sudija, Hasniju Simonović:

"Poštovana predsjednice,

Primio sam Vašu žalbu od 18. maja tekuće godine izjavljenu na tekst "Sudiju optužili za korupciju", koga je "Dan" objavio u svom broju od 18.05.2015. godine.

Žalbu, međutim, nijesam mogao uzeti u razmatranje pošto ona nije ispunila kriterijume predviđene članom 3. Poslovnika o radu zaštitnika prava čitalaca "Dana" sa kojim se možete upoznati preko web stranice "Dana". Tim članom predviđeni su kriterijumi koje žalbe moraju da ispune da bi se po njima moglo postupati, a jedan od njih (stav 5) precizira "da se odnose lično na podnosioca žalbe ili da je žalba podnijeta uz pisanu saglasnost lica koje smatra da je oštećeno objavljenim sadržajem".

Jasno je da Vaša žalba nije ispunila taj kriterijum, kao ni, uzgred rečeno, kriterijum iz istog člana da se uz žalbu koja je podnijeta u elektronskom obliku dostavi internet link ka sadržaju koji je objavljen ili skenirani sadržaj ili da je to dato na drugi način u prilogu elektronske pošte.

Zbog svega toga, a shodno već pomenutom članu 3, kao i članovima 4. i 5. Poslovnika o radu zaštitnika prava čitalaca "Dana", bio sam prinudjen da Vašu žalbu odbacim kao formalno neispravnu.

Ovim se, naravno, ne umanjuje moje poštovanje prema Udruženju sudija Crne Gore i prema Vama kao njegovoj Predsjednici", kazao je ombudsman u odgovoru predsjednici Simonović. (maj 2015)

5. U junu mjesecu ombudsman "Dana" dobio je jednu žalbu, koju je svojom odlukom od 12. juna tekuće godine ombudsman djelimično usvojio, a čiju je izreku "Dan" objavio u broju od 14. juna 2015. godine. Ombudsmanu je 6. juna 2015. godine uputio žalbu V.D. iz Pljevalja nezadovoljan pisanjem "Dana", u kako je kazao, osam tekstova, počev još od 2013. godine pa do posljednjeg teksta, objavljenog 20. maja tekuće godine, a čiji je cilj, kako on zaključuje, bila njegova kompromitacija. Pritom je posebno istakao tekst od 08.12.2014. godine, i tekst koga je pod naslovom "Policajca sumnjiče da je ubio djevojku pa izrežirao samoubistvo", "Dan" objavio 20. maja 2015. Shodno članu 3 Poslovnika o radu zaštitnika prava čitalaca "Dana",

ombudsman je u razmatranje mogao uzeti samo drugi tekst, znači tekst od 20. maja tekuće godine, s obzirom da pomenuti član Poslovnika predviđa da se po žalbi može postupati (uslov blagovremenosti) samo ako se podnese u roku od 30 dana od dana objavljivanja sadržaja na koji se ona odnosi.

Vezano za taj tekst V.D. je u žalbi naveo, da se u njemu, za razliku od ostalih tekstova, njegovo ime ne pominje već su dati inicijali, ali da zato drugoj strani, nije "data mogućnost da se odmah izjasni" o navodima "optužujuće strane", čime se, tvrdi on, postupilo suprotno pravilima struke i suprotno načelu 1 kodeksa novinarske etike.

Ombudsman je prihvatio taj žalbeni navod, te uz prethodno pribavljeno izjašnjenje urednika "Hronike, Mitra Rakčevića, donio odluku o djelimičnom usvajanju žalbe, čija je izreka objavljena, kao što je već kazano, u "Danu", u broju od 14. juna tekuće godine, a kojom prilikom je kazano:

"Bez obzira što u dijelu novinarske prakse možda postoji uvjerenje da od osobe, čije je ime dato inicijalima, ne treba zahtijevati izjavu i objavljivati je, što bi se u nekoj drugoj situaciji možda i moglo prihvatiti, to je u ovom slučaju, zbog prevelike osjetljivosti problema i težine optužbe, trebalo uraditi. Zbog toga ombudsman smatra da je propuštanje jedne takve radnje dovelo do kršenja načela 1 Kodeksa novinara, na čemu u žalbi insistira V.D. Pritom, ombudsman upozorava da bi jedna takva izjava morala biti tako objavljena da se njome ne ugrozi snaga zaštitne mjere koja se daje osobi upotrebom inicijala njenog imena.

Ombudsman kategorički odbacuje tvrdnju V.D. da je "Dan" imao namjeru njegove kompromitacije. Takođe, ombudsman i ovu priliku koristi da upozori da u njegovoj nadležnosti nije i ne može biti da se bavi utvrđivanjem činjenica, odnosno time da li je nešto tačno ili nije, što jedino pripada za to nadležnim državnim organima. Isto tako, ombudsman podsjeća da nema

pravo ni da se miješa u uređivačku politiku i rad novinara i urednika "Dana".

Shodno članu 12. Poslovnika, ombudsman obavezuje redakciju "Dana" da objavi ovu odluku u "Danu", i to najkasnije u trećem izdatom broju od dana prijema odluke, i to tako što će objaviti njenu izreku sa obrazloženjem ne dužim od 2.000 slovnih znakova.

Ime podnosioca žalbe, čija je žalba djelimično usvojena, mora biti dato incijalima, kao što je to urađeno u ovoj odluci, ali i u tekstu "Policajca sumnjiče da je ubio djevojku pa izrežirao samoubistvo", kazano je u odluci ombudsmana, objavljenoj u "Danu", 14. juna 2015. godine. (jun 2015)

6. Elektronskim putem ombudsmanu "Dana" obratio se 31.12.2015. godine advokat Branko Čolović iz Budve, u svojstvu punomoćnika kompanije AD "Ski Resort Kolašin 1450" iz Kolašina, a povodom teksta "Ne da legitimitet kriminalnim radnjama", koga je "Dan" objavio u broju od 24. 12. 2015. godine. Konstatacijom da je gospodin Rajko Vlahović, predsjednik Skupštine akcionara AD "Ski resort Kolašin 1450", upotrijebljenom u navedenom tekstu, "Dan" je, po tvrdnji advokata Čolovića, objavio "neistinitu informaciju, jer Rajko Vlahović nije predsjednik Skupštine akcionara AD "Ski resorta Kolašin 1450", niti obavlja bilo kakvu rukovodeću funkciju u kompaniji".

U svojoj želbi, advokat je dalje naveo: "Objavivši ovu neistinu, "Dan" je izvršio povredu načela poštovanja istine iz tačke 1 i načela neprikosновенosti činjenica iz tačke 3 Kodeksa novinara Crne Gore, jer je propustio da prije objavljivanja spornog članka provjeri kod uprave "Ski Resorta Kolašin 1450" da li je g. Vlahović zaista predsjednik Skupštine akcionara. Novinari "Dana" inače imaju kontakt sa g. Bobanom Šćepanovićem, koji je ne samo Izvršni direktor AD "Ski Resorta Kolašin 1450", već u tom svojstvu, po važećem statutu kompanije, predsjedava Skupštinom akcionara. Umjesto da pozovu g. Šćepanovića ili da

provjere koja su lica ovlašćena za zastupanje kompanije prema stanju u Centralnom registru privrednih subjekata, "Dan" je lažno predstavio g. Vlahovića kao predsjednika Skupštine akcionara i omogućio mu da sa pozicije koju nema iznosi negativne stavove prema kompaniji". Tome je advokat dodao da njegov "vlastodavac nema nikakvog razloga da zazire od bilo kakve kritike, jer sve poslove obavlja u skladu sa zakonom, te ga ni malo ne interesuju neozbiljne optužbe g. Vlahovića. Međutim, nedopustivo je da se te optužbe lažno prezentiraju javnosti kao stavovi "predsjednika Skupštine akcinara" - kazao je on, te ombudsmanu "Dana" predložio da "svojom odlukom konstatuje povrede Kodeksa novinara Crne Gore na koje se žalbom ukazuje, te da obaveže "Dan" da objavi odluku Ombudsmana u skladu sa Poslovnikom o radu zaštitnika prava čitalaca "Dana" i u skladu sa Zakonom o medijima".

Shodno Poslovniku o radu zaštitnika prava čitalaca "Dana", ombudsman je zatražio da se o iznesenim žalbenim navodima izjasni autorka osporenog teksta, dopisnica "Dana" iz Kolašina Jelena Šćepanović, čije izjašnjenje, ombudsman prenosi u cjelosti:

"Povodom žalbe koju je advokat Branko Čolović uputio ombudsmanu "Dana", na tekst "Ne da legitimitet kriminalnim radnjama", čiji sam autor, tvrdim da ničim nijesam prekršila Kodeks novinara Crne Gore, tačnije njegova načela 1 i 3, kako je to u pomenutoj žalbi naveo advokat. Gospodin Rajko Vlahović, koji je inače ugledni građanin Kolašina, veoma poznat sredini u kojoj živimo kao pošten i čestit čovjek, koji je godinama bio na čelu nekadašnje "Veletrgovine", nije dao izjavu na moje traženje, već je to saopštio na press konferenciji na koju je pozvao novinare lokalnih medija i dopisnike "Dana" i "Vijesti" iz Kolašina. Uradio je to u prisustvu još dvojice ljudi sa željom da novinari to prenesu javnosti kao njegovu izjavu, odnosno saopštenje za javnost. Uzimajući u obzir poslovnu biografiju g. Vlahovića, njegove godine, reputaciju, nijesam imala nijedan osnovani razlog za sumnju da je to uradio u svojstvu predsjednika Skupštine akcionara AD "Ski-resort Kolašin 1450".

Konferenciji je, takođe, prisustvovao još jedan manjinski akcionar tog društva, g. Boško Vlahović, vrsni pravnik, inače, bivši sekretar nekadašnjeg Ski centra "Bjelasica", koji je potvrdio da je Rajko Vlahović predsjednik Skupštine akcionara. Tom prilikom g. Rajko Vlahović, nama, novinarima, stavio je na uvid i krivičnu prijavu koju je podnio specijalnom državnom tužiocu, na kojoj se potpisao upravo kao predsjednik Skupštine akcionara navedenog društva, što je još jedna činjenica koja ide u prilog mojoj tvrdnji. Neće valjda biti da se specijalnom tužiocu gospodin Vlahović obratio u svojstvu koje mu ne pripada?!

Kada smo kod saradnje sa Bobanom Šćepanovićem, advokat Čolović je djelimično u pravu. Naša saradnja je izuzetna kada se piše o uspješnoj zimskoj sezoni, visini sniježnog pokrivača, broju gostiju, a što se tiče detalja poslovanja Ski centra, informacije su ograničene na plate radnicima, plaćenim porezima i doprinosima. Čim se dotaknemo rada akcionarskog društva tu komunikacija prestaje. Vezano za to, napominjem da sam prije dvije godine zatražila da prisustvujem Skupštini akcionara, ali je isti gospodin Šćepanović kazao da je ona zatvorena za javnost. Nakon toga, novinari nijesu dobili ni saopštenje.

Takođe, napominjem da sam u proteklom periodu, kako bih dobila izjave ili komentare na određene navode kontaktirala i avdokata Čolovića i njegovog kolegu, advokata Mučalicu, ali mi oni nijesu izlazili u susret, ne želeći da odgovore na ono što sam ih pitala. Zato, kad već advokat Čolović i njegov klijent imaju razloga za nezadovoljstvo, predlažem podnosiocu žalbe da javno ospori navode koje je iznio gospodin Rajko Vlahović, umjesto što se obraća ombudsmanu "Dana". Pregledom svih dosada pristiglih žalbi na adresu ombudsmana "Dana", na internet stranici, uočila sam da je najmanje 70 odsto istih uputio gospodin Čolović zbog pominjanja njegovog klijenta u tekstovima koji njima ne odgovaraju. Tako je urađeno i ovog puta. Čolović usmjerava svoju reakciju na to kako se gospodin Vlahović predstavio, a zanemaruje navode koje je on iznio, a koji upućuju na navodne nezakonite radnje. Iz toga jasno

proizilazi da on i njegov klijent pokušavaju da skrenu pažnju sa onoga što je suština Vlahovićevog obraćanja javnosti, koje sam samo vjerodostojno prenijela čitaocima”, stoji u izjašnjenju novinarkе Jelene Šćepanović.

U svom izjašnjenju novinarka Šćepanović je navela dovoljno uvjerljive razloge zbog kojih je mogla biti sigurna da objavljuje tačnu informaciju kad je riječ o funkciji gospodina Rajka Vlahovića. Zbog toga ne može biti govora da je prekršila načela 1 i 3 Kodeksa novinara. Zato je na osnovu njenog izjašnjenja i vlastite ocjene, ombudsman odlučio da odbije žalbu advokata Branka Čolovića, punomoćnika kompanije AD “Ski Resort Kolašin 1450” iz Kolašina. Istovremeno, ombudsman još jednom konstatuje, polazeći ovog puta i od zapažanja novinarkе Šćepanović, da se u ovakvim i sličnim situacijama, ne mogu zaobilaziti novinari, urednici i redakcija “Dana” i izbjegavati javno regovanje na objavljene tekstove. Medijska samoregualicija jeste sastavni dio modernog, profesionalnog novinarstva, ali ni ona ne može uspješno funkcionisati ako izostane javni dijalog, koji je mnogo stariji od nje, na koga ombudsman i ovog puta poziva – kazao je ombudsman na kraju svoje odluke. (decembar 2015)

7. U avgustu mjesecu ombudsman “Dana” dobio je jednu žalbu. Žalbu mu je 29. avgusta 2016. uputio Kabinet potpredsjednika Vlade Crne Gore, prof. dr Petra Ivanovića. Svojom odlukom od 5.septembra ombudsman je pomenutu žalbu odbio i istog dana Kabinetu potpredsjednika Vlade Petra Ivanovića, dostavio navedenu odluku koju ombudsman ovdje prenosi integralno: “Elektronskim putem 29. avgusta 2016. godine, a dan kasnije, i u pisanoj formi, ombudsman “Dana” dobio je žalbu od Kabineta potpredsjednika Vlade Crne Gore prof. dr Petra Ivanovića, koju je potpisala Sandra Ivanović. Žalba se odnosi, kako je u njoj kazano, na “nepravilno objavljivanje” Ivanovićevog reagovanja na tekst sa nadnaslovom “Odluka o isplati staračkih naknada u sukobu sa Zakonom o poljoprivredi”, i naslovom “Ivanović zakinuo 1000 farmera”, koga je “Dan” objavio u broju od 8. avgusta tekuće godine.

Prema navodima žalbe, u predmetnom tekstu "iznijet je niz neistinitih tvrdnji na račun i na štetu potpredsjednika Vlade Crne Gore Petra Ivanovića, i to da je, kada je bio ministar poljoprivrede i ruralnog razvoja zakinuo 1000 primaoca staračke naknade tako što im je oduzeo pravo na to primanje". U žalbi se dalje navodi, da je "gospodin Gošović ustvrdio da je Odluka o bližim uslovima i postupku za isplatu staračke naknade u koliziji sa Zakonom o poljoprivredi i ruralnom razvoju", tako što, u izjavi za "Dan", "tvrdi da poljoprivrednici koji su korisnici subvencija moraju primati i socijalno davanje u vidu staračkih naknada, kao i da će se potruditi da zaštiti prava onih koji su izgubili to primanje".

Povodom ovih Gošovićevih stavova potpredsjednik Ivanović je 11. 08.2016. posredstvom PR Službe uputio "ispravku navedenog teksta uredništvu rubrike "Ekonomija", kao i autoru teksta, Jeleni Veljović. Ispravka je objavljena u "Danu" 12.08.2016. sa nadnaslovom "Potpredsjednik Vlade Petar Ivanović objasno" i naslovom "Spriječio sam zloupotrebe". Medjutim, stoji dalje u žalbi, "reagovanje je skraćeno u djelovima gdje je predsjednik Ivanović demantovao navode Gošovića i saopštio da Vladina Odluka o bližim uslovima i postupku za isplatu staračke naknade nije sporna i nije u koliziji sa Zakonom o poljoprivredi i ruralnom razvoju, što je bila polazna osnova za ostale optužbe koje je iznio gospodin Gošović". Pored toga, stoji dalje u žalbi, "reagovanje nije objavljeno na "odgovarajući način", odnosno nije objavljeno na 5. str. rubrike "Ekonomija", kao što je bio inicijalni tekst, na koji se odnosi reagovanje, već u dnu 6. strane rubrike "Ekonomija".

Zbog toga je od ombudsmana "Dana" žalbom zatraženo da "konstatuje konkretno kršenje" načela 3 Kodeksa novinara/ novinarki Crne Gore, ali i načela 1 pomenutog Kodeksa, "jer DN "Dan" prilikom objavljivanja inicijalnog teksta nije tražio stav "druge strane", u konkretnom slučaju potpredsjednika Ivanovića".

Povodom dobijene žalbe i u njoj iznesenog, a shodno Poslovniku o radu zaštitnika prava čitalaca "Dana", ombudsman je zatražio izjašnjenje od novinarkе Jelene Veljović, koje prenosi integralno:

"Smatram da načinom objavljivanja reagovanja potpredsjednika Vlada Petra Ivanovića, na tekst "Ivanović zakinuo 1000 farmera", koje je "Dan" objavio 12. avgusta tekuće godine, ni u jednom dijelu nije prekršen Kodeks novinara/novinkarki Crne Gore, ni Zakon o medijima.

Svi konkretni navodi gospodina Ivanovića, kojim demantuje izjavu poslanika Nevena Gošovića, objavljeni su u cjelosti i nijedan bitan navod, koji se odnosi na konkretni tekst, nije izostavljen. Na taj način je, po mom mišljenju, ispoštovan član 27 Zakona o medijima, kojim se kaže: "Pod ispravkom, u smislu ovog zakona, podrazumijeva se informacija kojom se ispravljaju pogrešni ili neistiniti navodi u objavljenom programskom sadržaju. Pod odgovorom, u smislu ovog zakona, podrazumijeva se informacija kojom se argumentovanim navodima pobijaju, suštinski ispravljaju ili dopunjuju navodi u objavljenom programskom sadržaju".

Iz reagovanja, koje je redakciji "Dana" dostavio gospodin Ivanović, izostavljene su samo kvalifikacije, koje se mogu smatrati vrijedjanjem dnevnog lista "Dan", na šta sam, po svom sudu, imala pravo po članu 30 istog Zakona, kojim je propisano: "Medij je dužan da objavi ispravku ili odgovor na objavljeni programski sadržaj, osim ako: (stav 1 Zakona) se ispravka ili odgovor ne odnose na programski sadržaj zbog kojeg se zahtijeva njihovo objavljivanje ili ne sadrže podatke u vezi sa navodima iznesenim u programskom sadržaju, kao i u stavu 6 istog člana pomenutog Zakona, koji glasi: "ako se ispravka ili odgovor ne odnose na programski sadržaj za koji lice tvrdi da ga ispravlja ili na njega odgovara".

Smatram da sam po tom članu Zakona, a da bi reagovanje bilo objavljeno, u smislu njegovog člana 28, imala pravo da izostavim

rečenice, koje se ne odnose na demantovanje konkretnih navoda, odnosno demantovanje sadržaja teksta, konkretno rečenicu: "Ne mareći za novinarsku etiku, DN "Dan" u kontinuitetu svjesno prenosi stavove samo jedne strane – u ovom slučaju poslanika Demokrata Nevena Gošovića, koji temu staračkih naknada politikantski eksploatiše u predizborne svrhe", a zatim i rečenicu: "Pozivam gospodina Gošovića i DN "Dan" da dostave dokaze koji potvrđuju da sam bilo koga zakinuo. Ali konkretno, bez politikantske priče. A da li se među takvim licima nalaze i simpatizeri Demokrata prepuštam gospodinu Gošoviću da provjeri i izvijesti crnogorsku javnost", objasnila je Veljović i dalje kazala:

"Takođe, izostavljena je i rečenica u kojoj gospodin Ivanović kaže da Odluka o bližim uslovima i postupku za isplatu staračke naknade nije u koliziji sa Zakonom o poljoprivredi i ruralnom razvoju, jer je već sadržana u reagovanju koje je objavljeno, pa bi predstavljala samo ponavljanje već rečenog, kao i rečenica, koja je, po procjeni novinara bila suvišna, s obzirom da sadrži opštepoznatu stvar – da "zloupotreba prava nije u skladu ni sa jednim evropskim standardom, jer je jasno da zloupotreba bilo koje vrste, a i sam pojam zloupotrebe, nije u skladu sa zakonima bilo koje zemlje, kao ni evropskim standardima". Smatrala sam da ta rečenica nije bila od presudnog značaja za čitaoce, niti za razumijevanje navedene problematike.

Ponavljam: svi ostali Ivanovićevi navodi, kojim on pojašnjava da se nije radilo o zakidanju, odnosno uskraćivanju prava na isplatu staračke naknade jednom broju korisnika, korektno su objavljeni.

Istina je da drugu stranu nijesam kontaktirala i da od gospodina Ivanovića nijesam zatražila izjavu, jer se radilo o zvaničnim aktima, odnosno odluci i zakonu, koji su objavljeni u "Službenom listu", a iz novinarske prakse je poznato da u slučajevima kada su predmet teksta zvanični dokumenti, sudske presude, zakoni i slično, ne postoji striktna obaveza pozivanja "druge strane".

Jedino što donekle mogu da prihvatim kao svoju odgovornost je to što je reagovanje objavljeno na 6 strani "Ekonomije", umjesto na strani 5, na kojoj je objavljen inicijalni tekst. Ali, zbog priliva važnih dnevnih informacija to je bilo neizvodljivo, bez drastičnog kraćenja teksta. Kako bih, s druge strane, ispoštovala predviđeni zakonski rok za objavljivanje reagovanja, odlučila sam da tome dam prednost, ubijedjena da time postížem i profesionalnu etičnost", kazala je u svom izjašnjenju Jelena Veljović.

Povodom žalbe potpredsjednika Vlade, prof. dr Petra Ivanovića, ombudsmanu je izjašnjenje uputio i zamjenik glavnog i odgovornog urednika "Dana" Nikola Marković, koji je u njemu naveo:

"Ako novinar obrađuje neku temu i pri tom se koristi zvaničnim dokumentima, na primjer Vlade Crne, onda nije neophodno zvati predstavnika Vlade, jer je njegov stav već sadržan u pomenutom dokumentu, već samo oponente Vladinog stava. Ukoliko bi se, pored ovog, zvao ministar da prokomentariše komentar nekog lica na njegov dokument, došlo bi do neravnopravnog položaja, jer bi argumenti Vlade bili predstavljeni dva puta, a stav njihovih oponentata samo jednom.

Napominjem da je ovo moj stav, a da su mišljenja po ovom pitanju, medju ekspertima podijeljena.

Kada je u pitanju konkretna situacija sa potpredsjednikom Vlade, g. Petrom Ivanovićem, predlažem i nudim da se kroz formu intervjua njemu omogući da iznese svoje stavove na teme od opšteg interesa i onog što smatra relevantnim" – saopštio je Marković.

Izjašnjenja i novinarkе Jelene Veljović i zamjenika glavnog i odgovornog urednika "Dana" Nikole Markovića, ombudsman "Dana" prihvatio je kao razložno, objektivno i na novinarskoj praksi utemeljeno odredjenje prema žalbenim navodima

konkretnog slučaja. Gotovo svakodnevni "sudar" u novinarstvu između vremenskih i zakonskih rokova, i stalnih prostornih novinskih ograničenja, po ocjeni ombudsmana, novinarka Veljović je riješila na primjeren i prihvatljiv način, koji ne smije biti pravilo, već samo izuzetak. Ali, pod uslovom da se prethodno jasno napravi razlika između ispravke i odgovora, koja nije samo formalna, nego mnogo više suštinska. To je ono na čemu svakodnevno ukazuje upravo praksa medijske samoregulacije, suočavajući se sa ovakvim i sličnim situacijama.

Kroz svoje izjašnjenje zamjenik glavnog i odgovornog urednika "Dana", uvjerljivo je objasnio da u istrajnom traganju za istinom nije uvijek neophodno imati i drugu stranu, ali da su dijalog i interaktivni pristup novinarstvu njen suštinski preduslov.

Zato je na podlozi njegovog i izjašnjenja novinarkе Veljović, te na osnovu vlastite analize, ombudsman donio odluku da odbije žalbu Kabineta potpredsjednika Vlade prof.dr Petra Ivanovića, vjerujući da će on prihvatiti poziv urednika Markovića za intervju, koji bi, uz ostalo, osnažio i potrebu međusobnog povjerenja i saradnje, a u cilju jačanja objektivnog i cjelovitog informisanja javnosti".

Na kraju svoje odluke, ombudsman je podsjetio, da shodno članu 12. Poslovnika o radu zaštitnika prava čitalaca "Dana", za odluke kojima se žalba odbija ne postoji obaveza objavljivanja u "Dan"-u. (Avgust 2016)

8. Elektronskim putem PR Služba Ministarstva poljoprivrede i ruralnog razvoja Vlade Crne Gore, obratila se 2. septembra tekuće godine ombudsmanu "Dana" žalbom, koja mu je kasnije dostavljena i u pisanoj formi. Žalbu su potpisali, u ime PR Službe Irena Kovačević, i sekretar Ministarstva Nemanja Katnić, a podnesena je, kako stoji u njoj, "zbog neobjavljivanja reagovanja Ministarstva poljoprivrede i ruralnog razvoja" povodom teksta objavljenog u "Danu", 3. avgusta 2016. godine, u rubrici "Ekonomija", sa nadnaslovom "Darko Stijepović ukazuje na privilegije omogućene kompaniji Pelengić trejd"

i naslovom "Dobio kredit za pilanu, a nije imao koncesije". U pomenutom tekstu, kazano je dalje u žalbi, "iznijet je niz neistinitih tvrdnji na račun Ministarstva poljoprivrede i ruralnog razvoja. Gospodin Darko Stijepović, direktor NVO Centar za razvoj Durmitora, po svom ustaljenom običaju, iznio je niz neistina, koje su DN Dan, ne mareći za elementarna pravila novinarske profesije, objavile. Gospodin Stijepović je ustvrdio da je Ministarstvo poljoprivrede na čelu sa tadašnjim ministrom Petrom Ivanovićem privilegovalo kompaniju "Pelengić trejd" dodjelom kreditnih sredstava iz Abu Dabi razvojnog fonda, povezujući dobijanje kreditnih sredstava sa uslovom vezanim za dobijanje koncesija na šume na Žabljaku" – stoji u žalbi.

U njoj se dalje kaže da je "PR Služba Ministarstva poljoprivrede i ruralnog razvoja, a u cilju istinitog informisanja javnosti uputila 04. avgusta 2016. redakciji DN "Dan" reagovanje u kome demantuje neistine koje je izrekao gospodin Stijepović". Ali, kako "Dan" nije objavio reagovanje - koje je sa žalbom dostavljeno ombudsmanu - PR Služba tog Ministarstva zatražila je svojom žalbom od ombudsmana "Dana" da on konstatuje kršenje načela 3 i načela 1 Kodeksa novinara/novinarki Crne Gore.

Povodom iznijetih žalbenih navoda i zatražene reakcije ombudsmana, ombudsman se, shodno Poslovniku o radu zaštitnika prava čitalaca "Dana", obratio novinarki-reporterki redakcije "Ekonomija" u "Danu", Jeleni Veljović, autorki osporenog teksta, i od nje dobio izjašnjenje, koje prenosi u cjelosti:

"Reagovanje na tvrdnje direktora NVO Centar za razvoj Durmitora Darka Stijepovića, nije objavljeno, iz razloga što mi je aktuelni ministar poljoprivrede Budimir Mugoša, u telefonskom razgovoru, a nakon što je na mejl redakcije stiglo sporno reagovanje, kazao da se ne radi o stavu Ministarstva poljoprivrede i ruralnog razvoja, te da PR Služba te institucije nije imala njegovo odobrenje da reagovanje sa tom sadržinom dostavi redakciji, ali ni da ga objavi na sajtu Ministarstva. Ministar Mugoša mi je to potvrdio i SMS porukom, nakon

moje molbe da mi sadržaj našeg telefonskog razgovora potvrdi i pismenim putem. SMS poruku sam dobila u 13 i 03 sati, dana 7. septembra tekuće godine, a ona glasi : “Da, to je stav uzurpatora moga sajta, tj. Petra Ivanovića, a ne moj, međutim, oni imaju pristup sajtu iz ko zna kog razloga i mene niko ne pita... Ja sam u Bugarskoj do nedjelje”.

Takođe, Mugoša je o opstrukcijama sa kojima se suočava u Ministarstvu na čijem je čelu, govorio i u intervjuu koji je dao “Danu”.

Da se radi o reagovanju upravo Ivanovića, a ne Ministarstva poljoprivrede, govori i stil pisanja, koji je poznat svim novinarima koji su imali prilike da sarađuju sa njim u periodu dok je bio ministar poljoprivrede. Da je Ivanović potpisao sporno reagovanje, s obzirom da je u saopštenju Stijepovića direktno prozvan, reagovanje bi bilo objavljeno, kao što je to urađeno i u slučaju sa tekstom “Ivanović zakinuo 1000 farmera”.

Lično smatram da se načinom na koji je napisano reagovanje i načinom na koji se pokušava plasirati u javnosti, kao da je to stav Ministarstva, i novinar i redakcija dovode u nezavidan položaj i da se na taj način, indirektno, radi na pokušaju sabotiranja saradnje koju “Dan” ima sa Ministarstvom poljoprivrede”, kazala je u svom izjašnjenju novinarka Veljović.

Istovjetan stav iznio je ombudsmanu u svom izjašnjenju i zamjenik glavnog i odgovornog urednika “Dana”, Nikola Marković:

“Situacija je potpuno jasna. Ministar poljoprivrede gospodin Mugoša je saopštio da to nije reagovanje Ministarstva poljoprivrede, već da su pojedini službenici zloupotrijebili službeni položaj i mimo njegovo znanja prosljedili reagovanje. To je razlog zašto ga nismo objavili.

Koristim i ovu priliku da se u ime redakcije “Dana” zahvalim ministru Mugoši koji nam je ukazao na ovaj slučaj”, kazao je urednik Marković.

U izjašnjenjima novinarkе Jelene Veljović i zamjenika glavnog i odgovornog urednika "Dana" Nikole Markovića, dovoljno jasno i nedvosmisleno iznesen je razlog zbog kojeg nije objavljeno predmetno reagovanje. Svakako, da je u svemu ključna izjava aktuelnog ministra poljoprivrede i ruralnog razvoja, gospodina Budimira Mugoše. Zbog svega toga ombudsman je donio odluku da odbije žalbu PR Službe Ministarstva poljoprivrede i ruralnog razvoja, smatrajajući da joj nije potrebno posebno obrazloženje, jer bi to vodilo u ponavljanje onoga što je eksplicitno sadržano u izjašnjenjima, ili bi prevazilazilo nadležnost ombudsmana u jednom slučaju koji nije uobičajen.

Ombudsman je podsjetio, da shodno članu 12. Poslovnika o radu zaštitnika prava čitalaca "Dana", za odluke kojima se žalba odbija ne postoji obaveza objavljivanja u "Dan"-u. (sept 2016)

9. Služba za informisanje Demokratske partije socijalista Crne Gore, uputila je ličnom dostavom, 9. septembra 2016. godine ombudsmanu "Dana" četiri odvojene žalbe, a povodom tekstova objavljenih u "Danu" i na njegovom portalu: "Pokušala da sakrije gubitak od tri miliona ("Dan", 3.09.2016), "Oštetili Plantaže za 270 hiljada eura" ("Dan", 7.09.2016), "Tužilac nezakonito amnestirao Zoricu Kovačević" ("Dan", 7.09.2016) i "DPS ide sam, Milo nosilac liste" ("Dan", 7.09.2016). Kako je za prve tri žalbe, žalbeni osnov istovjetan, a kako se i o njima i o četvrtoj žalbi, zamjenik glavnog i odgovornog urednika "Dana" Nikola Marković, odredio u sklopu istog izjašnjenja, ombudsman je smatrao cjelishodnim da o njima objedinjeno odluči.

U tri prve žalbe, uz kraća obrazloženja, konstatovano je da je u tekstovima "Pokušala da sakrije gubitak od tri miliona", "Oštetili Plantaže za 270 hiljada eura" i "Tužilac nezakonito amnestirao Zoricu Kovačević", prekršeno načelo 9.1 podtačka (a) Kodeksa, odnosno pretpostavka nevinosti, a u tekstu "Tužilac nezakonito amnestirao Zoricu Kovačević", uz to načelo, i načelo 1.3 podtačka (a) Kodeksa. Zato je ombudsmanu žalbama predloženo da usvoji ove žalbe i "preduzme mjere iz svoje nadležnosti".

U četvrtoj žalbi, tačnije u žalbi koja se odnosi na tekst "DPS ide sam, Milo nosilac liste", kazano je da je prekršeno načelo 2.3 podtačka (a) tako što je u tekstu u kome se govori da će lider DPS-a, gospodin Milo Djukanović, biti nosilac liste, "plasirana fotografija sa partijskog sastanka u Ulcinju", koja po navodima žalbe, nije adekvatna ilustracija pomenutom prilogu. Takođe, vezano za ovaj tekst, istaknuto je dalje u žalbi, "jedan od podnaslova u boksu "Spremni na arbitražu oko granice s Kosovom" nije pažljivo odabran i može dovesti u zabludu čitaoca". Zbog toga je i ovom žalbom ombudsmanu "Dana" predloženo "da usvoji ovu žalbu, utvrdi povrede Kodeksa novinara na koje je žalbom ukazano, te da preduzme mjere iz svoje nadležnosti".

Kako je, shodno Poslovniku o radu zaštitnika prava čitalaca "Dana" (dostupan na internet stranici ombudsmana), ombudsman dužan da prije razmatranja konkretne žalbe (u ovom slučaju žalbi) utvrdi njenu formalnu ispravnost, to je ombudsman, primjenom člana 3 Poslovnika, utvrdio da tri već pomenute žalbe, koje za žalbeni osnov imaju kršenje pretpostavke nevinosti, ne ispunjavaju uslove propisane tim članom, konkretno njegovim stavom 5, koji zahtijeva: "da se žalbe odnose lično na podnosioca žalbe ili da je žalba podnijeta uz pisanu saglasnost lica koje smatra da je oštećeno objavljenim sadržajem". Kako navedene žalbe nijesu zadovoljile taj uslov, to je ombudsman, saglasno članu 5 Poslovnika, donio odluku da ih odbaci. S druge strane, za žalbu koja je izjavljena povodom teksta "DPS ide sam, Milo nosilac liste", ombudsman je utvrdio da ispunjava tražene formalne uslove i uzeo je u razmatranje.

U daljem postupku, a opet, saglasno Poslovniku o radu zaštitnika prava čitalaca "Dana", ombudsman je o navedenoj žalbi zatražio izjašnjenje zamjenika glavnog i odgovornog urednika "Dana" Nikole Markovića, istovremeno zahtijevajući da se on izjasni i o tri druge žalbe, bez obzira na njihov formalni nedostatak i ombudsmanovu odluku da ih odbaci, imajući baš na umu značaj prezumpcije nevinosti. Urednik Marković je to i uradio i

ombudsmanu dostavio izjašnjenje, koje ombudsman prenosi integralno:

“Žalba koja se odnosi na fotografiju mislim da nije objektivna, jer se u tekstu navode stavovi predsjednika DPS-a koje je, između ostalog, saopštio i tokom posjete Ulcinju i Baru odgovarajući na pitanja novinara. Fotografija koja prati tekst nema negativan karakter, niti omalovažava na bilo koji način, ni DPS ni njenog predsjednika. Naprotiv.

Što se tiče naslova boksa “Spremni na arbitražu oko granice s Kosovom”, smatram da on odražava suštinu, jer jasno odražava stav da Crna Gora nema problem oko toga, da se ne plaši ni arbitraže i da to za našu državu ne predstavlja problem. Dakle, ni tu nema negativne konotacije niti namjere da se nanese šteta onome ko je davao izjavu. Kao urednik smatram da bi najprecizniji naslov pomenutog boksa bio: “Crna Gora spremna i na arbitražu sa Kosovom”, ali to su već finese koje ne utiču dominantno na suštinu teksta.

Što se tiče ostale tri žalbe, jasno je da one iz formalnih razloga trebaju biti odbačene, jer ih nijesu podnijela lica koja na to imaju pravo po Poslovniku o radu ombudsmana. No, smatram da ovakve primjedbe koje se tiču javnog interesa ne treba posmatrati samo formalno, već i suštinski.

Kao urednik Dana nalazim da u njima ima osnova i da ih treba razmotriti, bez obzira na formalne nedostatke.

Detaljno analizirajući primjedbe održao sam redakcijski sastanak i ukazao novinarima i urednicima, da se mora voditi računa o prezumciji nevinosti bilo kog lica o kojem se piše. Treba biti realan i reći da je to, uglavnom, kada su u pitanju naslovi, problem većine medija u zemljama bivše SFRJ, jer su naslijedjene forme iz nekadašnje socijalističke domovine, kada se o pretpostavci nevinosti nije pretjerano vodilo računa. Kako god, problem postoji i njime se bavimo u redakciji “Dana” već duži period.

U konkretnim slučajevima, ukazao sam novinarima i urednicima rubrika da je trebalo koristiti pasive kako bi se izbjeglo kršenje prezmucije nevinosti.

Na primjer, umjesto naslova, "Oštetili Plantaže za 270 hiljada", moja sugestija je, "Plantaže oštećene 270 hiljada" ili, umjesto naslova "Pokušala da sakrije gubitak od tri miliona", treba da stoji naslov "Sakriven gubitak od tri miliona".

Na ovaj način čitaoci bi takodje, bili informisani šta se desilo, i zbog čega tužilastvo preduzima određene radnje, ali se ne bi tvrdilo da su to uradile konkretne osobe i tako bi pretpostavka nevinosti bila sačuvana sve do okončanja istrage ili eventualno sudske presude.

U cilju podizanja profesionalnog nivoa tekstova u "Danu", na redakcijskom kolegijumu upozorio sam i opomenuo autore i urednike, u čijoj su nadležnosti pomenuti tekstovi, da sa više pažnje određuju naslove", kazao je u svom izjašnjenju Nikola Marković.

Ombudsman je prihvatio izjašnjenje urednika Nikole Markovića, pozdravljajući njegovo upozorenje izrečeno na redakcijskom kolegijumu novinarima i urednicima u pogledu obaveze dosljednog poštovanja pretpostvake nevinosti i iznalaženju najpogodnijih naslovnih formi da se to postigne. Bez obzira što je iz formalnih razloga morao odbaciti navedene žalbe, ombudsman "Dana" potrebu poštovanja prezmucije nevinosti, smatra jednom od ključnih novinarskih obaveza, koja se mora neizostavno sprovoditi u svakom slučaju koji to zahtijeva. To je nešto na čemu ombudsman kontinuirano insistira, kao, uostalom, i na maksimalnom poštovanju, u mjeri u kojoj je to moguće, svih ostalih načela Kodeksa novinara/novinarki Crne Gore.

Ujedno, ombudsman je prihvatio uvjerljivom i, u profesionalno-etičkom smislu sasvim ubjedljivom, argumentaciju kojom je urednik Marković osporio navode iz žalbe, podnijete povodom

teksta "DPS ide sam, Milo nosilac liste", te odlučio da tu žalbu odbije.

Ombudsman je, na kraju, podsjetio da, shodno Poslovniku o radu zaštitnika prava čitalaca "Dana", za odluke kojima se žalba odbija ne postoji obaveza objavljivanja u "Danu", i da, logično, takva obaveza ne postoji ni za odluke kojima se žalbe odbacuju. (sept 2016)

10. U decembru 2016. ombudsman "Dana" dobio je jednu žalbu. Uputio mu je 5. decembra Almer Mekić iz Bijelog Polja. Njegovu žalbu ombudsman je odbio svojom odlukom od 12. decembra, koju ovdje objavljuje. "Elektronskim putem ombudsmanu "Dana" žalbom se 5. decembra tekuće godine obratio Almer Mekić iz Bijelog Polja, direktor NVO "Euromost", a povodom teksta "Vozi opštinsko vozilo, zaposlio ženu u Opštini", koga je "Dan" objavio u svom broju od 1. decembra tekuće godine. U žalbi, Mekić je naveo da se u naznačenom tekstu dopisnika Milovana Novovića, "bez ijednog dokaza vrijeđaju on i njegova porodica od takozvane organizacije koja sebe naziva NVO Mreža sjevera". Zbog toga je on, kako je kazao u žalbi, od novinara "Dana" zatražio "da prije objavljivanja pomenutog teksta, zatraži legitimisanje od podnosioca saopštenja koje nije ni potpisano ni ovjereno", o šta se novinar, kako navodi, ogлуšio. Mekić tome u žalbi dodaje da je u "saznanju da pomenuta organizacija i ne postoji i da se radi o lažnom saopštenju koje se šalje medijima kao bi se iskompromitovala njegova porodica i on". Gospodin Mekić je na kraju u žalbi naveo da je "o čitavom slučaju obavijestio tužilaštvo, kao i druge institucije", a što je bio razlog da se obrati i ombudsmanu "Dana", nakon čije reakcije traži da se uredništvo lista "Dan" na istom mjestu na kojem je objavljen tekst, izvini njemu i njegovoj porodici.

Shodno Poslovniku o radu zaštitnika prava čitalaca "Dana", ombudsman je sa sadržinom žalbe gospodina Mekića, upoznao uredništvo "Dana" i od njega zatražio objašnjenje.

Na ombudsmanov zahtjev odgovorila je urednica u "Danu" Ljiljana Radenović, čije izjašnjenje ombudsman daje integralno: "Shodno dopisu koji sam dobila od ombudsmana dnevnih novina "Dan" o žalbi i zahtjevu predsjednika NVO "Euromost", kao urednik koji je uređivao strane u rubrici Regioni kada je objavljen tekst "Vozi opštinsko vozilo, ženu zaposlio u opštini", izjavljujem sledeće:

-Niti je moja dužnost, niti je dužnost novinara koji je radio tekst da, kako navodi gospodin Mekić, "legitimiše potpisnike saopštenja".
-Ukoliko gospodin Mekić želi da se informiše o tome ko stoji iza saopštenja NVO Mreža sjevera, postoji registar nevladinih organizacija u nadležnom ministarstvu pa se na toj adresi može informisati" - navela je u svom izjašnjenju urednica Radenović.

Objašnjenje koje je u svom izjašnjenju ombudsmanu iznijela urednica u "Danu", Ljiljana Radenović, ombudsman je ocijenio logičnim i prihvatljivim. S druge strane, analizom teksta "Vozi opštinsko vozilo, zaposlio ženu u Opštini", ombudsman je utvrdio da je gospodinu Mekiću, upravo onako kako to nalaže etički standard, ustupljen adekvatan prostor koji je on iskoristio da opširno iznese svoj stav o NVO Mreža sjevera. Jedan dio te njegove izjave u sklopu tog teksta i naglašeno je istaknut, u antrfileu "Euromost' podnio krivičnu prijavu". Zato, posmatrano s medijskog etičkog gledišta, u duhu kojeg ombudsman jedino može postupati, ombudsman smatra da nije došlo do kršenja Kodeksa novinara/novinarki, kako je to u žalbi naveo gospodin Mekić, u kojoj, međutim, nije precizirano u odnosu na koje je konkretno načelo Kodeksa traženo da se to kršenje konstatuje. Iz tih razloga, ombudsman "Dana" je donio odluku da odbije žalbu gospodina Almera Mekića, uz napomenu, što je samo po sebi jasno, da u nadležnosti ombudsmana nije i ne smije biti da utvrdjuje da li je nešto istina ili nije, odnosno da li je nešto tačno ili nije.

Na kraju svoje odluke, a shodno članu 12. Poslovnika o radu zaštitnika prava čitalaca "Dana", ombudsman je konstatovao da

za odluke kojima se žalba odbija ne postoji obaveza objavljivanja u "Danu". (decembar 2016)

11. Ombudsman "Dana" dobio je u junu jednu žalbu. Nju mu je 22. juna 2017. godine uputila Tea Gorjanc –Prelević, izvršna direktorica NVO Akcije za ljudska prava, a povodom teksta u "Danu" od 13. juna iste godine, u kome je novinar Dražen Živković objavio puno ime i prezime žrtve seksualnog nasilja. Gorjanc-Prelević je žalbu podnijela uz pisanu saglasnost oštećene strane, čime je ispunila formalni uslov iz Poslovnika o radu zaštitnika prava čitalaca "Dana", potreban da bi ombudsman žalbu mogao uzeti u razmatranje i donijeti odluku po njoj.

Naslov spornog teksta i druge detalje ombudsman ovom prilikom neće pominjati, kako oštećenu i njenu maloljetnu djecu, koja su prisustvovala navedenom nasilničkom ponašanju, ne bi eventualno doveo u situaciju da ponovo pate. Ombudsman smatra da se time ništa ne mijenja u suštinskom smislu.

Uz konstataciju da su pomenutim tekstom prekršena načela 7 i 8 Kodeksa novinara/novinarke Crne Gore, u žalbi je ukazano da je u njemu "navedeno puno ime i prezime F.G. koji je uhapšen pod sumnjom da je napao, pretukao i silovao suprugu u prisustvu maloljetne djece, pri čemu je objavljeno puno ime njegove supruge koja je bila žrtva takvog nasilničkog ponašanja", a navođenjem naselja gdje oni žive, što je novinar uradio, članovi porodice su, kako je rečeno, "još više identifikovani". Zato podnositeljka žalbe smatra da su "ova gospodja i njena djeca ovakvim obavljanjem informacija iz njihovog ličnog života, pored osnovne traume koju su pretrpjeli, doživjeli i dodatne duševne bolove zbog neopravdanog narušavanja privatnosti i teške povrede ličnog integriteta".

Iz svih tih razloga žalbom je od ombudsmana zatraženo "da odmah obezbijedi uklanjanje spornog sadržaja sa punim imenima žrtava iz pomenute porodice sa internet izdanja". Podnositeljka žalbe je iskazala spremnost i na medijaciju,

dok će u protivnom “podnijeti tužbeni zahtjev protiv “Dana” nadležnom sudu, i tako pokrenuti spor koji ispunjava sve uslove da bude zatvoren za javnost zbog opravdanog interesa zaštite privatnosti” oštećene osobe i njene djece.

Shodno Poslovniku o radu zaštitnika prava čitalaca “Dana”, ombudsman je o svemu obavijestio uredništvo, a tokom kasnije sprovedenog postupka tim povodom dobio i izjašnjenja od Nikole Markovića, zamjenika glavnog i odgovornog urednika “Dana”, Mitra Rakčevića, urednika rubrike “Hronika”, i novinara te rubrike i autora spornog teksta, Dražena Živkovića. Njihova izjašnjenja su neosporno pokazala da je u pomenutom tekstu novinar Dražen Živković grubo prekršio načelo 9, smjernicu 9.1 (e), što je u datom kontekstu neminovno dovelo i do kršenja načela 7 i 8 Kodeksa novinara/novinarki Crne Gore, pa je ombudsman 27. juna 2017. godine donio odluku kojom je usvojio žalbu Tee Gorjanc Prelević i njoj je poslije prosljedio, prihvatajući sve navode i ocjene koje je ona iznijela u žalbi. Podsjetio je i na navedenu smjernicu u kojoj se kaže: “Mediji ne smiju da otkrivaju identitet žrtava seksualnog nasilja ili da objavljuju materijal koji bi mogao da doprinese otkrivanju njihovog identiteta. Drugačije se može postupiti samo ako su žrtve saglasne da im se otkrije identitet ili ako zakon ovlašćuje medije da to učine”. Polazeći od citirane smjernice ombudsman je dao i obrazloženje odluke: “U svojim izjašnjenjima urednici Marković i Rakčević su potvrdili da je u pomenutom tekstu taj ključni etički imperativ pogažen, a, s druge strane, autor teksta Dražen Živković, u svom izjašnjenju nije ponudio nijedan argument koji bi govorio suprotno. Umetanjem imena u inicijale policijskog saopštenja, što je konstatovao njegov pretpostavljeni, urednik Mitar Rakčević, navođenjem uz to još i mjesta (naselja) stanovanja žrtve, što je dodatno neprihvatljivim označila i gospođa Gorjanc-Prelević – novinar Živković je neosporno napravio grubo kršenje Kodeksa, kako je to u svom izjašnjenju okvalifikovao i zamjenik glavnog i odgovornog urednika “Dana” Nikola Marković”, ne prejudicirajući pritom odluku ombudsmana.

Na podlozi ovako donesene odluke, izvršna direktorica Akcije za ljudska prava Tea Gorjanc-Prelević, prihvatila je da se spor riješi medijacijom, uz učešće uredništva "Dana" – čime je ostvarena suštinska funkcija ombudsmanovog rada, koji je u svojoj odluci upozorio da se u njenom sprovođenju oštećena i njena djeca ničim ne dovedu u situaciju da ponovo pate i da se u cijelom slučaju poštuje pretpostavka nevinosti.

Uz uvjerenje da će oštećenoj strani ovo donekle biti satisfakcija, ombudsman koristi priliku da i kroz ovaj slučaj, novinare "Daana" dodatno upozori na obavezu striktnog poštovanja Kodeksa novinara/novinarki Crne Gore, kako se ovakva ili slične situacije više ne bi ponovile. (jun 2017)

DODATAK IV

AGENCIJA ZA ELEKTRONSKE MEDIJE:⁹⁵

Crna Gora

AGENCIJA ZA ELEKTRONSKE MEDIJE

Broj: 02-1226/2

Podgorica, 08.11.2011.godine

Na osnovu člana 140 i 141 Zakona o elektronskim medijima („Sl.list CG”, br. 46/10 i 40/11), direktor Agencije za elektronske medije donosi

RJEŠENJE

1. Privrednom društvu “Televizija Vijesti” d.o.o. iz Podgorice, emiteru programa “Televizija Vijesti”, izriče se upozorenje, kao upravno-nadzorna mjera zbog kršenja čl. 55. st. 1 Zakona o elektronskim medijima („Sl.list CG”, br. 46/10 i 40/11), čl. 6 st. 1 al. h, čl. 12 st. 1, čl. 13 st. 1, 2 i 3 i čl. 29 st. 1 i 3 Pravilnika o programskim standardima u elektronskim medijima (“Sl. list CG”, br. 35/11) i tač. 2.3., tač. 7.1. i 7.3. Odobrenja za emitovanje br. O-TV-K-19 od 21.07.2011.god., povodom emitovanja vtdeo-snimka ubistva Aleksandra Pejanovlća, u okviru informativnih emisija “Vijesti u pola 7” (od 18:29:00 do 18:31:38 sati) i “Vijesti u poia 11” (od 22:28:37 do 22:31:16 sati), dana 24.10.2011. godine.

⁹⁵ http://www.ardcg.org/index.php?option=com_docman&task=cat_view&gid=29&Itemid=26

2. Nalaže se privrednom društvu "Televizija Vijesti" d.o.o. da usaglasi emitovanje programskih sadržaja sa standardima propisanim u zakonu, podzakonskim aktima Agencije I izdatom Odobrenju, a posebno da vodi računa prilikom emitovanja priloga u informativnim emisijama sa uznemiravajućim ili nasilnim scenama, koje bi mogle štetno uticati na maloljetnike ili druge ranjive grupe, kao i da uz novinarsku pažnju pruža informacije koje se odnose na krivične postupke.

3. Privredno društvo "Televizija Vijesti" d.o.o. je dužno da, u skladu sa članom 140. stav 3 Zakona o elektronskim medijima, informaciju o Izrečenoj mjeri iz tač. 1 ovog rješenja objavi u informativnim emisijama „Vijesti u pola 7” i „Vijesti u pola 11”.

4. Agencija za elektronske medije upozorava da će svako ponovno kršenje odredbi zakona i akata Agencije iz tač. 1 ovog rješenja rezultirati strožijim kaznama.

5. Protiv ovog rješenja može se podnijeti žalba Savjetu Agencije za elektronske medije u roku od 15 dana od dana njegovog dostavljanja.

6. Ovo rješenje će se objaviti na veb sajtu Agencije za elektronske medije www.ardca.org.

7. Ovo rješenje stupa na snagu danom donošenja.

Obrazloženje

U okviru redovnog monitoringa programskih sadržaja, Agencija za elektronske medije je utvrdila da je Privredno društvo "Televizija Vijesti" d.o.o. iz Podgorice, emiter programa „Televizija Vijesti”, dana 24.10.2011. godine, u okviru informativnih emisija „Vijesti u pola 7” (od 18:29:00 do 18:31:38 sati) i „Vijesti u pola 11” (od 22:28:37 do 22:31:16 sati), emitovalo video-snimak sa bezbjednosne kamere, na kojem se jasno vidi ubistvo Aleksandra Pejanovića.

Na osnovu analize emitovanog programskog sadržaja Agencija za elektronske medije je pokrenula postupak radi utvrđivanja da li je emiter programa „Televizija Vijesti” emitovanjem programskih sadržaja dana 24.10.2011. godine, prekršio odredbe čl. 55, st. 1 Zakona o elektronskim medijima, čl. 6 st. 1 al. h, čl. 12 st. 1; čl. 13 st. 1 i čl. 29 st. 1 i 3 Pravilnika o programskim standardima u elektronskim medijima (^MSI. list CG”, br. 35/11) i tač. 2.3., tač. 7.1. i 7.3. Odobrenja za emitovanje br. O-TV-K-19 od 21.07.2011.god.

Saglasno nadležnostima ustanovljenim čl. 138 Zakona o elektronskim medijima i čl. 8 Zakona o opštem upravnom postupku, Agencija za elektronske medije je emiteru programa „Televizija Vijesti” dostavila nalaz Sektora za monitoring i zatražila pisano izjašnjenje (akt broj 02-1226 od 26.10.2011. godine) na navode iz istog.

U pisanom izjašnjenju (akt zaveden kod Agencije pod br. 02-1226/1 od 01.11.2011.god.) emiter programa „Televizije Vijesti” je iznio stav uredništva, u kojem se, između ostalog, navodi:

„Odmjeravajući sve okolnosti, zakonske norme i profesionalne standarde, prije objavljivanja snimka ubistva Aleksandra Pejanovića, saglasili smo se da javnost, iako je riječ o veoma osjetljivom slučaju, ima interes da zna kako se odtgrao taj tragični događaj i time smatramo neprikladnim ocjene da za prikazivanje nije moguće naći profesionalno opravdanje. Ubistvo Aleksandra Pejanovića pripada onim slučajevima u kojima se istražni organi (policija i tužilaštvo) nalaze u klasičnom „procjepu kredibilitnosti”. Podsjećamo da se ubistvo dogodilo u jeku afere oko Pejanovićevog brutalnog batljanja u prostorijama podgoričke policije. Istraga i proces protiv okrivljenih za taj slučaj teškog kršenja ljudskih prava predstavljaju, iz vrlo nejasnih, sumnjivih razloga, prlmjeropstrukcije pravde...”

Nadajte, emiter je istakao da „prije objavljivanja snimaka tražili smo i dobili saglasnost porodice Pejanović. Zoran M. Bulatović ranije je priznao da je počinio zločin”.

Izjašnjenjem je istaknuto i da je, prema mišljenju emitera, za javnost „vrlo važna činjenica da je ovo ubistvo počinio pripadnik policije i to inspektor Odjeka za zaštitu svjedoka. To otvara mnoga krupna pitanja o kojima bi, po našem mišljenju, nužno trebalo povesti širu javnu raspravu.”

Emiter je ukazao i da je do spornog snimka došao istog dana kada je objavljen, te da su „budući da je toga dana trebalo da počne suđenje Zoranu Bulatoviću, ocijenili (...) da emitovanjem doprinosimo cjelovitom, nepristrasnom i istinitom informisanju javnosti o tom događaju.”

Analizom pisanog Izjašnjenja emitera, Agencija za elektronske medije je konstatovala da navedeni argumenti ne ukazuju da je emiter, sa dužnom novinarskom pažnjom, sagledao sve okolnosti i obezbijedio primjenu profesionalnih/programskih standarda kad je u pitanju emitovanje video-snimka koji pripada kategoriji snimaka uznemirujuće sadržajne.

Uvažavajući pravo emitera da objavi informacije koje su od značaja za javnost tj. informacije za koje postoji opravdani interes javnosti da zna, na osnovu analize emitovanog priloga, može se konstatovati da se emitovanje predmetnog snimka ne može opravdati ovim načelom iz razloga što je javnost već bila informisana da se predmetno ubistvo desilo, gdje, kako i ko je počinilac.

Nadalje, nije jasno na koji način je emitovanjem snimka dat doprinos sagledavanju ili prevazilaženju „klasičnog procjepa kredibiliteta” u kojem se, prema navodima emitera, nalaze istražni organi. Jer, treba imati u vidu da je snimak ubistva već dostupan istražnim i sudskim organima (što je objavljeno u izvještajima nakon ubistva). Analizom emitovanog priloga ne može se utvrditi ni da je emiter imao namjeru, a samim tim ni da je pokušao, da bilo čiju kredibilitet dovede u pitanje ili eventualno istakne nepravilnosti u radu policije ili tužilaštva

u vezi sa istražnim ili sudskim postupkom vezanim za ovo ubistvo ili neki drugi prekršaj ili krivično djelo.

Činjenica da je emiter programa „Televizija Vijesti“, kako navodi, tražio i dobio saglasnost porodice žrtve, ne umanjuje njegovu odgovornost za poštovanje prava na privatnost žrtava i drugih osoba koje su pogođene tragičnim događajem (porodica optuženog koja je takođe preživjele traumu), kao i privatnost osoba uključenih u krivični postupak. Zbog toga Agencija smatra da emiter nije pravilno procijenio da je bio važniji interes javnosti da sazna činjenice o navedenom ubistvu u odnosu na negativne posljedice koje mogu da nastupe objavljivanjem predmetnog snimka. Jer, kao što je već navedeno, emitovanjem predmetnog snimka javnosti nije ponuđena ni jedna nova informacija. Dakle, bez dovoljne novinarske pažnje prioritet je dat šansi da se objavi video snimak čime je emiter svjesno prihvatio, a ne izbjegao, rizik od senzacionalizma.

Ne dovodeći u pitanje pravo emitera da izvještava, komentariše i doprinosi raspravi o radu državnih organa, kao i pravo da se iznose stavovi i traže objašnjenja u odnosu na konkretne postupke i akte istražnih ili sudskih organa (sudova, policije itd.), emitovanje video snimka ubistva, bez bilo kakve analize, stava ili komentara koji bi na to ukazivali, ne može se smatrati doprinosom razotkrivanju „zloupotrebe ovlašćenja pripadnika policije“. Treba imati u vidu da je, Informacija o tome da je ubistvo počinjeno upotrebom službenog oružja i van radnog vremena, već bila objavljena.

Na osnovu navedenog, emiter nije obrazložio na koji način je doprinio „cjelovitom, nepristrasnom i istinitom informisanju javnosti“ o početku suđenja Z. Bulatoviću, ako emitovani prilog nije sadržao bilo kakvu novu informaciju. Sa druge strane, time nije izbjegao uznemiravanje porodica i žrtve i optuženog u konkretnom krivičnom postupku, kao ni uznemiravanje javnosti.

Član 10 Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda, jasno definiše da sloboda izražavanja, pa samim tim i sloboda informisanja nije apsolutno pravo, što znači da ova sloboda podliježe i određenim dužnostima i odgovornostima, ili, bolje rečeno, ograničenjima.

Dakle, posebnu pažnju treba posvetiti tome da li je upotreba određenih sadržaja (riječ, slika, audio ili video snimak) koji mogu povrijediti nečije dostojanstvo ili ugled, u datim okolnostima bila opravdana, odnosno činjenično osnovana i iznijeta u dobroj namjeri i javnom interesu, ili su, na taj način prekoracene granice slobode izražavanja u demokratskom društvu. Kada je riječ o licima za koja se pretpostavlja da su učinila krivična djela, riječ je svakako o informacijama za koju javnost „ima opravdan interes da zna” i one jesu „informacije od javnog interesa”. Međutim, način na koji se predstavlja određeni događaj i apostrofira mogući učinilac kaznjivog djela zahtijeva striktnu primjenu principa 'novinarske pažnje.

Da je poštovanje pretpostavke nevinosti važan pravni princip i u oblasti medija, potvrđuje i Preporuka Savjeta Evrope br. R (2003) 13 o pružanju informacija koje se odnose na krivične postupke putem medija. Ova Preporuka ističe važnost medijskog izvještavanja u obavještavanju javnosti o krivičnim postupcima, čime se ukazuje na funkciju krivičnog prava u smislu odvratanja od izvršenja krivičnih djela i podsjeća na to da mediji imaju pravo da obavještavaju javnost, između ostalog i o krivičnim postupcima, kao informacijama od javnog interesa, jer je to njihova profesionalna dužnost. Na taj način ona naglašava i da su pretpostavka nevinosti, pravo na pravično suđenje i pravo na poštovanje privatnog i porodičnog života, takođe suštinski zahtjevi koji se, pri medijskom izvještavanju o krivičnim postupcima moraju poštovati. Preporuka jasno to i određuje kao jedno od osnovnih načela i utvrđuje: „Poštovanje načela o pretpostavci nevinosti predstavlja sastavni dio prava na pravično suđenje. Saglasno s tim, mišljenja i informacije koji se odnose na krivične postupke koji su u toku treba da se prenose ili šire preko medija samo onda kada to ne ide na uštrb pretpostavci nevinosti osumnjičenog ili optuženog.

Nakon sprovedenog postupka, i uz uvažavanje svih relevantnih činjenica, direktor Agencije za elektronske medije je, saglasno čl. 140 i 141 Zakona o elektronskim medijima, odlučio da Privrednom društvu "Televizija Vijesti" d.o.o. Iz Podgorice, kao emiteru programa "Televizija Vijesti", treba izreći upravno-nadzornu mjeru upozorenja i naložiti da emitovanje programskih sadržaja usaglasi sa standardima propisanim u zakonu, podzakonskim aktima Agencije i izdatim Odobrenjem, a posebno da vodi računa prilikom emitovanja priloga u informativnim emisijama sa uznemiravajućim ili nasilnim scenama koje bi mogle štetno uticati na maloljetnike ili druge ranjive grupe, kao i da uz novinarsku pažnju pruža Informacije koje se odnose na krivične postupke.

Prilikom izricanja upravno-nadzorne mjere, direktor Agencije za elektronske medije je imao u vidu da prema emiteru programa "Televizija Vijesti", nijesu preduzimane upravno-nadzorne mjere propisane čl. 140, 141 i 142 Zakona o elektronskim medijima, a u vezi sa kršenjem uslova iz izdatog odobrenja. U tom smislu, izrečena mjera je srazmjerna prirodi i težini prekršaja odredbi Zakona o elektronskim medijima i akata Agencije navedenih u tački 1 ovog rješenja povodom emitovanja programskog sadržaja kojim se:

- a. dovode u pitanje zajamčene slobode i prava čovjeka i građanina (bilo da se radi o žrtvama, svjedocima ili porodicama žrtava i osumnjičenih/optuženih lica ili drugih osobama koje su pogođene tragičnim događajem ili osobama uključenim u krivični postupak po bilo kom osnovu), kao i poštovanje privatnosti i dostojanstva građana, objavljivanjem informacija o privatnom životu bez njegovog znanja i pristanka i bez nedvosmislenog postojanja opravdanog javnog interesa ili interesa javnosti da zna;
- b. može nanijeti šteta duševnom ili moralnom razvoju ili dobrobiti maloljetnika ili drugih ranjivih osoba (osobe koje su preživjele traumu usljed tragičnog događaja),

zbog sadržanih scene nasilja, posljedica nasilja, pri čemu nije ispoštovana obaveza da se dosljednom primjenom profesionalnih i etičkih standarda novinarskog kodeksa na primjeren način realizuje obaveza informisanja javnosti i potreba za iskazivanjem saosjećanja, uz eliminisanje rizika od senzacionalizma.

Emiteru je naloženo i da u skladu sa čl. 140 stav 3 Zakona o elektronskim medijima izrečenu mjeru upozorenja objavi u informativnim emisijama „Vijesti u pola 7” i „Vijesti u pola 11”.

Emiter je posebno upozoren da će svako ponovno kršenje zakona i akata Agencije rezultirati strožijom kaznama saglasno Zakonu o elektronskim medijima.

Ovo rješenje stupa na snagu danom donošenja i objaviće se na veb sajtu Agencije za elektronske medije www.ardca.ora.

UPUTSTVO O PRAVNOM SREDSTVU

Protiv ovog rješenja privredno društvo “Televizija Vijesti” d.o.o. može podnijeti žalbu Savjetu Agencije za elektronske medije u roku od 15 dana od dana njegovog dostavljanja.

Crna Gora

AGENCIJA ZA ELEKTRONSKE MEDIJE

Broj: 02 - 410

Podgorica, 10.03.2017. godine

Na osnovu čl. 139, 140, 141, 143, 144 i 145 Zakona o elektronskim medijima ("Sl. list Crne Gore", br. 46/10, 40/11, 53/11 i 6/13) i člana 196 Zakona o opštem upravnom postupku ("Sl. list RCG", br. 60/03, 73/10 i 32/11), postupajući po prigovoru gospodina Željka Ivanovića iz Podgorice (zaveden kod Agencije za elektronske medije pod br. 02-1812 od 28.10.2016.g.), direktor Agencije za elektronske medije donosi

RJEŠENJE

1. **Prihvata se prigovor** gospodina Željka Ivanovića, iz Podgorice (zaveden pod brojem 02-1812 od 28.10.2016. godine) i privrednom društvu „**Pink M Company**” d.o.o. iz Podgorice, emiteru televizijskog programa „**TV Pink M**”, **izriče se upozorenje**, kao upravno- nadzorna mjera **zbog kršenja** čl. 7, 8, 11, 12 i 28 Pravilnika o programskim standardima u elektronskim medijima („Sl. list Crne Gore”, br. 35/11 i 7/16) i tačke 7.1. izdatog Odobrenja za emitovanje broj O-TV-K-14 od 21.07.2011. godine, prilikom emitovanja, dana 26. oktobra 2016. godine, priloga u informativnoj emisiji „Minut, dva” u 16:00, 17:00, 19:00, 20:00, 21:00, 22:00, 23:00 i 24:00 časa.
2. Upozorenje iz tačke 1 ovog Rješenja se izriče zbog:
 - a. kršenja obaveze emitera da informativnim programom doprinosi cjelovitom i nepristrasnom informisanju javnosti o događajima (člana 7 Pravilnika o programskim standardima u elektronskim medijima).

- b. kršenja obaveze da se događaji moraju vjerno prikazati, a različiti pristupi i mišljenja biti profesionalno i korektno zastupljeni (član 8 st. 2 Pravilnika o programskim standardima u elektronskim medijima).
 - c. kršenja obaveze da informativno-politički programi moraju biti pravični i izbalansirani i obaveze da se programskim sadržajima ne smiju tendenciozno promovisati interesi bilo koje grupe ili pojedinca (član 11 st. 1 i 2 Pravilnika o programskim standardima u elektronskim medijima).
 - d. uskraćivanja prilike podnosiocu prigovora da učestvuje u programu ili da komentariše navode o nepodobnim djelima ili negativne konotacije (član 12 stav 3 Pravilnika o programskim standardima u elektronskim medijima).
 - e. Nepoštovanja pretpostavka nevinosti do donošenja pravosnažne odluke suda (član 28 stav 1 Pravilnika o programskim standardima u elektronskim medijima).
- 3. Privrednom društvu „Pink M Company” d.o.o., nalaže se da usaglasi emitovanje programskih sadržaja u okviru programa „TV Pink M” sa standardima definisanim u Zakonu o elektronskim medijima, podzakonskim aktima Agencije i izdatom Odobrenju za emitovanje.
 - 4. Privredno društvo „Pink M Company” d.o.o. dužno je da, u skladu sa članom 140 stav 3 Zakona o elektronskim medijima, informaciju o izrečenoj mjeri iz tač. 1 ovog rješenja objavi u programu „TV Pink M”, u okviru informativne emisije „Minut, dva” u 16:00, 17:00, 19:00, 20:00, 21:00, 22:00, 23:00 i 24:00 časa.
 - 5. Agencija za elektronske medije upozorava da će svako ponovno kršenje odredbi iz tač. 1 ovog rješenja, rezultirati strožijim mjerama u skladu sa Zakonom o elektronskim medijima.

1. Protiv ovog rješenja može se podnijeti žalba Savjetu Agencije za elektronske medije u roku od 15 dana od dana njegovog prijema.
2. Ovo rješenje će se objaviti na veb sajtu Agencije za elektronske medije www.ardcg.org.
3. Ovo rješenje stupa na snagu danom donošenja.

Obrazloženje

Dana 28.10.2016. godine, Agenciji za elektronske medije dostavljen je prigovor gospodina Željka Ivanovića, iz Podgorice, na rad privrednog društva „Pink M Company” d.o.o. (u daljem tekstu: emiter), kao emitera televizijskog programa „TV Pink M” (zaveden kod Agencije za elektronske medije pod br. 02-1812 od 28.10.2016.g.).

Predmetni prigovor se odnosi na prilog emitovan 26. oktobra 2016. godine u okviru programa „7V Pink M” u informativnoj emisiji „Minut, dva” u 16:00, 17:00, 19:00, 20:00, 21:00, 22:00, 23:00 i 24:00 časa, u kojem se, kako navodi podnosilac prigovora, „medijska grupa ‘Vijesti’ i njeni osnivači stavijaju u kontekst terorizma ... bez ijednog dokaza i činjenice!” Podnosilac prigovora je posebno istakao sljedeće navode iz priloga: “Upravo zato isticanje završenih zanata ovih piačenih ubica, kao navodni dokaz da je priča o terorizmu izmišljena, koju tendenciozno sprovode medijski saučesnici iidera Fronta ... nije ništa drugo do otvorena odbrana piačenih ubica koju su imaii isti zadatak. Da pokušaju da na vlast dovedu Front oružjem, pošto Žejko Ivanović i Miodrag Perović nisu uspei njihovim medijima ni posiije uzetih miiiona. Podsjetimo, mediji su pisali da je Miodrag Davidović koji važi za giavnog organizatora kampanje Fronta, dao novac propaloj medijskoj kući ‘Vijesti’ prije nekoliko mjeseci, pa je prirodno da su svi učesnici i koordinirani od strane istog gazde kako Hderi Fronta, tako i medijski i naoružani saučesnici.”

Emiter je, prema navodima podnosioca prigovora, prekršio Pravilnik o programskim standardima u elektronskim medijima (u daljem tekstu: Pravilnik) time što je:

prekršio čl. 7 st. 1 Pravilnika (kojim je propisana obaveza emitera koji proizvode informativni program da to rade profesionalno i odgovorno i na taj način da doprinose: slobodnom, istinitom, cjelovitom, nepristrasnom i blagovremenom informisanju javnosti o događajima u zemlji i inostranstvu), jer prilog *„predstavlja grubo kršenje Pravilnika AEMA s ciljem da se javnost obmane i dovede u zabludu a konkurent na medijskom tržištu diskvalifikuje i eliminiše”*. Podnosilac prigovora je posebno istakao sljedeće navode u prilogu i ocijenio ih da su *„izmišljotine ipodvala”*

- „da su ‘Vijesti’ medijski saučesnik DF u navodnim terorističkim akcijama usmjerenim prema CG”.

„da su Ž. Ivanović i M.Perović pokušali bilo koga, pa ni DF da dovedu na vlast”.

„da su ‘Vijesti’ uzele milione za kampanju DF’.

„da je bilo ko pa i M. Davidović dao bilo kakav novac medijskoj grupi Vijesti”.

Po njegovom mišljenju, „najužasnija stvar u prilogu koji se bavi navodnim terorističkim prijetnjama CG, ogleda se u činjenici da uredništvo Pink M u taj kriminalni kontekst, što slikom što riječju, stavljaju ‘Vijesti’ injene osnivače, što je diskvalifikacija i optužba bezpremlca”. **prekršio čl. 8 st. 2 Pravilnika (kojim je propisano da se u proizvodnji informativnih programa „događaji moraju vjerno prikazati, a različiti pristupi i mišljenja biti profesionalno i korektno zastupljeni”)**, jer emiter, po mišljenju podnosioca prigovora, „jednostranim napadom na njihovu medijsku kuću i njene osnivače onemogućava korektnu zastupljenost i različit pristup tematici koju tretira u pribgu”.

prekršio čl. 11 st. 1 Pravilnika (kojim je propisano da „programski sadržaji, a naročito informativno- politički i programi o tekućim događajima moraju biti pravični i izbalansirani, što se postiže objavljivanjem suprotstavljenih stavova, bilo u istom programu ili u nizu drugih programa, koji predstavljaju cjelinu u obradi određene tematike”).

prekršio čl. 11 st. 2 Pravilnika (kojim je propisano da se „programskim sadržajima ne smiju tendenciozno promovisati interesi jedne političke stranke ili bilo koje grupe ili pojedinca, posebno ukoliko se takvi sadržaji emituju sistematično tokom određenog vremenskog perioda”), jer *„ovo je 688 pribg Pink M TV u posljednjih 3 i po godine usmjeren na diskreditaciju medijske grupe ‘Vijesti’ s cijem da se sistematično i dugotrajno promovišu interesi vlasnika same Pink TV kojoj je naša medijska grupa konkurent na tržištu”*.

prekršio pravilo druge strane (koje je prema čl. 4 Pravilnika definisano kao obaveza elektronskih medija da kod izvještavanja o pitanjima ili pojavama koje uključuju sukob bilo koje vrste, svim stranama koje su uključene u raspravu pruži mogućnost da u polemici učestvuju na ravnopravan način. Ovo načelo ne dozvoljava jednostrane napade na ličnosti, niti vođenje dugotrajnih ili ponavljanih kampanja u vezi sa pojedinim ličnostima, društvenim grupama ili institucijama, bez novih relevantnih podataka koji bi opravdali produženo ili ponovljeno izvještavanje o istoj pojavi, događaju, instituciji ili ličnosti).

prekršio čl. 12 st. 3 Pravilnika (kojim je propisano da „kada se u programskim sadržajima iznose navodi o nepodobnim djelima ili nekompetentnosti ili ako sadrže negativne konotacije na račun bilo koje osobe ili organizacije, osobama čije se ime spominje pružiće se prilika da učestvuju u programu ili da komentarišu date navode”), jer „... se iznose teške optužbe na račun Ž.Ivanovića i M. Perovića, a da im nije data prilika da učestvuju u prilogu i komentarišu tako brutaine navode”.

Polazeći od navedenog prigovora, Agencija za elektronske medije (u daljem tekstu: Agencija) je pokrenula postupak za utvrđivanje da li je prigovor osnovan, odnosno da li je došlo do kršenja Zakona o elektronskim medijima i Pravilnika.

Po tom osnovu, Sektor za monitoring Agencije je izvršio uvid u snimke emitovanih spornih programskih sadržaja emitera i sačinio nalaz dana 31.10.2016. godine (akt broj 05-1812/1 od 31.10.2016.god.).

Saglasno nadležnostima ustanovljenim članom 138 Zakona o elektronskim medijima i članom 8 Zakona o opštem upravnom postupku, a u cilju utvrđivanja činjenice da li je emitovanjem spornog sadržaja došlo do kršenja Zakona o elektronskim medijima, Pravilnika i Odobrenja za emitovanje, Agencija je emiteru dostavila predmetni prigovor, sa nalazom Sektora za monitoring i zatražila da, u roku od osam dana od dana prijema zahtjeva, dostavi pisano izjašnjenje na date navode (akt broj 02-1812/2 od 01.11.2016.god.).

U ostavljenom roku, emiter nije dostavio pisano izjašnjenje povodom navedenog prigovora.

Na osnovu informacija i navoda sadržanih u prigovoru i izjašnjenju emitera, kao i uvida u snimak emitovanog sadržaja, može se konstatovati sljedeće:

- Dana 26. oktobra 2016. godine u 16:00 i 17:00 sati u okviru informativne emisije „Minut, dva”, emitovan je prilog, u trajanju od 3 minuta 9 sekundi, sljedeće sadržine (transkript):

Prilog:

Off: Među zaplijenjenim dokazima koje su pronašli istražni organi u Srbiji radeći na zajedničkoj akciji otkrivanja organizovane kriminalno-paravojne grupe koja je 16.10., po okončanju izbornog dana, trebalo da iskoristi prisustvo građana

ispred Skupštine, kako bi izazvala krvoproliće, nalaze se i crne policijske uniforme, koje koriste pripadnici crnogorske specijalne antiterorističke jedinice, saznaju „Dnevne novine” iz izvora bliskih srpskim istražnim organima. O pronalaženju uniformi govorio je i srpski premijer Aleksandar Vučić:

Aleksandar Vučić: „Imamo čvrste materijalne dokaze, čak i pare, čak i pare koje smo uzeli i ljudima koje su ogromne su pare u pitanju. Jel' smem da kažem iznos ili ne? 125.000 hiljada evra smo uzeli. 125.000 evra, uniforme i mnoge druge stvari.”

Off: Zaplijenjene uniforme potvrđuju i prethodno iznijete navode glavnog specijalnog tužioca Milivoja Katnića da su članovi kriminalne grupe maskirani planirali da pucaju na građane.

Milivoje Katnić: „Dakle, računali su da zauzmu Skupštinu Crne Gore, da u, kako Vam je poznato, plan je bio da u Skupštinu Crne Gore uđu preobučeni, odnosno maskirani u uniforme crnogorskih policajaca, najvjerovatnije posebne jedinice, zaštita su pripremali uniforme i druga sredstva, da iz Skupštine Crne Gore određeni pripadnici ove grupe zapucaju u pravcu građana”.

Off: Grupa uhapšenih kriminalaca u Crnoj Gori trebalo je tokom izbornog dana da dobije ove uniforme i da naoružani dođu pred Skupštinu uveče gdje su pristalice Fronta trebalo da dočekuju izborne rezultate, a da poslije insceniranog incidenta krenu da pucaju na narod kako bi se to iskoristilo za početak krvoprolića optuživši pritom Milovu policiju da je prva počela da puca na goloruk narod koji je proslavljao pobjedu svojih „frontovaca”.

Upravo zato isticanje završenih zanata ovih **osumnjčenih** plaćenih ubica, kao navodni dokaz da je priča o terorizmu izmišljena, koju tendenciozno sprovode medijski saučesnici lidera Fronta:

Milka Tadić Mijović: ...”Istražili smo ko su ti, ovi ljudi koji su uhapšeni. Jedna žena koja ima šestdeset i nešto godina, jedan čovjek koji je bio keramičar, jedan drugi čovjek koji je bio moler”..

...nije ništa drugo do otvorena odbrana **osumnjičenih** plaćenih ubica koju su imali isti zadatak. Da pokušaju da na vlast dovedu Front oružjem, pošto Željko Ivanović i Miodrag Perović nisu uspjeli njihovim medijima ni poslije uzetih miliona.

Podsjetimo, mediji su pisali da je Miodrag Davidović koji važi za glavnog organizatora kampanje Fronta, dao novac propaloj medijskoj kući “Vijesti” prije nekoliko mjeseci, pa je prirodno da su svi učesnici i koordinirani od strane istog gazde, kako lideri Fronta, tako i medijski i naoružani saučesnici.

Ove uniforme, koje se čuvaju u srpskoj policiji, trebalo je da obuku šesnaestog uveče bravar, mesar i pekar i da pucaju na okupljene građane ispred Skupštine Crne Gore.

Stoga, kako piše ovaj list, svaki pokušaj minimiziranja uloge uhapšenih, jeste odbrana onih koji su spremali haos na ulicama Podgorice.

Kraj priloga

- Prilog je emitovan i u okviru informativne emisije „Minut, dva” u 19:00, 20:00, 21:00, 22:00, 23:00 i 24:00 sata, s tim što ti prilozi ne sadrže riječ „**osumnjičenih**” ispred riječi „**plaćenih ubica**”.

prilog je „pokriven” pokretnim i nepokretnim slikama institucija i ličnosti koji se pominju (Davidović, Katnić, Milka Tadić Mijović, Ivanović, Perović...), naslovnim i unutrašnjim stranama dnevnih listova „Informer”, „Vijesti”, „Dan” i „Dnevne novine”, kao i slikama ranije objavljenih tekstova sa portala Vijesti online i PinkM. U prilogu su takođe korišćeni djelovi sa press

konferencije premijera Republike Srbije Aleksandara Vučića, djelovi intervjua glavnog specijalnog tužioca Milivoja Katnića emitovanog u okviru emisije „Načisto” na Televiziji Vijesti, kao i djelovi iz emisije „Replika” emitovane na RTCG 1 (dio koji se odnosi na izjavu Milke Tadić Mijović, glavnice urednice nedjeljnika „Monitor”).

Ne može se dovesti u pitanje pravo emitera da u skladu sa načelom slobode objavljivanja komentara i njegovom uređivačkom politikom, objavljuje/prenosi informacije ili komentariše pojave, događaje i postupke pojedinaca, uz obavezu da komentare jasno odvoje od ostalih vijesti i informacija, posebno onih kojih se odnose na isti temu.

Objavljivanje ili prenošenje informacija u vezi sa istragom koja je pokrenuta protiv lica osumnjičenih za krivična djela - stvaranje kriminalne organizacije i terorizam, prije i u toku održavanja oktobarskih parlamentarnih izbora u Crnoj Gori, predstavlja objavljivanje informacija od interesa za javnost. Polazeći od prava na slobodu izražavanja i uređivačku autonomiju medija, mediji su slobodni da određenu pojavu, događaj ili slično tretiraju na različiti način, a da pri tome ne prekrše propise.

U prilogu se uhapšena lica pominju kao **„grupa uhapšenih kriminalačd’** i **„osumnjičene piacene ubice”**. U prilogima emitovanim u 19:00, 20:00, 21:00, 22:00, 23:00 i 24:00 sata se koristi termin **„piacene ubicd’**, čime se dodatno pojačavaju optužbe na njihov račun. Na taj način emiter je prekršio pretpostavku nevinosti ovih lica do donošenja pravosnažne odluke suda (član 28 Pravilnika), kao i obaveze propisane članom 7 Pravilnika u dijelu koji se odnosi na proizvodnju informativnog programa na profesionalan i odgovoran način jer nije doprinio istinitom, cjelovitom i nepristrasnom informisanju javnosti, niti poštovanju osnovnih ljudskih prava ovih lica.

U prilogu se potencira stav da izvještavanje na ovu temu medija čiji su osnivači podnosilac prigovora i Miodrag Perović predstavlja **„otvorenu odbranu piaćenih ubica koji su imaii isti zadatak... da pokušaju da na v/ast dovedu Front oružjem, ...”** odnosno **„odbranu onih koji su sprema/i kaos na uiicama Podgorice”**. Dok je emiter za ovaj posljednji stav naveo da se radi o zaključku koji je prenio na osnovu pisanja lista „Dnevne novine” (**„Stoga, kako piše ovaj list, svaki pokušaj minimiziranja uioge uhapšenih jeste odbrana onih koji su spremalii kaos na uiicama Podgorice”**), za prethodni stav se ne može zaključiti da li se radi o emiterovom ili prenijetom stavu.

Uvažavajući pravo emitera da, u granicama njegove slobode izražavanja, traži, pribavlja i objavljuje informacije od interesa za javnost, ne može se opravdati objavljivanje odnosno prenošenje informacija koje imaju negativnu konotaciju (na štetu podnosioca prigovora i držice), bez (pokušaja) pribavljanja i objavljivanja komentara tih navoda od strane lica na koja se odnose. Naime, objavljivanjem komentara o medijima (i njihovim osnivačima) koje predstavlja podnosilac prigovora (da pisanje/izvještavanje ovih medija predstavlja **„otvorenu odbranu piaćenih ubica koji su imaii isti zadatak... da pokušaju da na v/ast dovedu Front oružjem, ...”** odnosno **„odbranu onih koji su spremalii kaos na uiicama Podgorice”**), bez pribavljanja ili bar pokušaja pribavljanja komentara osoba čije se ime spominje, predstavlja kršenje člana 12 stav 3 Pravilnika. Umjesto toga, emiter se odlučio da saopšti navode (komentare) koji su formulisani tako da se stiče utisak da se radi o utvrđenim činjenicama.

Ne dovodeći u pitanje da ukazivanje na sumnju u objektivnost i pristrasnost pojedinih medija u vezi sa izvještavanjem o pojedinim krivičnim istragama može biti relevantna informacija za javnost, ne može se opravdati objavljivanje negativnih konotacija na račun podnosioca prigovora da je on sa g.

Perovićem, posredstvom medija čiji su osnivači, imao zadatak da pokuša da dovede neke političke subjekte na vlast, odnosno da su oni saučesnici drugih naoružanih lica uključenih u takve pokušaje, koji su trebali **„da pucaju na okupijene građane ispred Skupštine Crne Gore”**.

prilog ne predstavlja rezultat izvještavanja o pitanjima ili pojavama koje uključuju sukob bilo koje vrste. U prilogu nije riječ o raspravi, polemici i sl., niti se on bavi utvrđivanjem stavova različitih strana o konkretnom pitanju (čemu služi “pravilo druge strane”). emitovanim prilogom emiter je propustio da na profesionalan i odgovoran način pribavi i objavi cjelovitu i nepristrasnu informaciju, da vjerno, pravično i izbalansirano prikaže događaj kojem je posvećen prilog, odnosno obezbijedi da različita mišljenja budu profesionalno i korektno zastupljena.

Može se zaključiti da je opravdan prigovor da emiter nije doprinio cjelovitom i nepristrasnom informisanju javnosti, da događaj nije vjerno prikazao ni omogućio da različiti pristupi i mišljenja budu profesionalno i korektno zastupljeni, da je emitovao sadržaj koji nije bio ni pravičan ni izbalansiran, da je emitovanjem priloga tendenciozno promovisao samo stavove jedne strane i propustio da pruži priliku licima na račun kojih su izneseni navodi o nepodobnim djelima ili negativne konotacije da komentarišu date navode. Pored toga, emiter je prekršio pretpostavku nevinosti na štetu lica protiv kojih se vodi postupak za utvrđivanje odgovornosti za krivična djela za koja su, u vrijeme objavljivanja priloga, bili osumnjičena.

Na osnovu navedenog, a uvažavajući činjenicu da je saglasno tački 7.1 izdatog Odobrenja za emitovanje O-TV-K-14 od 21.07.2011. godine i članu 5 Pravilnika, emiter odgovoran za sve objavljene sadržaje, može se utvrditi da je emiter objavljivanjem spornog programskog sadržaja prekršio čl. 7, 8 st. 2, 11 st. 1 i 2, kao i čl. 12 st. 3 i čl. 28. st. 1 Pravilnika.

Nakon sprovedenog postupka i uz uvažavanje svih relevantnih činjenica, direktor Agencije je, saglasno čl. 139, 140, 141, 143, 144 i 145. Zakona o elektronskim medijima, donio odluku kojom se emiteru izriče upravno-nadzorna mjera upozorenja i nalaže da usagласи emitovanje programskih sadržaja u okviru programa "TV Pink M" sa standardima definisanim u Zakonu o elektronskim medijima, podzakonskim aktima Agencije i izdatom Odobrenju za emitovanje.

Prilikom izricanja upravno-nadzorne mjere, direktor Agencije je imao u vidu da je izrečena mjera srazmjerna prirodi i težini prekršaja, kao i da se može očekivati da će upozorenje biti dovoljno da emiter ubuduće ne ponovi protivpravno ponašanje.

Emiter je posebno upozoren da će svako eventualno buduće kršenje odredbi iz tač. 1 ovog Rješenja, rezultirati strožijim mjerama, u skladu sa Zakonom o elektronskim medijima.

Emiteru je naloženo i da u skladu sa čl. 140 stav 3 Zakona o elektronskim medijima izrečenu mjeru upozorenja objavi u svom programu, u okviru informativnoj emisiji „Minut, dva” u 20:00, 21:00, 22:00, 23:00 i 24:00 časa.

Ovo iješenje stupa na snagu danom donošenja.

UPUTSTVO O PRAVNOM SREDSTVU

Protiv ovog rješenja može se podnijeti žalba Savjetu Agencije za elektronske medije u roku od 15 dana od dana njegovog prijema.

Dostavljeno:

- Privredno društvo „Pink M Company” d.o.o.
- Željko Ivanović, podnosilac prigovora
- Savjet Agencije za elektronske medije

Crna Gora

AGENCIJA ZA ELEKTRONSKE MEDIJE

Broj: 02-1232/8

Podgorica, 30.12.2016. godine

Na osnovu čl. 139, 140, 141, 143 i 145 Zakona o elektronskim medijima ("Sl. list Crne Gore", br. 46/10, 40/11, 53/11 i 6/13) i čl. 196 i 237 Zakona o opštem upravnom postupku ("Sl. list RCG", br. 60/03, 73/10 i 32/11), postupajući po prigovoru gospodina Rada Miloševića iz Nikšića (zaveden kod Agencije za elektronske medije pod br. 02-1232 od 03.08.2016.g.), direktor Agencije za elektronske medije, na osnovu sprovedenog ponovnog postupka po Rješenju Savjeta Agencije za elektronske medije akt br. 02-1232/6 od g.), donosi

RJEŠENJE

1. Prihvata se prigovor gospodina Rada Miloševića, iz Nikšića (zaveden pod brojem 02-1232 od 03.08.2016.g.) i privrednom društvu „**Pink M Company**” d.o.o. iz Podgorice, **emiteru televizijskog programa „TV Pink M”, izriče se upozorenje**, kao upravno-nadzorna mjera **zbog kršenja** čl. 7 i 8 st. 1 Pravilnika o programskim standardima u elektronskim medijima („Službeni list CG”, br. 35/11 i 7/16) i tačke 7.1. izdatog Odobrenja za emitovanje broj O-TV-K-

od 21.07.2011. godine, prilikom emitovanja, dana 11. jula 2016. godine, priloga u informativnoj emisiji „Minut, dva” u 19:00 časova.

2. Upozorenje iz tačke 1 ovog Rješenja se izriče zbog:

a) kršenja obaveze emitera da informativnim programom, na profesionalan i odgovoran način, doprinosi istinitom, cjelovitom

i nepristrasnom informisanju javnosti o događajima i promociji osnovnih ljudskih prava (član 7 Pravilnika o programskim standardima u elektronskim medijima).

b) nepoštovanja načela objektivnosti, nepristrasnosti i tačnosti u proizvodnji informativnog programa (član 8 st. 1 Pravilnika o programskim standardima u elektronskim medijima).

1. Privrednom društvu „Pink M Company” d.o.o., nalaže se da usaglasi emitovanje programskih sadržaja u okviru programa „TV Pink M” sa standardima definisanim u Zakonu o elektronskim medijima, podzakonskim aktima Agencije i izdatom Odobrenju za emitovanje.
2. Privredno društvo “Pink M Company” d.o.o. dužno je da, u skladu sa članom 140 stav 3 Zakona o elektronskim medijima, informaciju o izrečenoj mjeri iz tač. 1 ovog rješenja objavi u programu „TV Pink M”, u okviru informativne emisije „Minut, dva” u 19:00 časova.
3. Agencija za elektronske medije upozorava da će svako ponovno kršenje odredbi iz tač. 1 ovog rješenja, rezultirati strožijim mjerama u skladu sa Zakonom o elektronskim medijima.
4. Protiv ovog rješenja može se podnijeti žalba Savjetu Agencije za elektronske medije u roku od dana od dana njegovog prijema.
5. Ovo rješenje će se objaviti na veb sajtu Agencije za elektronske medije www.ardcg.org.
6. Ovo rješenje stupa na snagu danom donošenja.

Obrazloženje

Dana 03.08.2016. godine, Agenciji za elektronske medije dostavljen je prigovor gospodina Rada Miloševića, iz Nikšića,

na rad privrednog društva „Pink M Company” d.o.o. (u daljem tekstu: emiter), kao emitera televizijskog programa „TV Pink M” (zaveden kod Agencije za elektronske medije pod br. 02-1232 odg.).

Emiter je, prema navodima podnosioca prigovora, prekršio čl. 55 stav 6 i 56 stav 4 Zakona o elektronskim medijima i čl. 7, 8 i 11 Pravilnika o programskim standardima u elektronskim medijima (u

daljem tekstu: Pravilnik), emitovanjem (više puta) u informativnim emisijama „Minut, dva”, dana 11. jula 2016. godine, priloga u trajanju od 79 sekundi, sljedeće sadržine:

Transkript:

Spiker: „Aktuelni direktor Zavoda za zapošljavanje, Rade Milošević, praktično je otjeran iz Uprave za kadrove zbog krađe telefona u toj instituciji 2008. godine, piše današnja štampa. Ipak, afera je zataškana zbog straha da bi mogla da ugrozi kredibilitet tog, u tom momentu, malog državnog organa. No, njegova biografija je inače puna nestašluka. Prvi put je privođen sa nepunih 14 godina, zbog krađe i podmetanja požara. Prema krivičnim prijavama Milošević i njegova dva druga su 19. septembra 2000. podmetnuli požar u podrumu Dragana Ignjatovića u zgradi T 20, pri čemu su prostorije u potpunosti izgotjele kao i stvari koje su se u njima nalazile. Nekoliko mjeseci nakon ovoga događaja, Milošević je sa još jednim drugom iz prostorija službe pravne pomoći u ulici Radoja Dakića u Nikšiću, ukrao dvije pisaće mašine i pečate te organizacije, a nekoliko dana kasnije i biciklo sa tavana stambene zgrade.

U izjavi za našu televiziju Milošević kaže da nije dobio otkaz u Upravi, već da je dobio novi posao i da se protiv njega ne vodi nikakav krivični postupak, što će uskoro, kako kaže, i dokazati”.

Fono izjava (Rade Milošević): „Moram reći da je ovo jedna onako dosta prizemna kampanja, i, kao što sam već ranije upoznao javnost, nikad krivično nijesam odgovarao i protiv mene se ne vodi nikakav krivični postupak, što ću uskoro i dokazati zvanična dokumentacija državnih organa Crne Gore.” (kraj transkripta).

Podnosilac prigovora je naveo su „*netačni i izmišljeni*” navodi objavljeni u prilogu da je „*...istjeran iz Uprave za kadrove ... zbog krađe telefona*”. Po njegovom mišljenju, „*ova informacija je ... plasirana ... u cijju narušavanja njegove reputacije kao čovjeka koji se naiazi na poziciji direktora Zavoda za zapošijavanje Crne Gore*”.

On je ukazao i da je „*apsoiutno neosnovano, neobjektivno i prizemno portretisan kao iopov i piroman, dakie osoba sumnjivih morainih vrijednosti, sa iskijučivim ciljem da se skrene pažnja javnosti sa informacija o zioupotrebama javnih resursa (opšteg dobra) koje je otkrio obavijajući funkciju direktora Zavoda za zapošijavanje?*” Takav stav se, kako kaže, „*dokazuje upoređivanjem minutaže koju je emiter posvetio u izvještavanju o javno dostupnim informacijama o otkrivenim zioupotrebama u Zavodu za zapošijavanje (pomenute informacije su prenijeli svi drugi re/evantni mediji) i minutaže koja je posvećena kampanji neosnovanog biaćenja koja je povedena na njegovu štetu i bez bi/o kakvog utemeijenja i povoda, čime je emiter prekršio obavezu da javnost izvještava istinito, cjelovito i nepristrasno u skladu sa Zakonom i Praviinikom*.”

On je posebno istakao da je prilogom „*predstavijeno da je izvjesno dokazano da je iopov, odnosno osoba koja je otuđivaia stvari, kako na prethodnom pos/u tako i privatno, i koja je sk/ ona podmetanju požara tj. uništavanju tuđe imovine, iako je autoru vijesti u tom trenutku bi/o jasno da nikada protiv njega nije poveden krivični postupak, a ne da je prog/ašen krivično odgovornom za bi/o koju od tvrdnji koje su mu stav/jene na teret*”.

Po njegovom mišljenju, formulisanje navoda „u izjavi za našu televiziju Milošević kaže da nije dobio otkaz u Upravi, već da je dobio novi posao i da se protiv njega ne vodi nikakav krivični postupak, što će uskoro, kako kaže i dokazati, predstavlja „uredničku intervenciju“, kojom se ostavlja utisak da je njegova izjava „isključivo vezana za prvu od više izgovorenih laži“. On smatra da ovakvom uređivačkom intervencijom, emiter nije dozvolio „ni minimalne šanse da gledaocima može zaključiti da je demantovao sve lažne tvrdnje koje su mu stavljene na teret. Naprotiv, izvodi se zaključak da samo opovrgava krađu telefona ..., dok se odlučio da prećuti druge ozbiljne optužbe da je otuđivao tuđe stvari i podmetao požar... Po njegovom mišljenju, „samo mu je formalno pružena mogućnost da se izjasni u vezi sa optužbama koje mu se stavljaju na teret, te da se ni u kom slučaju ne može kazati da je dobio priliku da u raspravi utiče na ravnopravan način, kako je to propisano Zakonom i Pravilnikom“.

Polazeći od navedenog prigovora, Agencija za elektronske medije (u daljem tekstu: Agencija) je pokrenula postupak za utvrđivanje da li je prigovor osnovan, odnosno da li je došlo do kršenja Zakona o elektronskim medijima i Pravilnika.

Po tom osnovu, Sektor za monitoring Agencije je izvršio uvid u snimke emitovanih spornih programskih sadržaja emitera i sačinio nalaz dana 03.08.2016. godine (akt broj 05-1232/1 od god.).

Saglasno nadležnostima ustanovljenim članom 138 Zakona o elektronskim medijima i članom 8 Zakona o opštem upravnom postupku, a u cilju utvrđivanja činjenice da li je emitovanjem spornog sadržaja došlo do kršenja Zakona o elektronskim medijima, Pravilnika i Odobrenja za emitovanje, Agencija je emiteru dostavila predmetni prigovor, sa nalazom Sektora za monitoring i zatražila da, u roku od osam dana od dana prijema zahtjeva, dostavi pisano izjašnjenje na date navode (akt broj 02-1232/2 od 04.08.2016.god.).

Dana 15.08.2016.g. emiter je dostavio Agenciji pisano izjašnjenje (akt zaveden pod br. 02-1232/3 od god.) u kojem se navodi da je 11.07.2016. godine emitovao „*prilog u kojem se na temelju pisanja dnevne štampe, kao i zvaničnih siužbenih dokumenata nadležnog državnog organa, saopštavaju činjenice iz prošlosti novopostav/jenog državnog funkcionera, direktora Zavoda za zapošljavanje, za koje se ne može smatrati da su stvar privatnosti niti tvrditi da za njima (takvim činjenicama i saznanjima) ne postoji opravdan javni interes.*” On smatra neosnovanim prigovor jer je, kako kaže, objavio „*informacije iziegitimnih izvora (dnevna štampa i organ unutrašnjih posiova) i omogućio pomenutoj ličnosti da saopšti svoje činjenice*”.

Nadalje, emiter se osvrnuo na pojedine navode iz prigovora i istakao:

U vezi sa navodima oko minutaže posvećene određenim temama: „*Koiiko će koje pitanje, i/i izjava, dobiti prostora mjereno sekundama, zavisi od mnogo čega: stiia izražavanja govornika, sadržaja i značaja onoga što govori, sposobnosti da jasno i precizno formu/iše svoje misii i sl. Iskijučivo je pravo medija (urednika) da odličuje šta će se objaviti.*” On smatra da su neutemeljene tvrdnje podnosioca prigovora „*da kraće vremensko trajanje segmenta (dijeia, sadržaja) pritoga obavezno znači diskriminaciju u odnosu segment (dio) kojije vremenski dužf.*”

U vezi sa navodima da mu je „*samo formaino pružena mogućnost da se izjasni u vezi sa optužbama koje mu se stav/jaju na teret, te da se ni u kom siučaju ne može kazati da je dobio priiiku da u raspravi utiče na ravnopravan način, kako je to propisano Zakonom i Praviinikom*”, da podnosilac prigovora „*miješa novinarski žanr vijest i TV emisije tipa Taik show iii poiemike u studiju?*”

Emiter u izjašnjenju zaključuje da „*u dnevnoj štampi i dokumentu državnog organa su izrečene tvrdnje i saopšteni siužbeni podaci o postupcima jedne iičnosti u prošlosti, ta iičnost je na to odgovoriia*

da su izrečene tvrdnje neistinite i da će to uskoro dokazati - i to je sadržaj ... priioga”, kao i da se podnosilac prigovora nije obratio „sa zahtjevom da iskoristi pravo na ispravku i/iii odgovor u sk/adu sa članovima 26 do 35 Zakona o medijima”.

Na osnovu informacija i navoda sadržanih u prigovoru i izjašnjenju emitera, kao i uvida u snimke emitovanog sadržaja, Agencija je zaključila da nije opravdan prigovor da je emiter prekršio obaveze vezane za proizvodnju informativnog programa (definisane čl. 55 i 56 Zakona i članom 7 Pravinika), kao ni načelo objektivnosti (nije bilo uređivačkih intervencija i komentara kojima bi se favorizovala jedna strana, ili neistinito predstavio predmet informativnog sadržaja) ili pravilo druge strane (nije bilo sukoba bilo koje vrste, da bi bilo nužno da stranama koje su uključene u raspravu pruži mogućnost da u polemici učestvuju na ravnopravan način), koji su definisani članom 4 i propisani članom 8 Pravilnika.

Rješenjem Agencije za elektronske medije br. 02-1232/4 od 02.09.2016. godine odbijen je predmetni prigovor.

U ostavljenom roku, Rade Miloševića iz Nikšića je uložio žalbu Savjetu Agencije za elektronske medije (u daljem tekstu: Savjet Agencije) protiv navedenog prvostepenog rješenja Agencije (zavedena kod Agencije pod br. 01-1232/5 od 16.09.2016.g.), zbog pogrešnog tumačenja Pravilnika u korist emitera. Žalbom se ističe da je prilikom donošenja prvostepenog rješenja došlo do pogrešne primjene materijalnog prava i ukazuje na djelove prvostepenog rješenja koji to potvrđuju.

Podnosilac žalbe je ukazao da je „u priiogu izričito navedeno da je iopov i piroman, dakie osoba sumnjivih morainih vrijednosti, sa iskijučivim cijjem da se skrene pažnja javnosti sa informacija o zioupotrebama javnih resursa (opšteg dobra) koje je otkrio obavijajući funkciju direktora Zavoda za zapošijavanje”. On smatra da se „taj zakijučak jasno dokazuje upoređivanjem

minutaže koju je televizija Pink M posvetila izvještavanju o javno dostupnim informacijama o otkrivenim злоупотребama u Zavodu za zapošljavanje (pomenute informacije su prenijeli svi drugi relevantni mediji) i minutaže koja je posvećena kampanji neosnovanog blećenja koja je povedena na njegovu štetu, čime je televizija Pink M prekršila obavezu da javnost izvještava istinito, cjelovito i nepristrasno u skladu sa Zakonom i Pravilnikom”.

U žalbi se navodi „da je TV Pink M prekršila Zakon i Pravilnik kojima se propisuje da je obaveza emitera koji proizvodi informativni program da to radi profesionaino i odgovorno i na taj način ‘doprinese siobodnom, istinitom, cjeiovitom, nepristrasnom i biagovremenom informisanju javnosti’ (čl. 55, st. 6 Zakona i član 7 Pravilnika)”.

Podnosilac žalbe je istakao i da je „priilogom predstavljeno da je izvjesno dokazano da je lopov, iako je autoru vijesti u tom trenutku bilo jasno da nikada protiv njega nije poveden krivični postupak”. U prilog takvom stavu on je citirao dio priloga u kojem se kaže: „Miošević je sa jednim drugom iz prostorija službe pravne pomoći u uici Radoja Dakića u Nikšiću, ukrao dvije pisaće mašine i pečat te organizacije, a nekoiiko dana kasnije i biciklo sa tavana stambene zgrade”.

On je posebno istakao da je do pogrešne primjene Zakona i Pravilnika došlo jer:

u prvostepenom rješenju se navodi da je „emitovani program pripremljen u formi komentara/osvrta baziranog na tekstu objavljenom istog dana u dnevnom listu ‘Informer’, pri čemu se „prenebregava činjenica da je na taj način emiter eksplicitno prekršio Zakon koji propisuje da: ‘mišljenja i komentari moraju biti odvojeni i njihov izvor ili autor prepoznatljiv’” (član 56 st. 4 tač. 3 Zakona).

je prvostepenim rješenjem neosnovano „suspendovano pravilo

druge strand' time što je prilog proglašen za „komentar/osvrt”. On ovakav stav tumači na sljedeći način: „To što se ja ne s/ažem sa navodima da sam iopov i piroman nije dovoijjan dokaz da TV Pink M 'izvještava o pitanjima koja ukijučuju sukob', pa onda i nijesu biii obavezni da mi omoguće ravnopravno učešće u raspravi?!”. On smatra da je neopravdano zanemarena činjenica da pravilo druge strane „ne dozvoljava jednostrane napade na ličnosti, niti vođenje dugotrajnih ili ponavljanih kampanja u vezi sa pojedinim ličnostima, društvenim grupama ili institucijama, bez novih relevantnih podataka koji bi opravdali produženo ili ponovljeno izvještavanje o istoj pojavi, događaju, instituciji ili ličnosti” - čl. 4 Pravilnika, tačka m) Pravilo druge strane; prvostepenim rješenjem se emiter ne smatra odgovornim za emitovane sadržaja sve dok program priprema na bazi informacija koje preuzima iz drugih medija, a da se ne uzima u obzir „da ii su te prenešene informacije iskonstruisane izmišijotine kojima se prevaziiaze granice prava na siobodno izražavanje kao u mom siučaju, iii ipak postoji javni interes da javnost bude upoznata sa njimđ’. On smatra da „Zakon, kao ni praksa Evropskog suda za ljudska prava ne poznaju ovakvo tumačenje obaveza emitera koje je sračunato upravo kako bi TV Pink M bez ikakvih posiedica zioupotrebijavaia pravo na slobodno izražavanjd’.

prvostepenim rješenjem je zanemarena obaveza prvostepenog organa da se izjasni na navode o kršenju zakonske „obaveze da se javnost mora informisati istinito”. Istakao je svoje navode iz prigovora da je emiter „prije emitovanja spornog priioga znao da su informacije iažne, odnosno da je emiter „saopštio javnosti da je iopov, iako mu je prije objavijivanja takve tvrdnje biio jasno da nikada protiv njega (podnosioca prigovora/žaibe) nije vođen krivičnipostupak niti se ikada raspravijaio o njegovoj krivičnoj odgovornosti”. prvostepenim rješenjem je „neuvjerijivo i bez utemeljenog obrazioženja” zaključeno da se „ne može govoriti o tome” da formulacija „u izjavi za našu teieviziju Milošević kaže

da nije dobio otkaz u Upravi, već da je dobio novi posao i da se protiv njega ne vodi nikakav krivični postupak, što će uskoro, kako kaže i dokazatf, predstavlja „uredničku intervenciju” kojom je njegova izjava „nedvosmisleno i isključivo vezana za prvu od više izgovorenih iaži - da je otuđio teiefon u Upravi za kadrove”. Ponovio je navode iz prigovora da „na ovaj način TV Pink M nije dozvoiiia ni minimaine šanse da giedaiac može zakijučiti da je demantovao sve iažne tvrdnje koje su mu stav/jenje na teret, već, naprotiv, izvodi se zakijučak da samo opovrgava krađu teiefona dok se odiučio da prećuti druge ozbiijne optužbe da je otuđivao tuđe stvari i podmetao požar”. On smatra da je time izbjegnuta „jedini mogući na iogici i činjenicama zasnovan zakijučak: progiašen je iopovom i piromanom (u djetinjstvu) i iopovom dok je bio zaposien u Upravi za kadrove (u skorijem periodu - 2008), a od TV Pink M je dobio priiiku samo da kratko prokomentariše navode da je dobio otkaz iz Uprave za kadrove zbog navodne krađe koju je počinio 2008. godine”.

prvostepeno rješenje je donijeto uz nepravilnu primjenu citiranih propisa, uz tumačenje protivno pravilima i jezičkog i ciljnog tumačenja Zakona i Pravilnika. On smatra da je prvostepenim rješenjem „obesmišijen zaštitni karakter normi, koje su propisane upravo u interesu zaštite prava javnosti da bude objektivno informisana, kao i prava osobe da bude zaštićena od jednostranih napada - biaćenja”.

Savjet Agencije kao drugostepeni organ razmatrajući osnovanost žalbenih navoda, a na osnovu informacija i navoda sadržanih u spisima predmeta, konstatovao je sljedeće:

1) Stavom 6 član 55 Zakona je propisano da je emiter dužan da doprinosi: slobodnom, istinitom, cjelovitom, nepristrasnom i blagovremenom informisanju javnosti o događajima u zemlji i inostranstvu; poštovanju i promociji osnovnih ljudskih prava i sloboda, demokratskih vrijednosti, institucija i pluralizma

ideja; kao i unapređenju kulture javnog dijaloga i poštovanju jezičkih standarda.

2) Stavom 4 član 56 je propisano da emitovanje televizijskog programa mora da ispunjava sljedeće uslove: (a) događaji se moraju vjerno prikazati, a različiti pristupi i mišljenja moraju biti primjereno zastupljeni; (b) vijesti moraju istinito i korektno predočiti činjenice i događaje, moraju biti nepristrasne i profesionalno korektne; (c) mišljenja i komentari moraju biti odvojeni i njihov izvor ili autor prepoznatljiv i (d) mora se podsticati nepristrasnost, uz poštovanje razlika u mišljenjima o političkim ili privrednim pitanjima.

3) Članom 7 Pravilnika je propisano da su emiteri koji proizvode (uređuju i emituju) informativni program dužni da to rade profesionalno i odgovorno i na taj način da doprinose (a) slobodnom, istinitom, cjelovitom, nepristrasnom i blagovremenom informisanju javnosti o događajima u zemlji i inostranstvu i (b) poštovanju i promociji osnovnih ljudskih prava i sloboda, demokratskih vrijednosti, institucija i pluralizma ideja.

4) Pravilnikom je propisana (u članu 8) i obaveza elektronskih medija da poštuju, između ostalih i načelo objektivnosti (obaveza elektronskih medija da u informativnim programima svako stanovište predstave na objektivan način, bez uređivačkih intervencija i komentara kojima bi se favorizovala jedna strana, ili neistinito predstavio predmet informativnog sadržaja) i pravilo druge strane (obaveza elektronskih medija da kod izvještavanja o pitanjima ili pojavama koje uključuju sukob bilo koje vrste, svim stranama koje su uključene u raspravu pruži mogućnost da u polemici učestvuju na ravnopravan način).

5) Emitovani prilog predstavlja komentar baziran na tekstu objavljenom istog dana (11. Jula 2016. godine) u dnevnom listu „Informer” u vezi sa, navodnim, primjerima nepodobnih djela i ponašanja direktora Zavoda za zapošljavanje, Rada

Miloševića, iz vremena kad je bio maloljetnik i kada je bio angažovan u drugom državnom organu. Prilog sadrži i fono izjavu podnosioca prigovora koja je emitovana na samom kraju priloga.

6) Ne može se dovesti u pitanje pravo emitera da u, skladu sa načelom slobode objavljivanja komentara, u skladu sa svojom uređivačkom politikom, komentariše pojave, događaje i postupke pojedinaca, uz obavezu da komentare jasno odvoje od ostalih vijesti i informacija, posebno onih koji se odnose na istu temu pri čemu mora voditi računa o normama propisanim Zakonom o elektronskim medijima i Pravilnikom.

7) Iako je u uvodnom dijelu priloga emiter naveo da „*piše današnja štampa*“, a kao pokrivalicu iskoristio kadar u kojem se vidi tekst objavljen u dnevnom listu „Informer“ (pod nazivom „Rade Milošević oteran iz UZK zbog krađe telefona“), nastavak priloga je formulisan tako da se ne može sasvim jasno zaključiti da li su ti navodi preneseni ili se radi o komentarima emitera.

U izjašnjenju emitera se kaže da je prilog nastao „*na temelju pisanja dnevne štampe, kao i zvaničnih siužbenih dokumenata nadiežnog državnog organa*“. Ipak, na osnovu priloga se ne može zaključiti koji su to dokumenti ni o kojem se državnom organu radi.

Imajući u vidu ozbiljnost optužbi za nepodobna djela koje se navodima stavljaju na teret podnosiocu žalbe, emiter je propustio da, na profesionalan i odgovoran način, objavi cjelovitu i nepristrasnu informaciju o podnosiocu žalbe. Naime, iako je imao namjeru da sačini prilog „na temelju pisanja dnevne štampe, kao i zvaničnih siužbenih dokumenata nadiežnog državnog organa“, emiter je bio dužan da provjeri informacije prije nego objavi sljedeći navod: „Prema krivičnim prijavama Miošević i njegova dva druga su 19. septembra 2000. podmetnuli požar u podrumu Dragana Ignjatovića u zgradi T 20, pri čemu su prostorije u potpunosti izgorjele kao i stvari koje su se u njima

naiaziie. Nekoiiko mjeseci nakon ovoga događaja, Miišević je sa još jednim drugom iz prostorija siužbe pravne pomoći u u/ici Radoja Dakića u Nikšiću, ukrao dvije pisaće mašine i pečate te organizacije, a nekoiiko dana kasnije i bicikio sa tavana stambene zgrade”.

Objavljivanjem ovakvog navoda emiter je objavio necjelovitu i pristrasnu informaciju jer je, bez obzira na protok vremena (skoro 16 godina), propustio da provjeri da li je i na koji način završen postupak (postupci) iniciran(i) „krivičnim prijavama”. On je, bez pribavljanja ili bar pokušaja pribavljanja informacije o rezultatu eventualno pokrenutih postupaka, odlučio da saopšti navode (komentare) koji su formulisani tako da se stiče utisak da se radi o utvrđenim činjenicama (*„Nekoliko mjeseci nakon ovoga događaja, MHošević je ... ukrao dvije pisaće mašine i pečate te organizacije, a nekoiiko dana kasnije i bicikio sa tavana stambene zgrade. ‘j. I u svom izjašnjenju emiter svoje navode definiše kao „činjenice izprošiosT”*

8) Bez obzira što emiter tvrdi da je sačinio prilog *„na teme/ ju pisanja dnevne štampe, kao i zvaničnih siužbenih dokumenata nadiežnog državnog organa”*, ne može se isključiti njegova odgovornost za emitovani sadržaj u dijelu koji se odnosi na obavezu emitovanja sadržaja kojima će se doprinijeti cjelovitom i nepristrasnom informisanju. Savjet Agencije je posebno imao u vidu praksu Evropskog suda za ljudska prava, koja prepoznaje posebnu ulogu medija u demokratskom društvu. Sud posebno ističe da *„iako ne smiju da prekorače određene granice, naročito kada su u pitanju ugied i prava drugih, dužnost medija je da saopštava informacije i ideje o svim pitanjima od javnog interesa, u skiadu sa svojim obavezama i odgovornostima. Ne samo da ima zadatak da prenosi takve informacije i ideje, već i javnost ima pravo da ih prima. U suprotnom, štampa ne bi biia u stanju da obavija svoju bitnu uiogu „čuvara javnog interesa”* (Thoma protiv Luksemburga, 2001, tačka 5). Dakle, emiter je imao pravo da prenese informacije o javnom službeniku

(R.Milošević), ali je morao da vodi računa da pri tome ne ugrozi prava podnosioca žalbe na zaštitu ugleda (dostojanstva), kao i prava da iznese svoje stanovište povodom navoda o navodnim nepodobnim djelima. Pored toga, on je morao da učini što je u njegovoj moći da na profesionalan i odgovoran način provjeri navode prije objavljivanja necjelovite informacije na način kao da su to utvrđene činjenice.

9) Emitovanim prilogom prekršeno je načelo tačnosti (koje je članom 4 Pravilnika definisano kao obaveza elektronskih medija da izvještavanje bude zasnovano na činjenicama, odnosno zabrana emitovanja vijesti i izvještaja za koje emiter zna ili je mogao znati da su neistiniti. Vijesti i izvještaji koji se ne mogu potvrditi, ili čija tačnost nije pouzdano utvrđena, mogu se emitovati samo ako se jasno naznači njihova nezvaničnost ili nepotvrđenost), jer je emiter propustio da navede izvor podataka na kojima bazira svoj komentar (iako ga u izjašnjenju definiše kao „*zvanični siužbeni dokumenti nadležnog državnog organa*” da je podnosilac žalbe „*podmetnuo požar*” i nešto „*ukrao*”. Na osnovu pregleda kadrova kojima je „pokriven” prilog, a koji sadrže slike određenih dokumenata, ne može se steći utisak, a još manje utvrditi, da je to dokument nekog državnog organa. Uvažavajući pravo emitera da, u granicama njegove slobode izražavanja, traži, pribavlja i objavljuje dokumente koji ukazuju na informacije od intereresa za javnost, ne može se opravdati emitovanje mišljenja i komentara koji imaju izrazito negativnu konotaciju (na štetu podnosioca žalbe), bez prethodne provjere njihove tačnosti. Jer, iako je određene „optužbe” naveo uz napomenu „*prema krivičnim prijavama*”, emiter je bio dužan da provjeri kakav je status postupaka za koje se vezuju te „krivične prijave”, posebno imajući u vidu značajan protok vremena od kada su navodne radnje učinjenje. Umjesto toga u prilogu se, formulacijom datih komentara, potencira netačan zaključak da se radi o utvrđenim činjenicama. S obzirom na ozbiljnost datih navoda, ne može se opravdati postupanje emitera da je prilog bazirao na „*pisanju dnevne*

štampe”. U ovom slučaju, emiter se morao pozvati na jedini pravno- formalni dokument koji može potvrditi istinitost navoda, a to je pravosnažna sudska presuda ukoliko postoji.

Emitovanim prilogom prekršeno je načelo objektivnosti (koje je članom 4 Pravilnika definisano kao obaveza elektronskih medija da u informativnim programima svako stanovište predstave na objektivan način, bez uređivačkih intervencija i komentara kojima bi se favorizovala jedna strana, ili neistinito predstavio predmet informativnog sadržaja). Emiter je propustio da na objektivan način predstavi informacije o navodnim nepodobnim djelima podnosioca žalbe, već je neistinito predstavio predmet informativnog sadržaja iznošenjem navoda bez činjeničnog osnova. Iako je emitovao fono izjavu podnosioca žalbe, on je dao komentar koji glasi: *„u izjavi za našu televiziju Miišević kaže da nije dobio otkaz u Upravi, već da je dobio novi posao i da se protiv njega ne vodi nikakav krivični postupak, što će uskoro, kako kaže i dokazat*. Dakle, emitovanjem ovakve formulacije (uređivačka intervencija), prije fono izjave, može se steći utisak da se izjava odnosi samo na navode vezane za angažman u Upravi za kadrove. Upoređivanjem te formulacije sa fono izjavom može se zaključiti da je lično uvjerenje i mišljenje urednika i novinara diskriminatorno uticalo na način predstavljanja teme priloga, odnosno da je datim komentarima promijenjen smisao saopštenog. Jer, čak i ako je u određenom trenutku u prošlosti protiv određenog lica bio pokrenut određeni prekršajni ili krivični postupak, obaveza emitera je (posebno nakon protoka vremena od 16 godina), da provjeri kako tačnost tih navoda, tako i eventualni epilog pokrenutih postupaka. Na taj način, emiter je prekršio i načelo nepristrasnosti, koje je članom 4 Pravilnika definisano kao obaveza elektronskih medija da činjenično izvještavanje jasno odvoji od stava, mišljenja ili komentara, pri čemu lično uvjerenje i mišljenje urednika i novinara ne smiju da diskriminatorno utiču na izbor teme i način njenog predstavljanja. Primjena ovog načela isključuje manipulisanje izjavama, saopštenjima i sličnim sadržajima

s ciljem promjene njihovog osnovnog smisla (zlonamjerno skraćivanje ili montiranje djelova sadržaja i sl.), odnosno manipulacije slikom, tonom i sadržajem koje iskrivljuju osnovni smisao saopštenog.

10) Prvostepeni organ je pravilno zaključio da prilog ne predstavlja rezultat izvještavanja o pitanjima ili pojavama koje uključuju sukob bilo koje vrste. U prilogu nije riječ o raspravi, polemici i sl., niti se on bavi utvrđivanjem stavova različitih strana o konkretnom pitanju (čemu služi "pravilo druge strane"). Osim toga, emiter je, nakon objavljivanja navoda o, navodnim, nepodobnim djelima i negativnim konotacijama prenio i fono-izjavu podnosioca prigovora, čime je dao priliku podnosiocu prigovora/žalbe da komentariše date navode.

11) Nijesu osnovani navodi podnosioca žalbe da je prilikom donošenja prvostepenog rješenja postojala namjera tumačenja Zakona ili Pravilnika u korist emitera, a na štetu podnosioca žalbe /prigovora. U sprovođenju nadzora nad primjenom Zakona i Pravilnika, a posebno kada se radi o odredbama koje definišu programska načela ili principe, prvostepeni organ se kretao u granicama slobodne procjene, uvažavajući dva seta prava: s jedne strane, pravo na slobodu izražavanja emitera i sa druge strane, pravo podnosioca prigovora/žalbe na zaštitu dostojanstva i ugleda.

S tim u vezi, Savjet Agencije je konstatovao da su opravdani pojedini navodi iz žalbe, odnosno da je zbog izvođenja pogrešnog zaključka iz utvrđenih činjenica došlo do pogrešnog tumačenja Pravilnika da nije došlo do kršenja članova 7 i 8 st. 1 (u dijelu koji se odnosi na načela objektivnosti, nepristrasnosti i tačnosti) Pravilnika.

Tom prilikom konstatovano je da je članom 237 Zakona o opštem upravnom postupku je propisano da kada drugostepeni organ utvrdi da se u prvostepenom postupku nije vodilo računa o pravilima postupka koja su od uticaja na rješavanje stvari, a ne radi se o bitnim povredama pravila postupka iz

člana 226 ovog zakona, on će dopuniti postupak i otkloniti navedene nedostatke sam ili preko prvostepenog organa ili zamoljenog organa. Nadalje, istim članom je propisano da ako drugostepeni organ nađe da će nedostatke prvostepenog postupka (utvrđivanje odlučnih činjenice i okolnosti koje su od značaja za donošenje rješenja) brže i ekonomičnije otkloniti prvostepeni organ, on će svojim rješenjem poništiti prvostepeno rješenje i vratiti predmet prvostepenom organu na ponovni postupak. U tom slučaju, drugostepeni organ je dužan svojim rješenjem da ukaže prvostepenom organu u kom pogledu treba dopuniti postupak, a prvostepeni organ je dužan u svemu da postupi po drugostepenom rješenju i da, bez odlaganja, a najkasnije u roku od 20 dana od dana prijema predmeta, donese novo rješenje.

Saglasno navedenom, Savjet Agencije za elektronske medije je donio Rješenje br. 01-1232/6 od

03.10.2016. godine kojim je, kao drugostepeni organ, usvojio žalbu, poništio prvostepeno Rješenje Agencije i predmet vratio prvostepenom organu na ponovni postupak. Saglasno Rješenju Savjeta Agencije, prvostepeni organ je dužan da dopuni postupak otklanjanjem nedostataka zbog kojih je, iz utvrđenih činjenica, izveden pogrešan zaključak da nije došlo do kršenja članova 7 i 8 st. 1 (u dijelu koji se odnosi na načela objektivnosti, nepristrasnosti i tačnosti) Pravilnika.

Postupajući po rješenju Savjeta Agencije kojim je određeno sprovođenje ponovnog postupka, a u cilju potpunijeg utvrđivanja činjeničnog stanja, Agencija je dana 11.10.2016.g. dostavila emiteru zahtjev za dopunu izjašnjenja br. 2230-08/16 od 15.08.2016. godine (akt br. 02-1232/7 od 11.10.2016.g.). U ostavljenom roku, emiter nije dostavio dopuno izjašnjenja povodom žalbe gospodina Rada Miloševića i Rješenja Savjeta Agencije.

Nakon ponovnog detaljnog uvida i razmatranja svih raspoloživih informacija na osnovu prigovora, izjašnjenja emitera, žalbe,

i posebno razloga na koje je Savjet Agencije ukazao kao odlučujuće za ocjenu odgovornosti emitera za kršenje obaveza vezanih za proizvodnju informativnog programa, može se zaključiti da je opravdan prigovor da emiter nije doprinio istinitom, cjelovitom i nepristrasnom informisanju javnosti, da je emitovao sadržaj koji nije bio ni pravičan ni izbalansiran, ta da je prekršio načela objektivnosti, nepristrasnosti i tačnosti.

Pri tome, posebno treba imati u vidu da:

1) emitovani prilog se sastoji iz djelova za koje se ne može jasno zaključiti da li su ti navodi preneseni iz, kako emiter kaže, „današnje štampć” ili se zasnivaju na „zvaničnim siužbenim dokumentima nadležnog državnog organa” ili se radi o njegovim komentarima. Emiter je propustio da na profesionalan i odgovoran način ukaže o kojem dokumentima i kojem državnom organu se radi, što znači da je ugrozio mogućnost da se gledaoci na cjelovit i nepristrasan način informišu od pitanju koje je od javnog interesa tj. optužbama za navodna nepodobna djela javnog funkcionera (podnosioca prigovora). Imajući u vidu ozbiljnost tih optužbi, emiter je bio dužan da provjeri informacije prije nego objavi navode, koje on definiše kao „činjenice iz prošlosti”, u kojima se za podnosioca prigovora kaže da je učestvovao u podmetanju požara „pri čemu su prostorije u potpunosti izgorjele kao i stvari koje su se u njima nalazile”, kao i da je učestvovao u krađi iz „prostorija siužbe pravne pomoći” i „ukrao dvije pisaće mašine i pečate te organizacije, a neko vrijeme dana kasnije i bicikl sa tavana stambene zgrade”.

2) emiter nije postupio na profesionalan i odgovoran način jer je zanemario da je od vremena kad su navodno počinjenja nepodobna djela (podmetanje požara, krađa iz prostorija pravne pomoći i krađa bicikla) prošlo skoro 16 godine, te da je prije objavljivanja vrlo ozbiljnih optužbi bio dužan da pribavi cjelovitu i nepristrasnu informaciju da li je i na koji način završen postupak (postupci) iniciran(i)

„krivičnim prijavama” koje pominje u prilogu. Objavljivanjem komentara, koji su formulisani tako da se stiče utisak da se radi o utvrđenim činjenicama (pa u svom izjašnjenju emiter ove navode definiše kao „*činjenice iz prošlosti*”), emiter nije doprinio cjelovitom i nepristrasnom informisanju.

Jer, čak i ako je u određenom trenutku u prošlosti protiv određenog lica bio pokrenut određeni prekršajni ili krivični postupak, obaveza emitera je (posebno nakon protoka vremena od 16 godina), da provjeri kako tačnost tih navoda, tako i eventualni epilog pokrenutih postupaka. Na taj način, emiter je prekršio i načelo nepristrasnosti,

3) uvažavajući pravo emitera da prenese informacije o javnom službeniku (R.Milošević), on je morao da vodi računa da pri tome ne ugrozi prava podnosioca prigovora na zaštitu ugleda (dostojanstva), kao i prava da iznese svoje stanovište povodom navoda o navodnim nepodobnim djelima.

4) ne navođenjem izvora podataka na kojima bazira svoj komentar da je podnosilac prigovora *podmetnuo požar*” i nešto „*ukrać*” (a koje u izjašnjenju definiše kao „*zvanični službeni dokumenti nadležnog državnog organa*”), emiter je prekršio načelo tačnosti. Uvažavajući pravo emitera da, u granicama njegove slobode izražavanja, traži, pribavlja i objavljuje dokumente koji ukazuju na informacije od interesa za javnost, ne može se opravdati emitovanje komentara koji imaju izrazito negativnu konotaciju (na štetu podnosioca prigovora), bez prethodne provjere njihove tačnosti. Jer, na osnovu pregleda kadrova kojima je „pokriven” prilog, a koji sadrže slike određenih dokumenata, ne može se steći utisak, a još manje utvrditi, da je to dokument nekog državnog organa.

5) Emiter je iznošenjem navoda bez činjeničnog osnova neistinito predstavio predmet informativnog sadržaja (informacije o navodnim nepodobnim djelima podnosioca prigovora).

Prije emitovanja fono izjave podnosioca prigovora, emiter je dao komentar koji glasi: „u izjavi za našu televiziju Mitošević kaže da nije dobio otkaz u Upravi, već da je dobio novi posao i da se protiv njega ne vodi nikakav krivični postupak, što će uskoro, kako kaže i dokazati”.

Emitovanje ovakve formulacije, prije fono izjave, predstavlja uređivačku intervenciju, na osnovu koje se može steći utisak da se izjava odnosi samo na navode vezane za angažman u Upravi za kadrove.

Upoređivanjem te formulacije sa fono izjavom može se zaključiti da je lično uvjerenje i mišljenje urednika i novinara diskriminatorno uticalo na način predstavljanja teme priloga, odnosno da je datim komentarima promijenjen smisao saopštenog.

Na osnovu navedenog, a uvažavajući činjenicu da je saglasno tački 7.1 izdatog Odobrenja za emitovanje O-TV-K-14 od 21.07.2011. godine i članu 5 Pravilnika, emiter odgovoran za sve objavljene sadržaje, može se utvrditi da je emiter objavljivanjem spornog programskog sadržaja prekršio čl. 7 i 8 st. 1 (u dijelu koji se odnosi na načela objektivnosti, nepristrasnosti i tačnosti) Pravilnika.

Nakon sprovedenog postupka i uz uvažavanje svih relevantnih činjenica, direktor Agencije je, saglasno čl. 139, 140, 141, 143 i 145. Zakona o elektronskim medijima, donio odluku kojom se emiteru izriče upravno-nadzorna mjera upozorenja i nalaže da usaglasi emitovanje programskih sadržaja u okviru programa „TV Pink M” sa standardima definisanim u Zakonu o elektronskim medijima, podzakonskim aktima Agencije i izdatom Odobrenju za emitovanje.

Prilikom izricanja upravno-nadzorne mjere, direktor Agencije je imao u vidu da je izrečena mjera srazmjerna prirodi i težini prekršaja, kao i da se može očekivati da će upozorenje biti

dovoljno da emiter ubuduće ne ponovi protivpravno ponašanje.

Emiter je posebno upozoren da će svako eventualno buduće kršenje odredbi iz tač. 1 ovog Rješenja, rezultirati strožijim mjerama, u skladu sa Zakonom o elektronskim medijima.

Emiteru je naloženo i da u skladu sa čl. 140 stav 3 Zakona o elektronskim medijima izrečenu mjeru upozorenja objavi u svom programu, u okviru informativnoj emisiji „Minut, dva” u 19:00 sati.

Ovo rješenje stupa na snagu danom donošenja.

UPUTSTVO O PRAVNOM SREDSTVU

Protiv ovog rješenja može se podnijeti žalba Savjetu Agencije za elektronske medije u roku od 15 dana od dana njegovog prijema.

Dostavljeno:

- Privredno društvo „Pink M Company” d.o.o.
- Rade Milošević, podnosilac prigovora
- Savjet Agencije za elektronske medije
- Arhiva

CEDEM
CENTAR ZA DEMOKRACIJU I LJUDSKA PRAVA

www.cedem.me

Pripremu analitičkog izvještaja je finansijski podržala Evropska unija. Nalazi i zaključci u ovom izvještaju ne predstavljaju obavezno stavove Evropske unije.